

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

ZDRAVSTVENI INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE

POROČILO O DELU ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

2014

Poročilo o delu Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije
2014

Avtorji:

Dunja Sever, Manca Uršič Rosas, Helena Hočevar, Vera Ovsenek, Andreja Mojškrc, Aleš Farkaš,
Vesna Skol, Darko Mehikić

Urednici:

Dunja Sever, Manca Uršič Rosas

Oblikovanje:

Manca Uršič Rosas

Izdal in založil:

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije

ISSN 2386-0340

Kraj in leto izdaje:

Ljubljana, maj 2015

Brezplačen izvod.

Zdravstveni inšpektorat RS je izključni imetnik vseh materialnih avtorskih pravic na tej publikaciji.

KAZALO

I.	UVOD.....	4
II.	PREDSTAVITEV INŠPEKTORATA	5
II.1	Pristojnosti	5
II.2	Organiziranost, sistem vodenja in kadri.....	6
	<i>Slika 1 – Organigram Zdravstvenega inšpektorata RS za leto 2014.....</i>	<i>7</i>
	<i>Graf 1 – Prikaz števila zaposlenih in inšpektorjev v obdobju 2009 - 2014.....</i>	<i>7</i>
	<i>Preglednica 1 – Število zaposlenih inšpektorjev in ostalih zaposlenih v obdobju 2009 - 2014.....</i>	<i>8</i>
	<i>Preglednica 2 – Prisotnost inšpektorjev v obdobju 2010 - 2014.....</i>	<i>8</i>
III.	IZOBRAŽEVANJE, IZPOPOLNJEVANJE IN USPOSABLJANJE	8
IV.	INFORMACIJSKA PODPORA INŠPEKCIJSKEMU NADZORU	9
V.	PRORAČUN	9
VI.	IZVAJANJE INŠPEKCIJSKEGA NADZORA V LETU 2014	11
VI.1	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU NALEZLJIVIH BOLEZNI	13
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014.....</i>	<i>14</i>
	<i>Preglednica 3 – Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora.....</i>	<i>14</i>
VI.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MINIMALNIH SANITARNO-ZDRAVSTVENIH POGOJEV ..	17
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014.....</i>	<i>18</i>
	<i>Preglednica 4 – Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora</i>	<i>18</i>
VI.3	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ODPADKOV, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI.....	20
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014.....</i>	<i>20</i>
	<i>Preglednica 5 – Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora</i>	<i>20</i>
VI.4	PREKRŠKOVNI POSTOPKI NA PODROČJU PACIENTOVIH PRAVIC	22
	<i>Preglednica 6 – Število prekrškovnih postopkov in izrečenih sankcij/ukrepov</i>	<i>23</i>
VI.5	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA.....	24
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014.....</i>	<i>24</i>
VI.6	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVNIŠKE SLUŽBE	25
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014.....</i>	<i>25</i>
	<i>Preglednica 7 – Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora</i>	<i>26</i>
VI.7	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVILSTVA.....	27
VI.8	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU HIGIENSKE USTREZNOSTI KOPALNIH VOD, ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI MINERALNIH VOD TER MINIMALNIH SANITARNO- ZDRAVSTVENIH POGOJEV KOPALIŠČ.....	28
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014.....</i>	<i>29</i>
	<i>Preglednica 8 – Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora</i>	<i>29</i>
VI.9	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE TER OBJEKTOV IN NAPRAV ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO	31
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014.....</i>	<i>32</i>
	<i>Preglednica 9 – Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora</i>	<i>32</i>
VI.10	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU SPLOŠNE VARNOSTI PROIZVODOV	35
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014.....</i>	<i>36</i>
	<i>Preglednica 10 – Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora</i>	<i>36</i>
VI.11	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU KOZMETIČNIH PROIZVOD	38
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014.....</i>	<i>38</i>
	<i>Preglednica 11 – Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora</i>	<i>39</i>
VI.12	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU IGRAČ.....	41
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014.....</i>	<i>41</i>
	<i>Preglednica 12 – Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora</i>	<i>42</i>

VI.13 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MATERIALOV IN IZDELKOV, NAMENJENIH ZA STIK Z ŽIVILI.....	45
<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014</i>	<i>45</i>
<i>Preglednica 13 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora</i>	<i>46</i>
VI.14 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI OZIROMA VARNOSTI ŽIVIL IN HRANE	47
<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014</i>	<i>47</i>
<i>Preglednica 14 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje ter ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora</i>	<i>48</i>
VI.15 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA PORABE ALKOHOLA	50
<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014</i>	<i>50</i>
<i>Preglednica 15 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora</i>	<i>50</i>
VI.16 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA UPORABE TOBAČNIH IZDELKOV	53
<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014</i>	<i>53</i>
<i>Preglednica 16 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora</i>	<i>53</i>
VI.17 AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU PREPREČEVANJA DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO	55
VI.18 AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU MALIH KURILNIH NAPRAV OZIROMA DIMNIKARSKE SLUŽBE	56
VI.19 IZVAJANJE PROGRAMOV VZORČENJA.....	57
VI.19.1 Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov	57
<i>Graf 2 - Program vzorčenja glede na tip izdelka.....</i>	<i>57</i>
<i>Graf 3 - Delež analiziranih vzorcev po poreklu</i>	<i>57</i>
<i>Graf 4 - Pregled vzorcev glede na neskladne parametre.....</i>	<i>58</i>
<i>Graf 5 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti</i>	<i>59</i>
VI.19.2 Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov	60
<i>Graf 6 - Program vzorčenja glede na kozmetični proizvod.....</i>	<i>60</i>
<i>Graf 7 - Delež analiziranih vzorcev po poreklu</i>	<i>60</i>
<i>Graf 8 - Neskladni vzorci glede na parameter in ocena tveganja</i>	<i>61</i>
<i>Graf 9 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti</i>	<i>63</i>
VI.19.3 Program vzorčenja na področju igrač	64
<i>Graf 10 - Pregled vzorcev glede na tip igrač.....</i>	<i>64</i>
<i>Graf 11 - Delež analiziranih vzorcev po poreklu.....</i>	<i>64</i>
<i>Graf 12 - Pregled parametrov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti in ocena tveganja</i>	<i>65</i>
<i>Graf 13 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti</i>	<i>66</i>
VI.19.4 Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z žvili.....	67
<i>Graf 14 - Vzorci glede na material in izdelke.....</i>	<i>67</i>
<i>Graf 15 - Delež analiziranih vzorcev po poreklu.....</i>	<i>67</i>
<i>Graf 16 - Delež analiziranih vzorcev po povodu vzorčenja</i>	<i>68</i>
<i>Graf 17 - Delež neskladnih vzorcev glede na celotno število odvzetih vzorcev in glede na skupine materialov</i>	<i>68</i>
<i>Graf 18 - Število in delež neskladnih vzorcev glede na material in izdelke.....</i>	<i>69</i>
VI.19.5 Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane	70
<i>Graf 19 - Vzorci po skupinah živil</i>	<i>70</i>
<i>Graf 20 - Delež vzorcev glede na povod vzorčenja.....</i>	<i>70</i>
<i>Graf 21 - Delež vzorcev glede na poreklo</i>	<i>70</i>
<i>Graf 22 - Deleži vzorcev glede na oceno varnosti.....</i>	<i>71</i>
<i>Graf 23 - Število vzorcev po posameznih skupinah glede na oceno varnosti.....</i>	<i>71</i>
<i>Graf 24 - Število vzorcev po posameznih skupinah živil za posebne prehranske namene.....</i>	<i>72</i>
<i>Graf 25 - Število vzorcev živil za posebne prehranske namene glede na skupine vzorcev in parametrov preskušanja.....</i>	<i>73</i>
<i>Graf 26 - Skupine preskušanih vzorcev prehranskih dopolnil glede na sestavo oziroma namen uporabe</i>	<i>73</i>
<i>Graf 27 - Število vzorcev prehranskih dopolnil glede na skupine vzorcev in skupine preskušanj.....</i>	<i>74</i>
<i>Graf 28 - Pregled števila odvzetih vzorcev po parametrih preskušanja.....</i>	<i>74</i>
VII. OBVEŠČANJE IN SODELOVANJE.....	76
VII.1 Obveščanje javnosti in članic Evropske unije o nevarnih izdelkih.....	76
<i>Graf 29 - Delež obvestil potrošnikom po področjih.....</i>	<i>76</i>

VII.2	Sistem hitrega obveščanja za živila in krmo - RASFF	76
VII.3	Evropski sistem izmenjave informacij - RAPEX.....	77
VII.4	Spletne strani inšpektorata (www.zi.gov.si).....	78
VII.5	Sodelovanje pri pripravi predpisov	78
VII.6	Sodelovanje z drugimi institucijami, službami in organi	79
VII.7	Sodelovanje z organi Evropske unije	81
VII.8	Sodelovanje z javnostmi.....	81
VIII.	ZAKONODAJA IN PREDPISI V PRISTOJNOSTI ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA	82
1	Nalezljive bolezni.....	82
2	Minimalni sanitarno- zdravstveni pogoji.....	82
	<i>Javni zdravstveni in socialni zavodi.....</i>	<i>82</i>
	<i>Higienska nega</i>	<i>82</i>
	<i>Dejavnost otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja.....</i>	<i>83</i>
	<i>Nastanitveni in javni objekti.....</i>	<i>83</i>
3	Ravnanje z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvenih dejavnosti	83
4	Pacientove pravice	83
5	Duševno zdravje	83
6	Zdravniška služba	84
7	Zdravilstvo	84
8	Higienska ustreznost kopalnih vod in zdravstvena ustreznost mineralnih vod ter minimalni sanitarno-zdravstveni pogoji kopališč	84
9	Zdravstvena ustreznost pitne vode ter objekti in naprave za javno oskrbo s pitno vodo.....	85
10	Splošna varnost proizvodov	85
11	Kozmetični proizvodi	85
12	Igrače	86
13	Materiali in izdelki, namenjeni za stik z živali.....	86
14	Zdravstvena ustreznost oziroma varnost živil in hrane	87
15	Omejevanje porabe alkohola	90
16	Omejevanje uporabe tobačnih izdelkov	91
17	Delo in zaposlovanje na črno	91
18	Male kurilne naprave – dimnikarska služba	91

I. UVOD

Pred vami je Poročilo o delu Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2014.

Inšpektorat je zadolžen za izvajanje inšpekcijskega nadzora oziroma nalog prekrškovnega organa na področjih, ki jih predpisi umeščajo v njegov delokrog, njegovo delovanje je povezano z varovanjem zdravja kot javnega interesa.

Delokrog inšpektorata je obsežen in pester. Vključuje različna področja, med njimi področje nalezljivih bolezni, sanitarno zdravstvenih pogojev v zdravstveni dejavnosti, kopališčih, dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege in sociale, ravnanja z odpadki, nastalimi pri zdravstveni dejavnosti, pacientovih pravic, duševnega zdravja, pogojev za opravljanje zdravniške službe, zdravilstva, kopalnih vod, pitne vode ter objektov in naprav za javno preskrbo s pitno vodo, splošne varnosti proizvodov, kozmetičnih proizvodov, igrač, materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, živil, omejevanja porabe alkohola in omejevanje uporabe tobaknih izdelkov. Aktivnosti glede vprašanj izpolnjevanja posebnih pogojev za opravljanje dejavnosti, ki so pod nadzorom inšpektorata, se nanašajo na problematiko preprečevanja dela in zaposlovanja na črno. Inšpektorat sodeluje tudi v postopkih na področju malih kurilnih naprav oziroma dimnikarske službe.

Regulirana vprašanja s področij, na katerih inšpektorat opravlja svoje naloge, zahtevajo pri nadzoru različne pristope, zato namenjamo posebno pozornost kompetencam zaposlenih in organizaciji dela.

V poročilu za leto 2014 smo predstavili podatke o delu inšpektorata na posameznih področjih, najpogostejši problematiki, ki smo jo zasledili, upravnih ukrepov ter prekrškovnih sankcijah in ukrepov. Hkrati podajamo tudi oris poteka drugih dejavnosti inšpektorata, ki so bile ključnega pomena za izvedbo inšpekcijskega nadzora.

Dunja Sever, dr. med.

Glavna zdravstvena inšpektorica RS

II. PREDSTAVITEV INŠPEKTORATA

II.1 PRISTOJNOSTI

Zdravstveni inšpektorat deluje kot organ v sestavi Ministrstva za zdravje. Njegove naloge in pristojnosti ter postopke določajo Zakon o državni upravi, Uredba o organih v sestavi ministrstev, Zakon o zdravstveni inšpekciji, Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Zakon o prekrških, področna zakonodaja, Kodeks ravnanja javnih uslužbencev in interni dokumneti za delo inšpekcije. VIII. poglavje vsebuje seznam področnih zakonov in predpisov iz delokroga inšpektorata.

Delovanje inšpektorata je povezano z varovanjem zdravja kot javnega interesa. Svoje poslanstvo inšpektorat uresničuje z inšpekcijskim nadzorom, s katerim se preverjata izvajanje in spoštovanje zakonov in predpisov na področjih, opredeljenih z delokrogom inšpektorata, ter vodenjem prekrškovnih postopkov na področju pacientovih pravic, kjer ima inšpektorat izključno pooblastila prekrškovnega organa.

Delokrog inšpektorata obsega naslednja področja:

- nalezljive bolezni,
- minimalni sanitarno zdravstveni pogoji v javnih zdravstvenih zavodih, pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, v kopališčih, v dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege, sociale, zdravstveno-higienskega stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah,
- ravnanje z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti, v objektih, namenjenih tej dejavnosti,
- pacientove pravice,
- duševno zdravje,
- zdravniška služba,
- zdravilstvo,
- higienska ustreznost kopalnih vod,
- zdravstvena ustreznost pitne vode,
- objekti in naprave za javno preskrbo s pitno vodo,
- splošna varnost proizvodov, kozmetični proizvodi,
- igrače, materiali in izdelki, namenjeni za stik z živili,
- zdravstvena ustreznost oziroma varnost živil in hrane;
- omejevanje porabe alkohola,
- omejevanje uporabe tobačnih izdelkov.

II.2 ORGANIZIRANOST, SISTEM VODENJA IN KADRI

Organiziranost in sistem vodenja

Notranja organiziranost inšpektorata, ki zagotavlja izvajanje inšpekcijskega nadzora na celotnem območju Slovenije, je določena z Aktom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije.

Inšpektorat je v letu 2014 opravljal svoje naloge v okviru devetih notranjih organizacijskih enot: Sektorja za strategijo in planiranje ter Službe za splošne zadeve in kakovost, ki delujeta na sedežu inšpektorata in sedmih območnih enot (OE), in sicer OE Celje in Dravograd, OE Koper, OE Kranj, OE Ljubljana, OE Maribor in Murska Sobota, OE Nova Gorica in OE Novo mesto. V sestavi območnih enot je delovalo tudi osem inšpekcijskih pisarn, in sicer v Dravogradu, Idriji, Kočevju, Murski Soboti, Postojni, Slovenski Bistrici, Velenju in na Jesenicah. Organiziranost inšpektorata je razvidna iz organigrama na sliki 1.

Sektor za strategijo in planiranje je zadolžen za vodenje po področjih nadzora in v okviru tega tudi za pripravo programov inšpekcijskega nadzora, sprotno spremljanje njihovega izvajanja ter pripravo in izvedbo internih izpopolnjevanj in usposabljanj.

V inšpektoratu poteka poleg vertikalnega vodenja, razvidnega iz organigrama, tudi horizontalno vodenje po področjih inšpekcijskega nadzora, ki je opredeljeno v matrični organizacijski shemi. V okviru te sheme so vodje področij¹ iz Sektorja za strategijo in planiranje odgovorni za pripravo z dokumenti podprtih strokovnih usmeritev za izvajane nalog na posameznih področjih iz delokroga inšpektorata. Vodenje področij je podprto z delom mentorjev, to so inšpektorji na območnih enotah, ki imajo na posameznem področju največ izkušenj. Mentorji so odgovorni tudi za prenos znanja na ostale inšpektorje.

Naloge terenskega inšpekcijskega nadzora ter prekrškovne naloge opravljajo inšpektorji iz območnih enot in Sektorja za strategijo in planiranje.

Služba za splošne zadeve in kakovost je zadolžena za pripravo in izvajanje kadrovske in finančne načrtov ter zagotavljanje delovnih pogojev za izvajanje inšpekcijskega nadzora, vključno z ustrežno informacijsko podporo. Delovanje celotnega inšpektorata je podprto z dokumentiranim sistemom vodenja, ki vključuje tudi sistem kakovosti. S tem sistemom, za katerega je inšpektorat v letu 2007 pridobil in v letu 2013 obnovil certifikat skladnosti s standardom ISO 9001, je zagotovljen procesni pristop pri načrtovanju, izvajanju in notranjem kontroliranju dejavnosti inšpektorata.

¹ Vodje področij opravljajo v Zdravstvenem inšpektoratu podobne naloge kot direktorji inšpekcij v drugih inšpektoratih.

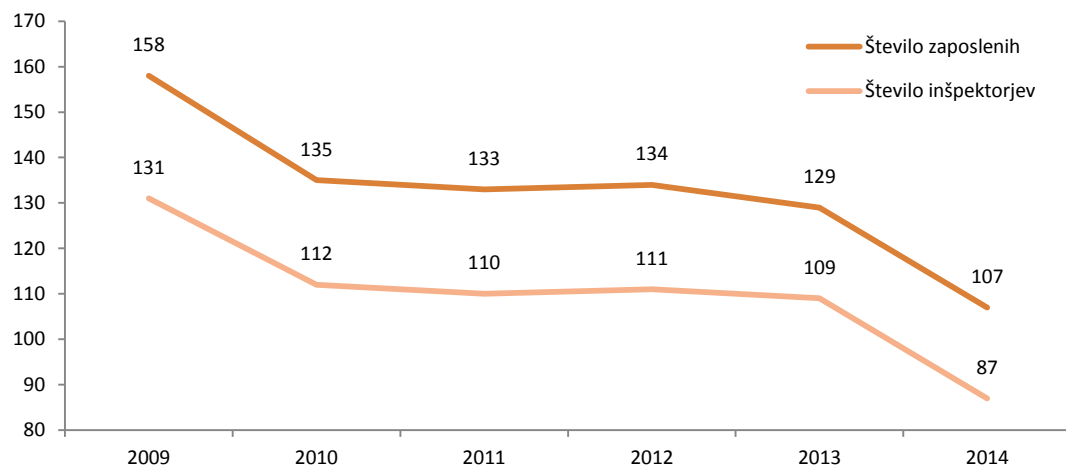
Slika 1 – Organigram Zdravstvenega inšpektorata RS za leto 2014

Kadri

Na dan 31. 12. 2014 je bilo na Zdravstvenem inšpektoratu skupaj zaposlenih 107 javnih uslužbencev za nedoločen čas, med njimi 87 inšpektorjev, sedem uradnikov in 13 strokovno tehničnih delavcev. Po izobrazbeni strukturi so prevladovali javni uslužbenci z najmanj visoko strokovno izobrazbo in s smerjo diplomirani sanitarni inženir. Povprečna starost javnih uslužbencev inšpektorata je konec poročevalskega obdobja znašala 46 let. Gibanje števila zaposlenih v zadnjih petih letih je razvidno iz grafa in preglednice.

Graf 1 – Prikaz števila zaposlenih in inšpektorjev v obdobju 2009 - 2014

Preglednica 1 – Število zaposlenih inšpektorjev in ostalih zaposlenih v obdobju 2009 - 2014

Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Indeks 14/09	Indeks 14/13
Število zaposlenih*	158	135	133	134	129	107	0,68	0,83
Število inšpektorjev*	131	112	110	111	109	87	0,66	0,80

*Na dan 31. december

V letu 2014 so bili javni uslužbenci inšpektorata skupaj iz razloga bolniške odsotnosti odsotni 1.212,5 dni, od tega je bilo 59% bolniških odsotnosti zaradi bolezni, 42% bolniških odsotnosti pa zaradi ostalih razlogov (nega družinskega člana, spremstvo ipd.). Sedem javnih uslužbencev so bili zaradi bolezni ali poškodbe v letu 2014 v daljšem bolniškem staležu.

Preglednica 2 - Prisotnost inšpektorjev v obdobju 2010 - 2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Prisotnost inšpektorjev v odstotkih*	80	93	94	94	94

*V prisotnosti inšpektorjev je upoštevano redno delo, redni dopust in prazniki.

III. IZOBRAŽEVANJE, IZPOPOLNJEVANJE IN USPOSABLJANJE

Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje zaposlenih na Zdravstvenem inšpektoratu je potekalo na podlagi letnega načrta izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja.

V letu 2014 je bilo na vseh izpopolnjevanjih in usposabljanjih skupaj 676,5 udeležencev, ki so se skupaj izpopolnjevali in usposabljali 484,9 dni (v povprečju 4,5 dni na zaposlenega), od tega 231 dni na internih ter 253,9 dni na eksternih izpopolnjevanjih oziroma usposabljanjih.

Poglavitna ciljna skupina internih izpopolnjevanj so bili inšpektorji, vsebine so bile povezane s področji delokroga inšpektorata. Po vseh območnih enotah so bila izvedena interna izpopolnjevanja na področju prekrškov. V okviru internih izpopolnjevanj se znanje med zaposlenimi prenaša tako, da vodje posameznih področij oziroma mentorji področij pripravijo delavnice, sestanke in asistence, v okviru katerih se predstavijo novosti zakonodaje, izkušnje s terena ter pravna in sodna praksa.

V tujini se je usposabljalo 25 zaposlenih, skupaj 59 dni, in sicer na področju živil, omejevanja porabe alkohola, e-trgovine in inšpekcijskega nadzora na ladjah. Vsebine domačih eksternih izpopolnjevanj so zajemale področja financ, delovnopravne zakonodaje in obračuna plač, prekrškovne zakonodaje, javnih naročil, informatike, promocije zdravja, vodenja dokumentarnega gradiva, pitne vode. Pridobljeno znanje so udeleženci na ostale javne uslužbence prenesli preko internih izpopolnjevanj.

IV. INFORMACIJSKA PODPORA INŠPEKCIJSKEMU NADZORU

Delo na področjih inšpekcijskega nadzora podpira informacijski sistem z dvema moduloma.

Vsi postopki inšpekcijskega nadzora na posameznem področju so sproti dokumentirani.

V okviru modula za nadzor objektov je vzpostavljen register objektov, v katerem se vodijo podatki o objektih pod nadzorom inšpektorata, inšpekcijskih pregledih (rednih, izrednih, kontrolnih), vzorcih, ugotovitvah nadzora in ukrepih.

Sistem omogoča tudi prenos podatkov o vzorcih in rezultatih laboratorijskih analiz med inšpektoratom in laboratoriji, ki opravljajo analize.

V okviru modula za nadzor uvoza je vzpostavljen sistem za sprejem elektronskih vlog za pregled pošilk (oddaja preko spletne strani) in zbiranje podatkov o pošilkah, ki se uvažajo (osnovni podatki o uvoznikih, vrsti in količini blaga, ki se uvažajo).

Podatki se uporabljajo za načrtovanje inšpekcijskega nadzora, ki ga sistem podpira s časovno razporeditvijo inšpekcijskih pregledov v posameznih objektih glede na njihov rang, ki je določen z oceno tveganja. Podatki omogočajo tudi spremljanje izvajanja načrtovanega inšpekcijskega nadzora.

Zdravstveni inšpektorat vzdržuje svoj intranet, imenovan Portal ZIRS, s pomočjo katerega se obvladujejo dokumenti (vključno z dokumenti obeh oblik vodenja), ki podpirajo vse poslovne procese (poslovnik, opisi procesov, navodila in obrazci), skladno z zahtevami standarda ISO 9001. Na Portalu ZIRS so poleg dokumentov notranjega izvora objavljene povezave do dokumentov zunanega izvora (predpisov), zapisi o korektivnih oziroma preventivnih ukrepih in možnostih za izboljšavo, pooblastila zaposlenih, delovni načrti in poročila ter evidence, ki so potrebne za spremljanje delovanja procesov.

Zadeve in dokumenti se evidentirajo v sistemu SPIS.

Pri vodenju prekrškovnih postopkov inšpektorat uporablja informacijski sistem, ki omogoča procesno vodenje in spremljanje prekrškovnih zadev, spremljanje plačil glob in sodnih taks. Navedeni sistem omogoča tudi prenos izvršb v sistem e-Izvršbe.

V. PRORAČUN

V okviru veljavnega proračuna, ki je za ZIRS znašal 4.055.878 evrov, so bila sredstva porabljena v višini 4.054.189 evrov oziroma 99,96 odstotkov.

Poraba sredstev za delo inšpektorata je evidentirana na proračunskih postavkah: 2915 Investicije, 4530 Materialni stroški, 5993 Plače, 6136 Analize vzorcev, in 7683 Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje.

Investicije (proračunska postavka 2915)

Poraba sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje je evidentirana na proračunski postavki 2915. V letu 2014 so bila sredstva na tej postavki porabljena za nakup računalniške strojne opreme, programske opreme in pisarniške opreme.

V letu 2014 smo za investicije porabili 91.030 evrov oziroma 100 odstotkov glede na veljavni proračun.

Materialni stroški (proračunska postavka 4530)

Sredstva na proračunski postavki 4530 so namenjena za pokrivanje stroškov obratovanja organa v poslovnih prostorih na lokacijah, kjer inšpektorat deluje; opravljanja nalog zaposlenih v organu, servisiranja, vzdrževanja in zavarovanja službenih vozil² ter izvajanja nalog na podlagi Zakona o varnosti in zdravja pri delu (naloge pooblaščenega zdravnika in izvajalca za opravljanje strokovnih nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti pri delu).

Za pokrivanje materialnih stroškov smo v letu 2014 na proračunski postavki 4530 porabili 296.385 evrov oziroma 99,64 odstotkov glede na veljavni proračun.

Analize vzorcev (proračunska postavka 6136)

Za laboratorijske analize vzorcev različnih proizvodov oziroma materialov, odvzetih v okviru inšpekcijskega nadzora, vključno z zagotavljanjem njihovega pravilnega transporta do laboratorijev pod kontroliranimi in dokumentiranimi pogoji ter pripravo potrebnih končnih ekspertiz in ocen tveganj, katerih cilj je ugotavljanje skladnosti stanj, dejavnosti oziroma proizvodov s predpisanimi zahtevami oziroma ocena njihove varnosti, so sredstva evidentirana na proračunski postavki 6136.

V letu 2014 smo za predhodno navedene storitve v zvezi z vzorci porabili 143.947 evrov oziroma 100 odstotkov glede na veljavni proračun.

Plače zaposlenih (proračunska postavka 5993)

Sredstva za plače zaposlenih so evidentirana na proračunski postavki 5993.

Poraba sredstev na tej postavki je bila v letu 2014 realizirana v višini 3.511.292 evrov oziroma 100 odstotkov glede na veljavni proračun za leto 2014.

Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje (proračunska postavka 7683)

Sredstva za izvajanje letnega načrta izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja so evidentirana na proračunski postavki 7683.

Na navedeni postavki smo v letu 2014 porabili 11.532 evrov oziroma 99,67 odstotkov glede na veljavni proračun.

² Ob koncu leta 2014 je inšpektorat za opravljanje inšpekcijskega nadzora na terenu razpolagal s 46 službenimi vozili, ki so razporejena po območnih enotah glede na število inšpektorjev na enoti in velikost območja, ki ga enota pokriva. Povprečna starost službenega vozila na inšpektoratu je sedem let.

VI. IZVAJANJE INŠPEKCIJSKEGA NADZORA V LETU 2014

Zdravstveni inšpektorat je v letu 2014 inšpekcijski nadzor izvajal na podlagi letnega programa, ki je določal obseg in vsebino nalog inšpekcijskega nadzora na posameznem področju iz delokroga inšpektorata.

Letni program inšpekcijskega nadzora, ki je obsegal program inšpekcijskih pregledov ter programe vzorčenj in laboratorijskih preskusov vzorcev, je bil pripravljen na podlagi ocen tveganja, izdelanih za vsako področje, ob upoštevanju zahtev pravnega reda, in problematike, ugotovljene pri predhodnih inšpekcijskih obravnavah. Na ta način je inšpektorat svoje vire usmeril na področja z višje ocenjeno stopnjo tveganja oziroma pojavom novih tveganj, področja z že ugotovljeno problematiko ter na področja uveljavljanja novih zahtev pravnega reda. Pri pripravi programa so bile upoštevane tudi usmeritve Ministrstva za zdravje in ministrstva, pristojnega za javno upravo.

Letni program je obsegal program rednega nadzora, ki se izvaja brez posebnih dodatnih povodov, ter oceno dodatnega nadzora, katerega mora inšpektorat izvesti v primerih, ko je potrebno raziskati utemeljene sume na neskladnost z zahtevami predpisov (izredni nadzor) oziroma izvesti kontrolo odprave predhodno ugotovljenih neskladnosti (kontrolni nadzor).

Naloge inšpekcijskega nadzora iz letnega programa so vključevale inšpekcijske preglede in vzorčenje.

Redni inšpekcijski pregledi, ki predstavljajo proaktivni pristop, so se izvajali brez posebnih povodov. Podlaga za določitev zavezancev, pri katerih so bili opravljeni redni pregledi, je bila ocena tveganja, pri kateri je bila upoštevana vrsta in obseg aktivnosti dejavnosti oziroma objektov, ki so bili predmet pregledov, ciljne populacije njihovih potrošnikov oziroma uporabnikov, stopnja implementacije njihovega notranjega nadzora ter ugotovitve preteklih nadzorov kot tudi tekoča področna problematika.

Izredne inšpekcijske preglede, ki predstavljajo reaktivni pristop, je inšpektorat izvedel na podlagi prejetih prijav, odstopov drugih služb, obvestil iz evropskih sistemov obveščanja in v primerih drugih utemeljenih sumov na kršenje predpisov, ki so pod nadzorom inšpektorata.

Kontrolni inšpekcijski pregledi so bili izvedeni zaradi preverjanja odprave predhodno ugotovljenih neskladnosti.

Z namenom učinkovitega preverjanja skladnosti z zahtevami velikega števila različnih predpisov in številnih določb, ki urejajo področja iz delokroga inšpektorata, so se inšpekcijski pregledi izvajali s pomočjo kontrolnih postopkov. Kontrolni postopek določa nabor členov oziroma posameznih določb zakona, izbranih na osnovi ocene tveganja, ki jih mora inšpektor pri nadzoru preveriti. Kontrolni postopki se glede na oceno tveganja lahko spreminjajo in sicer tako med leti kot tudi v okviru posameznega leta. Pri rednem nadzoru je obseg kontrolnih postopov praviloma širši, pri dodatnem nadzoru pa se kontrolni postopki izvajajo v obsegu, ki upošteva povod za izredni nadzor oziroma pri kontrolnem nadzoru predhodno ugotovljeno neskladnost.

Prioritetni inšpekcijski pregledi so bili opravljeni pri tistih zavezancih oziroma objektih, pri katerih je bila obravnava upravičena upoštevaje oceno tveganja, izraženo s kategorizacijo

objektov in po tistih vsebinah, katerih obravnava je bila upravičena na podlagi področne ocene tveganja, izražene z dokumenti kontrolnih postopkov.

Z odvzemom in laboratorijskim preskušanjem vzorcev je inšpektorat preverjal skladnost snovi, sestavin in proizvodov z določbami predpisov oziroma njihovo varnost.

Naloge iz letnega programa so bile dodeljene posamezni notranji organizacijski enoti in posameznemu inšpektorju.

Strokovno podporo pri izvajanju inšpekcijskega nadzora sta inšpektoratu zagotavljala Nacionalni inštitut za javno zdravje in Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano.

Inšpekcijski pregledi so bili v letu 2014 opravljeni na vseh področjih, kjer ima inšpektorat pristojnosti za inšpekcijski nadzor³. Vzorčenje je potekalo na področjih proizvodnje oziroma prometa različnih vrst proizvodov ter pri dejavnostih, pri katerih se preverjajo sanitarno zdravstveni pogoji.

Zdravstveni inšpektorat je dosegel cilje, zastavljene v okviru letnega programa inšpekcijskega nadzora.

Inšpektorji so skupaj opravili 36.542 inšpekcijskih pregledov⁴, od tega večinoma redne preglede, izrednih pregledov je bilo opravljenih skupaj 1.639, kontrolnih pregledov pa 892.

Na področjih, kjer je nadzor vključeval tudi vzorčenje, so inšpektorji skupaj odvzeli 734 vzorcev različnih vrst proizvodov in materialov za laboratorijske analize.

V letu 2014 je bilo skupaj izdanih 6.377 upravnih in prekrškovnih aktov.

4.221 aktov je bilo izdano v inšpekcijskem upravnem postopku, in sicer 1.456 odločb o odpravi nepravilnosti in 2.765 upravnih opozoril.

Inšpektorji so izdali 61 sklepov o izrečenih denarnih kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku, in sicer večinoma v okviru upravne izvršbe ali neodziva stranke na vabilo inšpektorja, da se o zadevi v postopku izjasni.

2.156 aktov je bilo izdanih v prekrškovnem postopku in sicer 570 odločb o prekršku (237 odločb z izrekom globe in 333 odločb z izrekom opomina), 316 plačilnih nalogov, 1.266 opozoril za storjen prekršek in štirje obdolžilni predlogi oz. predlogi za uvedbo postopka o prekršku pristojnim organom.

Skupni znesek izrečenih glob in denarnih kazni je v letu 2014 znašal 508.470 eur.

³ Na področju pacientovih pravic so inšpektorji vodili izključno prekrškovne postopke.

⁴ Vključeni so tudi prekrškovni postopki na področju pacientovih pravic.

VI.1 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU NALEZLJIVIH BOLEZNI

Cilj predpisov⁵ na področju nalezljivih bolezni je vzpostavitev enotnega sistema varstva pred nalezljivimi boleznimi. Zakon o nalezljivih boleznih določa nalezljive bolezni, ki ogrožajo prebivalce Slovenije, obravnava varstvo prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi, vključno z varstvom pred vnosom nalezljivih bolezni iz tujine in bolnišničnimi okužbami, ki nastanejo v vzročni povezavi z opravljanjem zdravstvene dejavnosti, ter predpisuje ukrepe za njihovo preprečevanje in obvladovanje.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor nad spoštovanjem in izvajanjem splošnih in posebnih ukrepov, določenih v Zakonu o nalezljivih boleznih.

Splošne ukrepe izvajajo fizične in pravne osebe ter nosilci javne skrbi za zdravje. Cilj izvajanja splošnih ukrepov je zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode ter ustrezne kakovosti zraka v zaprtih prostorih, sanitarno tehnično in sanitarno higiensko vzdrževanje javnih objektov, javnih površin, vključno s preventivno dezinfekcijo, dezinsekcijo in deratizacijo, in ravnanje z odpadki na način, ki ne ogroža zdravja ljudi.

Posebne ukrepe izvajajo tiste fizične in pravne osebe, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, oziroma v primeru zoonoz veterinarsko dejavnost. Cilj posebnih ukrepov je dosledno prijavljanje in obravnava nalezljivih bolezni in izbruhov, izvajanje cepljenja, izvajanje obveznega zdravljenja ter izolacije, prevoz in pokop posmrtnih ostankov ter izdaja posmrtnih potnih listov.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor nad pripravo in izvajanjem programov preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb pri vseh izvajalcih zdravstvene dejavnosti.

Program preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb mora imeti in izvajati vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja zdravstveno dejavnost. Program mora obsegati epidemiološko spremljanje bolnišničnih okužb, doktrino izvajanja vseh diagnostičnih, terapevtskih, negovalnih in ostalih postopkov, doktrino sterilizacije, dezinfekcije, čiščenja in rokovanja z odpadki, doktrino ravnanja z bolniki, zdravstvenimi delavci in sodelavci z okužbami, program zaščite zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev na delovnih mestih ter program usposabljanja zdravstvenih delavcev in drugih zaposlenih. Za pripravo in izvajanje programa morajo biti zagotovljeni tudi strokovni, tehnični in organizacijski pogoji, ki jih določa Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb. Pravilnik določa, da mora imeti bolnišnica komisijo, zdravnika in sestro za obvladovanje bolnišničnih okužb. Določa tudi tehnične pogoje za izvajanje programa, med katere sodi tudi zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode. Pravilnik natančno opredeljuje pisna navodila v okviru posameznih doktrin, ki jih mora izvajalec zdravstvene dejavnosti pripraviti. V letu 2011 je bil pravilnik dopolnjen z določbami, ki v bolnišnice uvajajo program smotrne rabe in spremljanje porabe protimikrobnih zdravil.

V okviru varstva prebivalstva pred vnosom nalezljivih bolezni iz tujine inšpektorji izdajajo spričevala o zdravstvenem nadzoru ladij oziroma spričevala o oprostitvi ladij iz

⁵ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

zdravstvenega nadzora in sicer v skladu z Mednarodnim zdravstvenim pravilnikom (IHR - International Health Regulation).

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014

V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji na področju nalezljivih bolezni skupaj opravili 6.324 inšpekcijskih pregledov in odvzeli 55 vzorcev vode za laboratorijske analize na mikrobiološke parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 1.515 ukrepov, od tega 1.359 upravnih ukrepov (414 odločb o odpravi nepravilnosti, 931 upravnih opozoril in 14 sklepov o izrečenih denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 156 prekrškovnih sankcij/ukrepov (33 odločb, pet plačilnih nalogov in 118 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 3 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
6324	55	414	931	14	1359	23	5	10	118	156	1515

Ker je bilo že v preteklih letih pri nadzoru nad izvajanjem splošnih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni največ neskladnosti ugotovljenih pri izvajanju preventivnih ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju in posledično pri zagotavljanju zdravstveno ustrezne pitne vode, so bili tudi v letu 2014 inšpekcijski pregledi usmerjeni v preverjanje izvajanja le-teh, in sicer v domovih za ostarele, objektih higienske nege, kopališčih, nastanitvenih in javnih objektih ter objektih otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja. Neskladnosti so inšpektorji ugotavljali pri približno enakem deležu pregledov kot v letu 2013 (33%) in, kot že v letu 2013, ugotovili upad števila večjih neskladnosti. Ugotovili so, da se večina preventivnih ukrepov izvaja, ostajajo pa posamezne manjše neskladnosti, in sicer da manjka posamezno navodilo oziroma ni določen posamezen korektivni ukrep ter da se ne vodi vsa evidenca. Največji odstotek neskladnosti pri izvajanju preventivnih ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju je bil ugotovljen pri nadzoru v javnih objektih (neskladnosti so bile ugotovljene pri 60% pregledov v javnih objektih⁶), nadalje v nastanitvenih objektih (43%), domovih za ostarele (28%) in na področju otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja (27%).

Tudi v letu 2014 je Zdravstveni inšpektorat pred začetkom novega šolskega leta šole in vrtce pozval, da poskrbijo za intenzivno izpiranje vodovodnega omrežja, in posebno pozornost namenijo izpiranju tušev, ker zaradi tvorbe aerosola le-ti predstavljajo možen izvor okužb z legionelami.

V 25 športnih dvoranh, ki spadajo med javne objekte, je bilo opravljeno tudi vzorčenje vode iz internega vodovodnega sistema na prisotnost legionel. Inšpektorji so skupno

⁶ Športne dvorane.

odvzeli 50 vzorcev vode. V vzorcih se je z laboratorijskimi analizami preverjala prisotnost legionel, le-ta je bila ugotovljena v 34 odstotkih odvzetih vzorcev vode.

Rezultati analiz vzorcev vode, odvzetih v športnih dvoranah, so pokazali, da so bile legionele najdene v 17 odvzetih vzorcih vode, in sicer pri vzorcih, odvzetih v OE Celje in Dravograd v dveh od šestih, v OE Kranj v štirih od osmih, v OE Ljubljana v štirih od desetih, v OE Maribor in Murska Sobota v šestih od 14 in v OE Nova Gorica v enem od štirih odvzetih vzorcev vode. Legionele niso bile najdene v vzorcih vode, odvzetih v OE Koper in OE Novo mesto.

V okviru izrednega vzorčenja pitne vode na prisotnost legionele, so inšpektorji odvzeli vzorce v dveh hotelih. V slednjih legionele niso bile najdene.

Nadzor nad izvajanjem splošnih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni je vključeval tudi preverjanje zagotavljanja ustrezne kakovosti zraka v zaprtih prostorih. Tudi tukaj je bilo največ neskladnosti v nastanitvenih objektih in javnih objektih, kjer je bilo enako kot v letu 2013 ugotovljeno neizvajanje obveznih pregledov prezračevalnih naprav, ki se morajo, v skladu s predpisom, izvesti najmanj enkrat letno.

Tudi v letu 2014 smo prejeli in obravnavali številne prijave občanov glede domnevno neustrezne higijene v zasebnih stanovanjih in v okolici stanovanjskih objektov. Prijave so se nanašale predvsem na kopičenje različnih vrst odpadkov v teh objektih ali njihovi okolici, gojenje in hranjenje različnih živali (golobi, mačke itd.) ter kopičenje njihovih iztrebkov. V posameznih primerih je bilo potrebno najprej oceniti tveganje za javno zdravje v smislu preprečevanja in obvladovanja nalezljivih bolezni, pri tem smo sodelovali z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, ki nam nudi strokovno podporo. Le-ta oceni tveganje in predlaga ukrepe za obvladovanje ugotovljenega tveganja, ki jih inšpektor odredi v upravnem postopku. V primerih, kjer ocena tveganja ni bila potrebna, je inšpektor odredil ukrepe, ki jih za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni določa Zakon o nalezljivih boleznih (npr. sanitarno tehnično vzdrževanje javnih objektov in javnih površin, vključno s preventivno dezinfekcijo, dezinsekcijo, deratizacijo, čiščenje itd.).

Nadzor nad izvajanjem posebnih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni je bil tudi v letu 2014 usmerjen v prijavljanje nalezljivih bolezni ter postopke, povezane z izvajanjem cepljenja.

Zdravstveni inšpektorji so skupaj z območnimi enotami Nacionalnega inštituta za javno zdravje obravnavali tri izbruhe nalezljivih bolezni, do katerih je prišlo med varovanci in zaposlenimi v treh vzgojno varstvenih ustanovah (vrtcih). Skupaj je zbolelo 94 oseb, od tega 87 otrok. Zaradi težje klinične slike je bilo hospitaliziranih 11 otrok. Okužba se je v enem primeru prenašala s kontaktom v dveh pa s kontaktom in s kužnimi kapljicami. V dveh primerih je bil vzrok okužbe rotavirus, v enem pa rotavirus in adenovirus. Neskladnosti pri prijavljanju nalezljivih bolezni so bile ugotovljene pri dveh odstotkih pregledov. Pri izvajanju cepljenja so bile neskladnosti ugotovljene v nekaj manj kot desetih odstotkih, od tega največ pri izvajanju postopkov dobre skladiščne prakse. Nekaj nedoslednosti je bilo ugotovljenih tudi pri vodenju evidenc o opravljenih cepljenjih ter pri poročanju o neželenih učinkih po cepljenju.

Sicer se na področju obveznega cepljenja inšpektorat srečuje s problematiko dolgotrajnih postopkov pri tistih primerih, ko obvezniki za cepljenje le tega odklanjajo oziroma ga

onemogočajo. V letu 2014 so inšpektorji obravnavali 380 primerov prijav zdravnikov o opustitvi obveznega cepljenja, kar je nekaj več kot leto prej. Sicer se je trend naraščanja števila prijav cepiteljev v zadnjih letih začel umirjati.

Na področju preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb je bil v letu 2014 nadzor usmerjen na vprašanja glede izvajanja izolacijskih ukrepov pri bolnikih glede na poti prenosa okužb, izvajanja postopkov sterilizacije (vrsta in način sterilizacije, priprava inštrumentov in materiala za sterilizacijo, vrsta in način pakiranja ter kontrola sterilizacije z ustreznimi evidencami), izvajanja dezinfekcije in čiščenja prostorov in opreme ter pri zobozdravnikih izvajanja posebnih postopkov pri opravljanju zobozdravstvene dejavnosti (poudarek na vzdrževanju vodnega omrežja zobozdravniškega stola). Največ neskladnosti so inšpektorji ugotovili pri pripravi in izvajanju posameznih navodil, ki so obvezni del programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb. Navodila so bila pogosto pomanjkljiva ali pa se postopki niso izvajali v skladu z napisanimi navodili oziroma se sploh niso izvajali.

Glede na zahteve Mednarodnega zdravstvenega pravilnika in z namenom obvladovanja nalezljivih bolezni v mednarodnem prometu je bilo za ladje v luki Koper izdanih 69 spričeval.

VI.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MINIMALNIH SANITARNO-ZDRAVSTVENIH POGOJEV⁷

Cilj zakonodaje⁸ na področju sanitarno-zdravstvenih pogojev je varovanje zdravja ljudi pred negativnimi vplivi iz okolja.

Zdravstveni inšpektorji preverjajo spoštovanje predpisov na področju minimalnih sanitarno-zdravstvenih pogojev pri izvajalcih različnih dejavnosti.

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti zdravstveni inšpektorji preverjajo opremljenost delovnih mest z opremo in pripomočki za higieno rok in osebnimi zaščitnimi sredstvi, prostore in aparature za sterilizacijo, laboratorijske storitve pooblaščenega mikrobiološkega laboratorija, prostore in opremo za izolacijo bolnikov, prezračevanje, prostorsko ureditev z ločitvijo čistih in nečistih postopkov in poti. Minimalni tehnični pogoji morajo biti zagotovljeni tudi za razvrščanje, prevoz in pranje perila, čiščenje opreme in prostorov ter za zbiranje, prevoz in odstranjevanje odpadkov.

Pri izvajalcih cepljenja inšpektorji preverjajo še sanitarno tehnične in higienske zahteve za cepilno mesto, t.j. prostor, oprema in kader. Vsako cepilno mesto mora imeti zagotovljene hladilne naprave za hrambo in prevoz imunoprofilaktičnih preparatov. Za zagotovitev hladne verige morajo imeti ustrezne merilne indikatorje temperature, potrebno opremo za transport in shranjevanje cepiva.

Pri izvajalcih higienske nege, kamor sodijo frizerska in brivska dejavnost, kozmetična dejavnost, dejavnost salonov za nego telesa, pedikura, dejavnost piercinga, tetoviranja in drugih podobnih postopkov, zdravstveni inšpektorji preverjajo, če se dejavnost izvaja v skladu z dobro higiensko prakso, ki obsega zagotavljanje higiensko tehničnih pogojev, vzdrževanje opreme in pribora, čiščenje, razkuževanje, usposabljanje osebja in ravnanje z odpadki.

Na področju otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor v vrtcih, osnovnih šolah ter v ostalih izobraževalnih institucijah v skladu s pravilniki, ki določajo normative in zdravstveno higienske zahteve za vrtce in šole. Pri nadzoru v vrtcih je posebna pozornost namenjena varnosti otroških igral na otroških igriščih. Vrtec mora za igrala od proizvajalca, dobavitelja oziroma izvajalca ureditve igrišča pridobiti dokumentacijo, iz katere je razvidno, da je igralo proizvedeno in nameščeno na igrišče vrtca v skladu z veljavnimi slovenskimi standardi s področja opreme in podlog otroških igrišč. V nadaljevanju pa je vrtec dolžan zagotavljati preglede igral in igrišč ter njihovo vzdrževanje.

Pri nastanitvenih objektih, kot so hoteli, moteli, kampi, marine, domovi (dijaški, študentski, delavski), turistične kmetije, zapor, socialno varstveni zavodi, centri šolskih in obšolskih dejavnosti, zavetišča za brezdomce, vojašnice zdravstveni inšpektorji preverjajo sanitarno tehnično in sanitarno higiensko vzdrževanje objektov. Te pogoje preverjajo inšpektorji tudi

⁷ Minimalni sanitarno zdravstveni pogoji v javnih zdravstvenih zavodih, pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, v kopališčih, v dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege, sociale, zdravstveno-higienskega stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah

⁸ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

v javnih objektih, kot so poslovne stavbe, stavbe za trgovino in storitve, promet in komunikacijo, razvedrilo in kulturo, za izobraževanje in šport.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014

V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji na področju minimalno sanitarno-zdravstvenih pogojev opravili skupaj 5.861 inšpekcijski pregledov.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 1.184 ukrepov, od tega 1.095 upravnih ukrepov (364 odločb o odpravi nepravilnosti, 726 upravnih opozoril in pet sklepov o izrečenih denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 89 prekrškovnih sankcij/ukrepov (19 odločb, 10 plačilnih nalogov in 60 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 4 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
	Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
5861	364	725	5	1095	5	10	14	60	89	1184

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti je bil v letu 2014 nadzor usmerjen v preverjanje zagotavljanja prostorov in opreme za izolacijo bolnikov, minimalnih tehničnih pogojev za čiščenje opreme in prostorov ter minimalnih tehničnih pogojev pri izvajalcih cepljenja. Večjih neskladnosti pri zavezancih, zajetih v nadzor, opravljen v lanskem letu, inšpektorji niso ugotavljali.

Rezultati nadzora objektov higienske nege v letu 2014 kažejo, da so inšpektorji največkrat zaznavali neskladnosti, ki so se nanašale na pomanjkljivo posredovanje obveznih obvestil o zdravstvenih tveganjih in omejitvah ter na pomanjkljivosti pri načrtu sterilizacije s kontrolo uspešnosti izvedenega postopka. Pri inšpekcijskem nadzoru savn so zdravstveni inšpektorji ugotovili največ neskladnosti glede pomanjkljivih navodil za pravilno uporabo savne in pomanjkljivega obveščanja uporabnikov o zdravstvenih tveganjih. Tovrstne neskladnosti so bile ugotovljene pri 19 odstotkih pregledov po teh vprašanjih. V savnah so inšpektorji ugotavljali tudi neskladnosti, ki so se nanašale na opremo kabin (16% pregledov) in opremo, potrebno za nadzor delovanja savne (15% pregledov).

Pri nadzoru solarijev je bilo v 13 odstotkih opravljenih pregledov ugotovljeno, da nosilci dejavnosti še niso opravili meritev optičnega sevanja, v devetih odstotkih opravljenih pregledov je bilo ugotovljeno, da so solariji pomanjkljivo servisirani in vzdrževani, v osmih odstotkih opravljenih pregledov pa je bilo ugotovljeno, da nosilci dejavnosti nimajo obveznih obvestil o zdravstvenih tveganjih in omejitvah glede uporabe solarija.

Na področju otroškega varstva rezultati inšpekcijskega nadzora kažejo izboljšanje na področju igrar na otroških igriščih vrtcev, kjer se je zmanjšal delež nepravilnosti glede vodenja evidence o opravljenih posegih, določitve odgovorne osebe za pripravo programa pregledov, priprave in izvajanja programa pregledov igrar in njihovega vzdrževanja. Inšpektorji so nepravilnosti ugotovili pri treh odstotkih pregledov. V dveh vrtcih je bila z odločbo odrejena prepoved uporabe igrar, ker je bilo ocenjeno, da igrala niso več varna.

Pri nadzoru notranjih prostorov in drugih splošnih higienskih pogojev pri izvajalcih otroškega varstva so inšpektorji ugotovili največ neskladnosti pri zagotavljanju predpisane temperature tople vode na izlivkah, ki jih uporabljajo otroci, izvajanju vzdrževanja ter čiščenja prostorov in pripadajočih zunanijh površin. Na tem področju se je stanje v primerjavi s preteklim letom izboljšalo, saj so bile nepravilnosti ugotovljene v manj kot dveh odstotkih pregledov.

V osnovnih šolah so bile tudi v letu 2014 ugotovljene nekatere neskladnosti pri izvajanju čiščenja in vzdrževanja prostorov, zagotavljanju varnosti na stopniščih šol s postavitvijo ustreznih ograj oziroma zagotavljanju ustreznih garderob za učence in učitelje. Pravilnik, ki ureja zdravstveno higienske zahteve, katerim morajo ustrezati poslopja in prostori osnovnih šol, je v veljavi nespremenjen od leta 1969 in zato v marsičem zastarel in neživljenjski. Na to je Zdravstveni inšpektorat že večkrat opozoril ministrstvo, ki je pristojno za izobraževanje.

V nastanitvenih in javnih objektih so inšpektorji neskladnosti ugotovili glede čiščenja oziroma higienskega vzdrževanja ter zagotavljanja sanitarno tehničnih pogojev, ki omogočajo čiščenje oziroma higijensko vzdrževanje. Medtem, ko je delež, ugotovljenih neskladnosti v nastanitvenih objektih ostal enak kot v letu 2013 (8%), se je delež v javnih objektih prepolovil na 14%.

VI.3 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ODPADKOV, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI

Ravnanje in odstranjevanje odpadkov je v zdravstvu specifično zaradi posebnih lastnosti odpadkov, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti. Ker se s pravilnim ravnanjem lahko preprečijo možni škodljivi vplivi odpadkov iz zdravstvenih ustanov na okolje in zmanjša tveganje za okužbe in poškodbe oseb, ki prihajajo v stik z odpadki, zdravstvena zakonodaja⁹ določa, da so izvajalci zdravstvene dejavnosti dolžni izvajati načrt ravnanja s tovrstnimi odpadki.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor nad ravnanjem z odpadki iz zdravstva od mesta nastanka odpadkov do začasnega skladiščenja v zbiralnici odpadkov ter vodenja evidenc o nastanku in oddaji odpadkov pooblaščenim zbiralcem odpadkov.

Od povzročiteljev odpadkov iz zdravstva predpisi zahtevajo ločeno odlaganje po vrsti odpadkov na mestu nastanka v ustrezne posode ali vreče, ustrezno označevanje posod oziroma vreč, ustrezen transport oziroma prenos odpadkov do zbiralnice odpadkov iz zdravstva, obvezno začasno skladiščenje vseh odpadkov iz zdravstva v zbiralnici odpadkov in vodenje ustreznih evidenc o oddaji odpadkov pooblaščenemu zbiralcu. V zobozdravstveni dejavnosti, kjer nastajajo amalgamski odpadki, predpis določa obvezen način ravnanja z amalgamskimi odpadki. Ti se morajo na mestu nastanka z uporabo filtrov ali ločevalnikov v zobozdravstvenih ordinacijah izločati iz komunalne odpadne vode.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014

V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji po vprašanih ravnanja in odstranjevanja odpadkov, nastalih pri opravljanju zdravstvene dejavnosti, opravili 1.953 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 172 ukrepov, od tega 66 upravnih ukrepov (17 odločb o odpravi nepravilnosti in 49 upravnih opozoril) in 106 prekrškovnih sankcij/ukrepov (ena odločba o prekršku, trije plačilni nalogi in 102 opozorila za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 5 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
1953	17	49	66	1	3	102	106	172

Tako kot v letu 2013 je bilo tudi v letu 2014 najpogostejše ugotovljeno neskladje odlaganje odpadne embalaže (prazne steklovine) med odpadke iz zdravstva, kar je v nasprotju z določbo predpisa, ki določa, da se odpadna embalaža zbira ločeno od odpadkov iz zdravstva. Še vedno so bile neskladnosti ugotovljene tudi pri začasnem skladiščenju odpadkov, najpogostejše je bilo ugotovljeno, da zbiralnica odpadkov ni namenjena le skladiščenju odpadkov iz zdravstva, kot to določa predpis, ampak tudi začasnemu shranjevanju drugih odpadkov (odpadna embalaža, mešani komunalni odpadki).

⁹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Neskladnosti so bile ugotovljene tudi pri vodenju evidenc o nastajanju odpadkov iz zdravstva. Povzročitelj mora voditi evidenco v obliki zbirke veljavnih evidenčnih listov v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki.

VI.4 PREKRŠKOVNI POSTOPKI NA PODROČJU PACIENTOVIH PRAVIC

Temeljni zakon, ki ureja področje varstva pacientovih pravic, je Zakon o pacientovih pravicah. Z Zakonom o pacientovih pravicah so bile povzete usmeritve in smernice več mednarodnih dokumentov, ki kljub temu, da pravno ne zavezujejo, predstavljajo pomembne mednarodne standarde na področju pacientovih pravic.

Med poglavitnimi cilji Zakona o pacientovih pravicah je tudi cilj prispevati k dvigu kulture mirnega reševanja sporov na tem področju. V skladu s tem ciljem je zakon uredil institut varuha pacientovih pravic in pritožbeni postopek, čemur je namenjen celoten postopkovni sklop tega zakona; ter spremenil kaznovalno politiko, kar je razvidno tako iz številčnosti definicij prekrškov (zakon zelo na splošno definira le nekaj prekrškov v zvezi s šestimi od skupaj 14 pravic) kot tudi iz višine glob, določenih v okviru kazenskih (prekrškovnih) določb 86. in 87. člena tega zakona.

V Zakonu o pacientovih pravicah ni opredeljenega inšpekcijskega nadzora, opredeljen je le upravni nadzor, ki ga v skladu s 85. členom tega zakona opravlja ministrstvo, pristojno za zdravje.

Zdravstveni inšpektorat je določen kot prekrškovni organ, katerega stvarna pristojnost je omejena na postopek o prekršku. Vodenje in odločanje v postopku o prekršku pred prekrškovnimi organi sodi v del upravno - kaznovalnega prava. Zdravstveni inšpektorji nastopajo v postopku o prekršku v skladu z 49. členom Zakona o prekrških kot pooblaščenice uradne osebe.

Prekrškovne določbe Zakona o pacientovih pravicah, na podlagi katerih inšpektorat vodi postopke o prekrških, se nanašajo na vprašanja, kot so postopek prve in druge obravnave kršitve pacientovih pravic, brezplačna pomoč pri uresničevanju pacientovih pravic, obveščenost in sodelovanje pacientov, varstvo zasebnosti, privolitve v zdravstveno oskrbo, vodenje čakalnih seznamov.

Postopki, vodeni v letu 2014

V letu 2014 je bilo vodenih 1.979 postopkov pri skupaj 1.942 izvajalcih zdravstvene dejavnosti, od tega 28 v 20 bolnišnicah, 360 v 354 zdravstvenih domovih in njihovih dislociranih enotah, 1.126 pri 1.108 zasebnikih s koncesijo, 280 pri 278 zasebnikih brez koncesije, 172 v 169 javnih zavodih¹⁰ ter 13 v 13 zdraviliščih.

Za kršitve, ki predstavljajo prekršek po Zakonu o pacientovih pravicah, je Zdravstveni inšpektorat izrekel 160 prekrškovnih sankcij oziroma ukrepov (30 odločb, dva plačilna naloga in 128 prekrškovnih opozoril), od tega osem v šestih bolnišnicah, 20 v 16 zdravstvenih domovih in njihovih dislociranih enotah, 72 pri 68 zasebnikih s koncesijo, 38 pri 36 zasebnikih brez koncesije, 20 v 18 javnih zavodih in dva v dveh zdraviliščih. Število postopkov in izrečenih sankcij/ukrepov prikazuje preglednica.

¹⁰ Domovi starejših občanov, varstveno delovni centri, zavodi za prestajanje kazni zapora, NIJZ in njegove območne enote, ipd.

Preglednica 6 – Število prekrškovnih postopkov in izrečenih sankcij/ukrepov

ŠTEVILO POSTOPKOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ				
	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ
1979	5	2	25	128	160

V 65 primerih so bile neskladnosti ugotovljene v zvezi z obveznimi objavami podatkov, povezanih z obravnavo zahtev pacientov glede spoštovanja njihovih pravic. Največ tovrstnih neskladnosti je bilo ugotovljenih pri zasebnikih in v javnih zavodih.

Kršitve, vezane na določitev pristojne osebe, ki je pristojna za sprejemanje in obravnavo zahteve za prvo obravnavo kršitve pacientovih pravic, so inšpektorji ugotovili v 34 primerih, največkrat pri zasebnikih in javnih zavodih.

Pri 16 izvajalcih so bile ugotovljene neskladnosti glede uvedbe prve obravnave zaradi vloženih zahtev pacientov, in sicer največ v bolnišnicah in pri zasebnikih brez koncesije.

Pri 16 izvajalcih so bile ugotovljene neskladnosti glede seznaniitve pacientov s stroški, in sicer je bilo takih kršitev največ pri zasebnikih.

Pri štirih izvajalcih so bile ugotovljene neskladnosti v zvezi z oskrbo brez privolitve, pri dveh pa neskladnosti v zvezi z obveščanjem pacientov.

Vodenje čakalnih seznamov je bilo v letu 2014 obravnavano v okviru 338 postopkov pri skupaj 252 zavezancih, in sicer v 12 postopkih v sedmih bolnišnicah, 20 postopkih v 19 zdravstvenih domovih in njihovih dislociranih enotah, 280 postopkih pri 209 zasebnikih s koncesijo, 11 postopkih pri sedmih zasebnikih brez koncesije, petih postopkih v treh javnih zavodih ter 10 postopkih v sedmih zdraviliščih. Neskladnosti so bile ugotovljene pri 27 izvajalcih dejavnosti, od skupaj obravnavanih 252: v eni bolnišnici, dveh zdraviliščih, 20 zasebnikih s koncesijo in pri štirih zdravstvenih domovih. Neskladnosti so bile ugotovljene v povezavi z zahtevo, da se podatki v čakalnem seznamu in podatki o morebitnem spreminjanju vrstnega reda skupaj z obrazložitvijo okoliščin, ki narekujejo spreminjanje vrstnega reda, hranijo šest mesecev po opravljeni zdravstveni storitvi oziroma izbrisu podatkov; glede elementov, ki jih mora imeti čakalni seznam ter zahteve, da izvajalec zdravstvenih storitev pacienta uvrsti na čakalni seznam, pri čemer upošteva strokovne standarde glede stopnje nujnosti, ki jo je treba v čakalnem seznamu posebej dokumentirati.

V zvezi s postopki, vodenimi v letu 2014, smo posredovali tudi 30 odstopov, in sicer in devet na Ministrstvo za zdravje, ki je pristojno za upravni nadzor in 21 na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije¹¹.

¹¹ Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije lahko ukrepa v okviru Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2014. Splošni dogovor zavezuje vse izvajalce v javni zdravstveni mreži in določa tudi sankcije za kršitve pogodbenih obveznosti v primerih, da izvajalec ne spoštuje določb Zakona o pacientovih pravicah in zadevnih podzakonskih predpisov. Ob ugotovljenih neskladnih je izvajalec zavodu dolžan povrniti škodo, ki je nastala s kršitvijo, oziroma zavod izvajalcu izreče pogodbeno kazen. Poleg tega ima zavod pravico, da za vsak primer neskladnosti ustavi izplačilo avansa, računa ali zahtevka za plačilo, ki lahko traja vse dokler izvajalec neskladnosti ne odpravi.

VI.5 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA

Zakon o duševnem zdravju¹² določa specifične pravice oseb na psihiatričnem zdravljenju ter opredeljuje postopke sprejema osebe na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice ter postopke, povezane z različnimi načini obravnav, s ciljem zagotavljati posamezniku dostojanstvo in pravico do samoodločanja.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev psihiatričnega zdravljenja, inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev socialno varstvenih storitev pa izvajajo inšpektorji socialne inšpekcije v okviru Inšpektorata RS za delo.

Pri izvajalcih psihiatričnega zdravljenja se izvaja nadzor tudi po Pravilniku o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije. V okviru minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev se izvaja nadzor nad tehničnimi in prostorskimi pogoji za izvajanje psihiatričnega zdravljenja (vrsta prostorov, oprema, hramba zdravil, varnost prostorov).

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014

V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji pri izvajalcih psihiatričnega zdravljenja opravili 114 inšpekcijskih pregledov. Inšpekcijski nadzor je bil usmerjen v preverjanje ustreznosti postopka sprejema oseb na zdravljenje ter izpolnjevanja predpisanih kadrovskih, tehničnih in prostorskih zahtev. Neskladnosti v zvezi s postopkom sprejema oseb na zdravljenje niso bile ugotovljene, opozorilo po Zakonu o prekrških pa je bilo izrečeno zaradi neskladnosti na področju tehničnih in prostorskih pogojev za izvajanje psihiatričnega zdravljenja, in sicer opreme, saj izvajalec ni zagotovil varnosti v smislu, da predmetov ni mogoče uporabiti v avtoagresivne ali heteroagresivne namene.

¹² Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

VI.6 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVNIŠKE SLUŽBE

Cilj zakonodaje¹³ na področju zdravniške službe je ustvariti pogoje za nemoteno delovanje zdravniške službe in zagotavljanje izvajanja programov obveznega zdravstvenega zavarovanja, vključno z zagotavljanjem neprekinjenega zdravstvenega varstva in nujne zdravniške pomoči za prebivalstvo.

Zakon o zdravniški službi določa pogoje za opravljanje zdravniške službe ter pravice in dolžnosti zdravnikov za kakovostno opravljanje javne in zasebne zdravniške službe.

V skladu zakonom sme zdravnik samostojno opravljati zdravniško službo, če poleg pogojev, določenih z delovnopravnimi in drugimi predpisi, izpolnjuje še posebne pogoje, določene s tem zakonom, in sicer da ima ustrezno izobrazbo in usposobljenost (kvalifikacija), je vpisan v register zdravnikov pri Zdravniški zbornici RS ter ima dovoljenje za samostojno opravljanje zdravniške službe na določenem strokovnem področju (licenca). Zdravniki zasebniki pa morajo, poleg izpolnjevanja zgoraj navedenih pogojev, biti vpisani še v register zasebnih zdravnikov.

Zdravstveni inšpektorat opravlja nadzor nad spoštovanjem in izvajanjem določb tega zakona, z izjemo določb, ki se nanašajo na zaposlitev zdravnikov, saj le-te sodijo v delokrog Inšpektorata RS za delo, ter določb, ki se nanašajo na znanje in rabo slovenskega jezika, ki sodijo v pristojnost Inšpektorata RS za kulturo in medij.

V pristojnost inšpektorata sodi tudi nadzor nad določbami prvega odstavka 26., 27. in 28. člena Zakona o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist. Ta zakon določa pogoje pod katerimi lahko osebe, ki so navedeno poklicno kvalifikacijo pridobile v tretjih državah, opravljajo zdravniško službo tudi v Republiki Sloveniji.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014

Zdravstveni inšpektorat je tudi v letu 2014 nadaljeval z aktivnim sodelovanjem z Ministrstvom za zdravje in Zdravniško zbornico Slovenije pri reševanju odprtih vprašanj s področja zdravniške službe, in sicer predvsem glede obsega in vsebine dela po posameznih skupinah zdravnikov (npr. zdravniki z opravljenim strokovnim izpitom, zdravniki brez veljavne licence, zdravniki specializanti itd.) ter glede izvajanja programa zagotavljanja neprekinjene nujne zdravniške pomoči (dežurstva). Omenjeno sodelovanje v praksi že kaže rezultate, saj zdravstveni inšpektorji po izdaji posebnih navodil za izvajalce zdravstvene dejavnosti s strani Ministrstva za zdravje, na terenu ugotavljajo bistveno manj neskladnosti oziroma nejasnosti oziroma vprašanj, povezanih z Zakonom o zdravniški službi.

V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 1.475 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 12 ukrepov, od tega pet upravnih ukrepov (tri odločbe o odpravi nepravilnosti in dve upravni opozorili) in sedem prekrškovnih sankcij/ukrepov (štiri odločbe in tri opozorila za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica.

¹³ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Preglednica 7 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ						
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi			SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	
1475	3	2	5	2	2	3	12

V letu 2014 ugotovljene neskladnosti z Zakonom o zdravniški službi so se nanašale na zahteve s področja zdravniških licenc kot posebnega dovoljenja za samostojno opravljanje zdravniške službe na določenem strokovnem področju. Z upravnimi odločbami so bile z namenom odvrnitve neposredne nevarnosti za življenje in zdravje ljudi izrečene prepoved opravljanja dejavnosti in prepoved uporabe opreme, naprav in snovi, saj oseba za izvajanje te dejavnosti ni imela ustrezne izobrazbe in usposobljenosti, prepoved opravljanja zdravniške službe do izpolnitve pogojev za samostojno opravljanje zdravniške službe ter prepoved uporabe prostorov ordinacije, opreme, naprav, blaga in snovi za izvajanje zdravstvene dejavnosti, saj izvajalec še ni pridobil potrdila o ustreznosti prostorov s strani Ministrstva za zdravje in posledično tudi ni bil vpisan v register zasebnih zdravnikov za izvajanje dejavnosti na tej lokaciji. Ostali ukrepi pa so bili izdani zaradi ne izpolnjevanja pogojev za samostojno opravljanje zdravniške službe.

Zardi kršenja Zakona o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist sta bila izdana dva prekrškovna opomina in eno upravno opozorilo.

Nekatere zadeve so bile v pristojno reševanje odstopljene tudi Inšpektoratu RS za delo in Zavodu za zdravstveno zavarovanje RS.

VI.7 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVILSTVA

Zdravilstvo opravljajo zdravilci z namenom izboljšati zdravje uporabnikov, njihovo delovanje pa temelji na uporabi zdravilskih sistemov in metod (npr. homeopatija, kiropraktika, tradicionalna kitajska medicina itd.)

Cilj Zakona o zdravilstvu¹⁴ je normativna ureditev področja zdravilstva z namenom zagotoviti varnost uporabnikov zdravilskih storitev.

Zakon opredeljuje dejavnost zdravilstva, uvaja temeljne zdravilske sisteme in metode ter ureja način in pogoje za izvajanje zdravilske dejavnosti. Zakon ureja pravice uporabnikov storitev, vključno z možnostjo pritožbe, ter odgovornost zdravilca, pri čemer zahteva od zdravilca zavarovanje odgovornosti za škodo, ki bi lahko nastala pri izvajanju zdravilstva. Zakon prepoveduje oglaševanje na zavajajoč način ter zahteva, da zdravilci pri izvajanju zdravilske dejavnosti uporabljajo kakovostne in varne zdravilske izdelke in pripomočke v skladu s predpisi za te izdelke. Za izvajanje zdravilstva zakon določa pridobitev dovoljenja in licence za zdravilca ter pogoje in načine za pridobitev le-teh.

Po zakonu podeljuje, podaljšuje in odvzema licence zdravilska zbornica, ki je odgovorna tudi za vzpostavitev, vzdrževanje in vodenje registra zdravilcev, izvajanje strokovnega nadzora nad zdravilci ter izdajanje in odvzemanje dovoljenj za opravljanje zdravilske dejavnosti. Ker zdravilska zbornica še ni bila ustanovljena, je za določene naloge zbornice, vključno s podeljevanjem licenc, dovoljenj in strokovnim nadzorom, zadolženo Ministrstvo za zdravje, ki je v letu 2014 pristopilo k izdaji prvih zakonsko predpisanih licenc.

Zatečeno stanje predstavlja velik problem za izvajanje ustreznega inšpekcijskega nadzora na tem področju, na kar inšpektorat opozarja že več let. Podali smo več pobud za spremembe pravne ureditve tega področja, nadzor pa smo izvajali na podlagi prijav.

V letu 2014 so inšpektorji na podlagi prijav obravnavali devet zavezancev. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo petim zavezancem izrečenih skupaj devet ukrepov, od tega dve odločbi o odpravi nepravilnosti, štiri upravna opozorila in tri opozorila za storjen prekršek.

Največ neskladnosti je bilo ugotovljenih v zvezi z osnovnimi zahtevami za izvajanje dejavnosti, t.j. licenca, ki dokazuje strokovno usposobljenost zdravilca za samostojno izvajanje zdravilskih sistemov in metod. Licence ni imelo pet zavezancev, zato so jim bila izrečena opozorila.

Pri dveh zavezancih so bile ugotovljene tudi neskladnosti glede izpolnjevanja minimalnih tehničnih zahtev in primernosti prostorov in opreme, zato sta bili zavezancema izdani tudi ureditveni odločbi. Druge neskladnosti so se nanašale na napis na objektu, pisno izjavo o privolitvi pacienta, vodenje dokumentacije in objavo podatkov o zdravilcu, vključno s cenami, opremo in priborom.

¹⁴ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

VI.8 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU HIGIENSKE USTREZNOSTI KOPALNIH VOD, ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI MINERALNIH VOD TER MINIMALNIH SANITARNO-ZDRAVSTVENIH POGOJEV KOPALIŠČ

Kopališča so sestavni del komunalne infrastrukture športnih objektov, kot kopališka dejavnost pa del telesne kulture. Izvajanje minimalnih sanitarno-zdravstvenih ukrepov na kopališčih, ki so lahko bazenska ali naravna, je nujno, da se prepreči prenos okužb in zagotovi varnost kopalcev. Kontrola in stalni nadzor bazenske vode pa sta potrebna za preprečevanje prenosa nalezljivih bolezni.

Na podlagi Zakona o varstvu pred utopitvami¹⁵ zdravstveni inšpektorji pri upravljalcih bazenskih in naravnih kopališč preverjajo minimalne sanitarno-zdravstvene pogoje. Pri upravljalcih bazenov in bazenskih kopališč preverjajo tudi higienko ustreznost bazenske kopalne vode.

Minimalne higienske zahteve, ki jih morajo izpolnjevati kopalne vode v bazenih in kopališčih, ter način njihovega ugotavljanja in spremljanja predpisuje Pravilnik o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih. Pravilnik med drugim določa, da kopalne vode ne smejo vsebovati mikroorganizmov, parazitov ali snovi v številu in koncentracijah, ki same ali v kombinaciji z drugimi snovmi predstavljajo nevarnost za zdravje uporabnikov.

Na podlagi pravilnika inšpektorji pri upravljalcih preverjajo izvajanje ustrezne dezinfekcije kopalne vode in vzorčenja v okviru notranjega nadzora, s katerim upravljalci ugotavljajo kakovost vode, vodenje zapisov kontinuiranih meritev ter ali je bil vzpostavljen sistem ukrepanja v primerih, ko se je z meritvami oziroma laboratorijsko analizo ugotovila neskladnost vode. Dodatno preverijo, če upravljalci bazenov in kopališč uporabnike bazenov o rezultatih analiz in meritvah ustrezno obveščajo ter na informacijskem mestu objavljajo predpisane informacije in navodila.

Predmet inšpekcijskega nadzora je tudi stanje opreme in sredstev za nudenje prve pomoči, vključno s spoštovanjem pogojev, ki jih morajo izpolnjevati reševalci za opravljanje nalog reševanja iz vode (zdravniški pregled in tečaj nudenja prve pomoči). Inšpekcijski pregled zajema tudi preverjanje skladnosti kopališč z določenimi tehničnimi zahtevami (kopališki znaki), izvajanje ukrepov in upoštevanje pravil, ki so namenjena varovanju zdravja kopalcev.

Kakovost kopalne vode v bazenih in bazenskih kopališčih spremljajo upravljalci, ki so odgovorni za zagotavljanje ustrezne vode. Analize vzorcev izvajajo za to usposobljeni laboratoriji, ki rezultate analiz vzorcev, odvzetih s strani upravljalcev, posredujejo tudi Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje, ki na podlagi teh rezultatov vsako leto pripravi Letno poročilo o kakovosti kopalnih voda. Vzorčenje, ki ga izvajajo zdravstveni inšpektorji, se izvaja v podporo inšpekcijskemu nadzoru, s katerim se ugotavlja skladnost vode s Pravilnikom o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih v času odvzema vzorca.

Na področju kopališč in bazenov so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor pristojni še gradbeni inšpektorji, ki nadzorujejo tehnično ustreznost bazenov in kopališč, in inšpektorji

¹⁵ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki nadzorujejo zagotavljanje pogojev za varnost kopalcev. Nadzor nad kopalno vodo v naravnih kopališčih je v pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo in okolje, Agencija Republike Slovenije za okolje pa izvaja monitoring in rezultate objavlja na informacijskih tablah in svojih spletnih straneh.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014

V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji pri upravljavcih bazenov in kopališč opravili 446 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 135 vzorcev kopalnih vod za laboratorijske analize na mikrobiološke, kemične in fizikalne parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 339 ukrepov, od tega 184 upravnih ukrepov (122 odločb o odpravi nepravilnosti, 56 upravnih opozoril in šest sklepov o izrečni denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 155 prekrškovnih sankcij/ukrepov (60 odločb, dva plačilna nalogi in 93 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 8 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
446	135	122	56	6	184	10	2	50	93	153	337

Inšpektorji so v letu 2014 pri nadzoru kopališč zabeležili največ neskladnosti pri vodenju obveznih evidenc, ki jih morajo izpolnjevati odgovorne osebe upravljavca na kopališču. Prav tako so bile pogosto neskladnosti ugotovljene zaradi nepopolnih objav na informacijskih mestih. Informacijska mesta so bila največkrat pomanjkljiva, ker upravljavci niso objavili obveznega higienskega reda na bazenih in kopališčih ali pa niso bile objavljene vse zahteve, zadnji rezultati laboratorijskih preskušanja vzorcev kopalne vode oziroma letno poročilo o kakovosti kopane vode za prejšnje leto, ki ga mora upravljavalec pripraviti na podlagi rezultatov laboratorijskih preskušanj.

Inšpektorji so v letu 2014 preverjali tudi, ali upravljavci izvajajo notranji nadzor na podlagi načrta zagotavljanja varnosti kopalne vode na bazenih in kopališčih, ki so ga pripravili in objavili na spletnih straneh Nacionalnega inštituta za javno zdravje in je stopil v veljavo konec leta 2011. Stanje se je v letu 2014 občutno izboljšalo, saj je bila le slaba šestina načrtov nepopolnih oziroma neizdelanih, v letu 2013 pa smo neskladnosti ugotavljali pri slabi polovici pregledov.

Ob pregledu opreme za prvo pomoč še zmeraj ugotavljamo neskladnosti glede pretečenih rokov uporabe sanitetnega materiala in da upravljavci ne nadomeščajo porabljenega sanitetnega materiala. Bilo je tudi nekaj primerov neskladnosti glede avtomatskega zunanega defibrilatorja, ki je obvezen del opreme za prvo pomoč na kopališčih.

Nekaj primerov neskladnosti je bilo ugotovljenih glede usposobljenosti za nudenje prve pomoči, saj predvsem nekateri opazovalci (na manjših bazenih ni obvezna prisotnost reševalca iz vode, temveč le prisotnost opazovalca) niso imeli ustreznega tečaja.

Pri pregledu higienskega stanja in vzdrževanja na kopališčih je bilo največ primerov neskladnosti ugotovljenih pri vzdrževanju bazenske ploščadi, bazenčkov za noge oziroma bočnih prh pri prehodu na bazensko ploščad ter prh.

Na bazenih, kjer ni zagotovljenih kontinuiranih meritev pH vrednosti, prostega klora, redoks potenciala in temperature, morajo upravljavci izvajati ročne meritve v obratovalnem času šestkrat dnevno v enakomernih presledkih in o tem voditi evidenco. Inšpektorji so nekajkrat na inšpekcijskih pregledih ugotovili, da upravljavci meritev ne izvajajo dovolj pogosto oziroma o tem ne vodijo ustrezne evidence.

Inšpektorji so ugotavljali tudi nekaj primerov neskladnosti pri dodajanju polnilne vode, pogostosti odvzemov vzorcev ter pomanjkljivo ukrepanje ob neskladnih rezultatih laboratorijskih preskušanj vzorcev kopalne vode.

V okviru letnega programa vzorčenja, ki je potekal v dveh sklopih (kopališča na prostem in dvoranska kopališča), so inšpektorji v devetih območnih enotah skupaj odvzeli 135 vzorcev kopalne vode. Rezultati analiz na različne parametre (fizikalne, kemijske, mikrobiološke, pri 25 vzorcih tudi na prisotnost bakterije *Legionella pneumophila*) so pokazali, da sta bili več kot dve tretjini oziroma 98 analiziranih vzorcev skladni z zahtevami Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih. Neskladnih je bilo skupaj 37 vzorcev.

Največ neskladnih vzorcev je bilo v OE Koper (52%), Ljubljana (38%) in Novo mesto (29%). Pri neskladnih vzorcih so bile na podlagi analiziranih parametrov ugotovljene različne vrste neskladnosti (fizikalna, kemijska, mikrobiološka ter kombinacije osnovnih treh vrst).

Največ vzorcev, in sicer 32 od 37 (86%) je bilo neskladnih zaradi fizikalno kemijskih parametrov, dva (5%) zaradi mikrobioloških parametrov ter trije (8%) zaradi fizikalnih, kemijskih in mikrobioloških parametrov.

Vzrok za mikrobiološko neskladnost je bil največkrat presežek skupnega števila mikroorganizmov pri 36°C, in sicer pri treh vzorcih, pri dveh vzorcih tudi prisotnost bakterije *Legionella pneumophila*, v enem vzorcu pa prisotnost bakterije *E. coli*.

Najpogostejši vzrok za fizikalno in kemijsko neskladnost vzorcev je bila presežena vsebnost trihalometanov, ki je bila ugotovljena v 14 vzorcih, presežena vrednost parametra motnost oziroma neustrezna koncentracija prostega klora je bila v sedmih vzorcih, neustrezna pH vrednost je bila ugotovljena v šestih vzorcih, pri treh vzorcih pa je bil neustrezen parameter redoks potencial oziroma vezani klor.

VI.9 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE TER OBJEKTOV IN NAPRAV ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO

Pitna voda je voda v njenem prvotnem stanju ali po pripravi, namenjena pitju, kuhanju, pripravi hrane ali za druge gospodinske namene, ne glede na njeno poreklo in na to, ali se voda dobavlja iz vodovodnega omrežja iz sistema za oskrbo s pitno vodo, cistern ali kot predpakirana voda, ter vsa voda, ki se uporablja za proizvodnjo in promet živil.

Cilj predpisov¹⁶ na področju zdravstvene ustreznosti pitne vode je varovanje zdravja ljudi pred škodljivimi vplivi vsakršnega onesnaženja vode z zagotavljanjem, da je voda, namenjena za prehrano ljudi, zdravstveno ustrezna in čista.

Zakonodaja na področju oskrbe s pitno vodo določa zahteve, ki jih mora izpolnjevati pitna voda z namenom varovanja zdravja ljudi. Upravljavec objekta oziroma naprave za javno oskrbo s pitno vodo mora v okviru notranjega nadzora zagotavljati skladnost in zdravstveno ustreznost pitne vode na pipah oziroma mestih, kjer se voda uporablja kot pitna voda, v objektih za proizvodnjo, promet živil in pakiranje vode in v primeru oskrbe s pitno vodo s cisternami na mestu iztoka iz cistern. V primerih, ko je vzrok za neskladno pitno vodo na pipi interno vodovodno omrežje, mora upravljavec objekta oziroma naprave za javno oskrbo s pitno vodo o tem obvestiti lastnika objekta, ki mora neskladnost odpraviti.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor pri upravljalcih vodooskrbnih sistemov, ki oskrbujejo več kot 50 uporabnikov ali pa oskrbujejo javne objekte, objekte za proizvodnjo živil in objekte za pakiranje pitne vode, kjer preverjajo izvajanje notranjega nadzora po načelih sistema HACCP. Le-ta omogoča upravljalcem prepoznati mikrobiološke, kemične in fizikalne agense, ki bi lahko predstavljali potencialno nevarnost za zdravje ljudi, ter na podlagi teh izvajanje potrebnih ukrepov ter vzpostavitev stalnega nadzora na tistih mestih (kritičnih kontrolnih točkah) v oskrbi s pitno vodo, kjer se tveganja lahko pojavijo. Inšpektorji preverjajo tudi higienske razmere, učinkovitost dezinfekcije pitne vode, če je ta potrebna, pisno gradivo in druge spise, ki so lahko pomembni za oceno skladnosti, ter ukrepe, ki jih upravljalci izvajajo v primerih neskladnosti, vključno z obveščanjem uporabnikov.

V javnih objektih (npr. vrtci, šole, bolnišnice, restavracije) zdravstveni inšpektorji preverjajo stanje njihovega internega vodovodnega omrežja. Inšpektorji preverijo, če zavezanci poznajo tveganja, ki se lahko pojavijo na internem vodovodnem omrežju oziroma pri njegovem neprimernem vzdrževanju. Inšpektorji pregledajo dokumentacijo o internem omrežju, vključno z zapisi o ukrepih, ki jih je potrebno izvajati v primeru neskladnosti. Inšpektorji preverijo, če zavezanci poznajo načine obveščanja o omejitvah uporabe pitne vode, ki ga izvajajo upravljalci javnih vodooskrbnih sistemov.

Na področju objektov in naprav za preskrbo s pitno vodo so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor na vodovarstvenih območjih pristojni še kmetijski inšpektorji, ki nadzorujejo kmetijsko dejavnost, in okoljski inšpektorji, ki nadzorujejo ostale okoljske dejavnike tveganja.

¹⁶ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

V Sloveniji se izvaja sistematično preverjanje (monitoring) pitne vode, s katerim se ugotavlja, ali pitna voda izpolnjuje predpisane zahteve. Izvajanje monitoringa pitne vode zagotavlja Ministrstvo za zdravje, njegov nosilec pa je bil tudi v letu 2014 Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano. Program monitoringa določa mesta vzorčenja, pogostost vzorčenja, vzorčevalce in laboratorije, ki izvajajo preskušanje vzorcev. Poročilo o monitoringu pitne vode objavi Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano na svojih spletnih straneh.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014

V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 3.719 inšpekcijskih pregledov ter vzeli 80 vzorcev vode, namenjene za pitje. Odvzeti vzorci so bili v podporo inšpekcijskemu nadzoru, s katerim se ugotavlja skladnost pitne vode s Pravilnikom o pitni vodi v času odvzema vzorca.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 442 ukrepov, od tega 385 upravnih ukrepov (192 odločb o odpravi nepravilnosti, 163 upravnih opozoril in 30 sklepov o izrečenih denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 57 prekrškovnih sankcij/ukrepov (osem odločb o prekršku, en plačilni nalog in 48 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 9 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku	Plačilni nalog	Opomin	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
3719	80	192	163	30	385	1	1	7	48	57	442

Neskladnosti, ki so jih v letu 2014 inšpektorji največkrat ugotavljali, so vključevale primere, ko upravljavci niso vzpostavili učinkovitega notranjega nadzora, niso izvajali vzorčenja skladno z notranjim nadzorom, niso izvajali ustreznega obveščanja uporabnikov v primerih omejitev uporabe vode ali vzdrževalnih del na sistemu za javno oskrbo s pitno vodo.

Slovenija ima zaradi razgibanega terena zelo veliko manjših javnih vodooskrbnih sistemov, ki oskrbujejo do 500 uporabnikov. Velikih sistemov, ki oskrbujejo več kot 5.000 uporabnikov oziroma ki oskrbujejo več kot 20.000 uporabnikov, pa je zelo malo v primerjavi z nekaterimi drugimi evropskimi državami.

Neustrezen notranji nadzor je bil ugotovljen pri 15 odstotkov pregledov, in sicer upravljavci niso ustrezno prepoznali dejavnikov tveganja oziroma niso imeli, glede na prisotne dejavnike tveganja, ustrezne priprave vode. Inšpektorji so ugotavljali tudi, da izvajalci niso imeli ustreznih načrtov vzorčenja oziroma načrtov vzorčenja ne izvajajo. Največ neskladnosti se ugotavlja pri majhnih sistemih do 500 uporabnikov in sistemih, ki oskrbujejo javne ali živilske objekte.

Del inšpekcijskega nadzora v letu 2014 je bilo tudi preverjanje izvajanja obveznih navodil o pogostosti in načinih obveščanja uporabnikov, ki jih morajo izvajati upravljavci, da svoje uporabnike informirajo o različnih nepredvidenih dogodkih in jih seznani s kakovostjo

pitne vode, ki jo distribuirajo. Navodila je pripravil v skladu z določili Pravilnika o pitni vodi Nacionalni inštitut za javno zdravje. Inšpektorji so ugotavljali neskladnosti tako pri samih načrtih upravljalcev, kot pri njihovem izvajanju. Ugotavljali so tudi, da so upravljalci načrt pripravili v skladu z navodilom, vendar ob konkretnih dogodkih obveščanja niso izvedli ali pa ga niso izvedli v celotnem predpisanem obsegu.

Na splošno ugotavljamo, da je pri večjih sistemih upravljanje in izvajanje učinkovitega notranjega nadzora za zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode boljše ter da je upravljanje majhnih sistemov pogosto neprofesionalno, ker ga pogosto izvajajo posamezniki kot prostovoljno ali dodatno dejavnost.

Dodatno tveganje za neustrezno upravljanje z majhnim sistemom je večji vpliv posameznikov, ki na različne načine preprečujejo vzpostavitev ustrezne priprave vode, ker menijo, da je določena metoda priprave vode škodljiva za zdravje (npr. uvedba kloriranja vode). Taki posamezniki ovirajo dostop do objektov, ki so na njihovih zemljiščih, tako da zamenjajo ključavnice na objektih, ne dajo soglasja, da bi se objekt za pripravo pitne vode priključil na elektriko itd. Poznamo primere, ko upravljalci sicer želijo zagotoviti zdravstveno ustrezno pitno vodo z dezinfekcijo na podlagi klorovih preparatov, uporabniki pa temu odločno nasprotujejo oziroma zahtevajo dražje načine dezinfekcije pitne vode, kateri pa niso primerni zaradi značilnosti vodnega vira oziroma slabega stanja omrežja.

Zdravstveni inšpektorji na terenu opažajo različne probleme, s katerimi se srečujejo upravljalci vodooskrbnih sistemov, ki so odgovorni za zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode. Na zdravstveno ustreznost pitne vode vplivata dva pomembna dejavnika, in sicer vir pitne vode in priprava pitne vode. Medtem, ko s pripravo pitne vode upravlja zavezanec, je kakovost vira odvisna tudi od upravljanja oziroma stanja na vodovarstvenih pasovih. Ker večina sistemov nima ustrezno zakonsko določenih vodovarstvenih pasov, za omejeno pravico uporabe prostora pa lastniki ne dobijo nikakršnega denarnega povračila, upravljalci vodooskrbnih sistemov nimajo zadostnega vpliva na aktivnosti, ki se izvajajo na vodovarstvenih pasovih (npr. gnojenje, uporaba pesticidov, paša živine).

Drug problem, ki ga opažamo na terenu, je dejstvo, da nekateri upravljalci, kljub pravnomočnim upravnim odločbam in prekrškovnim ukrepom, ne delujejo v smeri zagotovitve skladnosti. Inšpektorji tako na nekaterih območjih ugotavljajo pogosto, nepretrgano ali celo več let trajajoče izvajanje ukrepa prekuhavanja vode. Tako imamo sisteme, ki se zelo pogosto poslužujejo tega ukrepa in o njem tudi ustrezno obveščajo uporabnike, hkrati pa nič ne naredijo za odpravo vzrokov za tovrsten ukrep. Sicer pogostost in trajanje tega ukrepa nista nikjer določena, dejstvo pa je, da naj bi bil tak ukrep sprejet v izjemnih primerih, ko upravljavec na drug način ne more zagotoviti zdravstveno ustrezne pitne vode.

V letu 2014 so zavezancem težave pri zagotavljanju zdravstveno ustrezne pitne vode povzročale neugodne vremenske razmere, saj so leto zaznamovale močne nevihte s poplavi in žledolom. Ob tovrstnih dogodkih so bili inšpektorji še posebej pozorni glede obveščanja uporabnikov o morebitnih omejitvah uporabe pitne vode.

Zdravstveni inšpektorji so odvzeli 80 vzorcev pitne vode z namenom preverjanja skladnosti pitne vode na pipi končnega uporabnika in uspešnosti vzpostavitve notranjega nadzora na posameznih sistemih za javno vodooskrbo, ki ga morajo vzpostaviti upravljalci teh sistemov.

Odvzeti vzorci pitne vode so bili preskušani na mikrobiološke parametre, 39 vzorcev je bilo preskušanih na prisotnost koliformnih bakterij, *E. coli*, enterobakterij in skupnega števila mikroorganizmov pri 22°C ali 37°C, 51 vzorcev pa je bilo še dodatno preskušanih na prisotnost spor *Clostridium perfringens*. Dodatni parameter se je preskušal v vzorcih, če je pitna voda površinskega porekla oziroma bi lahko na vodni vir vplivala površina.

Z analizami se je preverjala skladnost parametrov v odvzetih vzorcih pitne vode z zahtevami Pravilnika o pitni vodi, podana je bila tudi ocena njihove zdravstvene ustreznosti.

Od 80 odvzetih vzorcev je bilo 18 vzorcev neskladnih, od tega je bilo šest vzorcev ocenjenih kot neskladnih in hkrati tudi zdravstveno neustreznih, preostalih 12 neskladnih vzorcev pa ni neposredno ogrožalo zdravja ljudi, saj so bili preseženi le indikatorski parametri.

Pri 18 neskladnih vzorcih so bili ugotovljeni različni vzroki neskladnosti, in sicer pri polovici več kot eden. Največkrat je bila ugotovljena prisotnost koliformnih bakterij (16 vzorcev), sledili so bakterije *E. coli* (6 vzorcev), enterokoki (3 vzorci) in *Clostridium perfringens* (2 vzorca). Trije vzorci so bili neskladnih zaradi previsokega števila kolonij mikroorganizmov pri 22°C ali 37°C.

Pri vseh upravljavcih vodooskrbnih sistemov, kjer so bili odvzeti neskladni oziroma zdravstveno neustreznimi vzorci, so zdravstveni inšpektorji preverili ustreznost notranjega nadzora na načelih sistema HACCP in izrekli ustrezne ukrepe.

VI.10 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU SPLOŠNE VARNOSTI PROIZVODOV

Cilj predpisov, ki urejajo področje splošne varnosti proizvodov, je zagotovitev visoke ravni varnosti in zdravja potrošnikov in drugih uporabnikov. Zakon o splošni varnosti proizvodov¹⁷ določa, da se smejo dati na trg samo varni proizvodi in se uporablja zlasti za proizvode, ki niso predmet posebnih predpisov, so pa za nekatere izdelke med njimi sprejeti harmonizirani standardi s podrobnejše razčlenjenimi zahtevami glede njihove varnosti.

Zakonodaja na področju splošne varnosti proizvodov opredeljuje varnostne zahteve, ki jih morajo izpolnjevati proizvodi, način njihovega označevanja ter obveznosti gospodarskih subjektov. Le-ti so odgovorni za varnost oziroma spremljanje varnosti izdelkov na trgu, vključno z izvedbo preventivnih in korektivnih ukrepov, pri tem pa so dolžni sodelovati z nadzornimi organi.

Inšpekcijski pregledi na področju splošne varnosti proizvodov se izvajajo pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije in maloprodaje, kot tudi v objektih, kjer se proizvodi splošne varnosti uporabljajo (otroško varstvo, objekti higienske nege). Obseg inšpekcijskega pregleda je odvisen od vloge gospodarskega subjekta in lahko vključuje pregled dokumentacije, s katero zavezanci dokazujejo skladnost proizvodov z varnostnimi zahtevami (določenimi v predpisih oziroma standardih, če pa teh ni, s priporočili Evropske komisije, kodeksi uveljavljenega ravnanja itd.), pregled označevanja in vodenja registra pritožb ter pregled evidenc obveščanja gospodarskih subjektov in pristojnega inšpekcijskega organa o proizvodu, ki pomeni tveganje ter o sprejetih ukrepih (umik/odpoklic). Zdravstvena ustreznost proizvodov se ugotavlja z laboratorijskimi analizami vzorcev.

Nadzor se izvaja nad nekaterimi skupinami proizvodov splošne varnosti, predvsem na področju proizvodov za otroke in nego otrok ter proizvodov zavajajočega videza – proizvodi ki so podobni živilu in jih lahko zato potrošniki, še posebej otroci, vnesejo v usta, sesajo ali zaužijejo, kar bi lahko predstavlja nevarnost za njihovo zdravje in življenje.

Z uveljavitvijo Pravilnika o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti se je nadzor razširil tudi na področje piercinga, tetoviranja in drugih podobnih dejavnosti. Pri izvajalcih higienske dejavnosti se kontrolira uporabo proizvodov, ki morajo biti skladni s pravilnikom ter ne smejo vsebovati določenih nevarnih snovi in barvil, opredeljenih v pravilniku.

Zaradi raznolikosti proizvodov, za katere veljajo določbe Zakona o splošni varnosti proizvodov, Zdravstveni inšpektorat pri nadzoru pogosto sodeluje tudi s Tržnim inšpektoratom RS in Urdom RS za kemikalije.

Inšpekcijski nadzor na področju splošne varnosti proizvodov poteka tudi v okviru različnih akcij, katerih usmerjenost se spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

¹⁷ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014

V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje, kot tudi v objektih, kjer se proizvodi pod nadzorom inšpektorata uporabljajo, opravili 247 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 30 vzorcev proizvodov za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemične oziroma fizikalne parametre. Poleg inšpekcijskega nadzora, usmerjenega v preverjanje pravilne označenosti izdelkov za otroke in nego otrok, je nadzor potekal tudi v okviru akcij, v katere smo zajeli toaletne in druge izdelke za nego, izdelke zavajajočega videza in eterična olja.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 41 ukrepov, od tega 29 upravnih ukrepov (šest odločb o odpravi nepravilnosti in 23 upravnih opozoril) in 12 prekrškovnih sankcij/ukrepov (en plačilni nalog in 11 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 10 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ						
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi			SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
247	30	6	23	29	1	11	12	41

Pri akcijskem nadzoru toaletnih in drugih izdelkov za nego je bil inšpekcijski nadzor osredotočen predvsem na izdelke z nanesenimi losjoni/geli, kot so zobne nitke, britvice z vgrajenimi trakovi gela za britje, vlažilni toaletni papir, robčki za odrasle in otroke za različne namene, obliži za depilacijo, zobotrebci, blazinice za odstranjevanje ličil, plenice za plavanje, blazinice za umivanje in podobno. Opravljenih je bilo 63 inšpekcijskih pregledov, v okviru katerih je bilo pregledanih 252 izdelkov ter izrečenih 15 ukrepov. Neskladnih je bilo 12 odstotkov pregledanih izdelkov. Neskladnosti so se nanašale predvsem na pomanjkljive prevode opozoril in navodil, na izdelkih ni bilo navedene številke serije ali pa je bil pretečen rok uporabe. Inšpektorji so ugotovili, da se večina proizvajalcev, zaradi večje obveščenosti potrošnika, odloča za navedbo INCI sestavin na tovrstnih izdelkih, čeprav se ti izdelki ne uvrščajo med kozmetične izdelke in taka navedba sestavin ni zakonsko predpisana.

Ker se eterična olja uporabljajo za različne namene od prehranskega do odišavljenja prostora oziroma telesa in izboljšanja počutja, smo v letu 2014 preverili skladnost omenjenih izdelkov s kozmetično zakonodajo, predvsem v primerih, ko je jasno navedena kozmetična uporaba izdelka. Inšpektorji so naredili 26 inšpekcijskih pregledov, v okviru katerih so pregledali 105 izdelkov. Nadzor je pokazal, da so bili izdelki na trgu različno označeni, in sicer kot kozmetični izdelki ali kot kemikalije. Opozorila in navodila na izdelkih so v večini primerov omogočala varno uporabo, saj so bila največkrat kombinacija opozoril, ki izhajajo iz kozmetične zakonodaje in zakonodaje za kemikalije. Nadzor je pokazal, da v slovenski jezik niso bila prevedena vsa navodila za uporabo in opozorila, ki jih je navajal proizvajalec v svojem jeziku.

V okviru nadzora izdelkov zavajajočega videza so inšpektorji ugotovili, da na slovenskem trgu ni veliko takih izdelkov. Izdelki, ki so jih inšpektorji na trgu našli pa so bili v skladu z usmeritvami Evropske komisije ocenjeni za izdelke z nizkim tveganjem.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje, v okviru katerega so inšpektorji odvzeli 30 vzorcev različnih izdelkov. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v VI.19.1. poglavju poročila.

VI.11 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU KOZMETIČNIH PROIZVOD

Cilj predpisov¹⁸ na tem področju je zagotoviti proizvodnjo in promet kozmetičnih izdelkov, ki so v običajnih in predvidljivih pogojih uporabe varni za uporabnike. Uredba (ES) št. 1223/2009, ki postavlja strožje zahteve in merila za izkazovanje varnosti kozmetičnih izdelkov, se je v celoti začela uporabljati 11. julija 2013, in je zamenjala Zakon o kozmetičnih proizvodih in njegove podzakonske predpise.

Zakonodaja določa obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati »odgovorne osebe« in drugi gospodarski subjekti (uvozniki, distributerji). To je med drugim zagotavljanje ustrezne dokumentacije s podatki o varnosti kozmetičnih proizvodov in proizvodnjo v skladu z načeli dobre proizvodne prakse. Določa zahteve glede označevanja, predstavljanja in oglaševanja kozmetičnih proizvodov ter ureja njihovo mikrobiološko in kemijsko varnost, in sicer opredeljuje snovi, ki jih kozmetični proizvodi ne smejo vsebovati, ter sestavine, za katere veljajo posebne omejitve in pogoji, pod katerimi se kozmetični proizvodi, ki jih vsebujejo, lahko dajejo na trg.

V okviru inšpekcijskega nadzora zdravstveni inšpektorji pri odgovornih osebah pregledajo dokumentacijo in podatke o sestavi kozmetičnega proizvoda, ocene varnosti ter, v primerih navedenega delovanja oziroma učinkih kozmetičnega proizvoda, ustrezna dokazila. Pri proizvajalcih se inšpektorji prepričajo še o izvajanju elementov dobre proizvodne prakse. V maloprodaji se primarno preverja ustrezno označevanje kozmetičnih proizvodov, medtem ko se ustrezno predstavljanje oziroma oglaševanje kozmetičnih proizvodov preverjata preko spremljanja različnih medijev. Nadzor poteka tudi v objektih za higiensko nego tako nad kozmetičnimi proizvodi, ki se tržijo, kot tudi nad njihovo uporabo.

Del nadzora se izvaja tudi v obliki akcij, katerih namen je preveriti stanje na trgu glede ponudbe posameznih skupin izdelkov, ponudbe na sejmi, pri specifičnih gospodarskih subjektih in podobno. Usmerjenost akcijskih pregledov se vsako leto spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014

V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo tako dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje kot tudi končne uporabe za profesionalne namene v objektih za higiensko nego in v objektih otroškega varstva ter hotelih opravili 1.571 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 45 vzorcev kozmetičnih proizvodov za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemijske parametre. Akcijski nadzor je vključeval preverjanje izdelkov za izdelavo umetnih nohtov in utrjevanje nohtov, barve za lase in trepalnice. Posebna akcija je bila, zaradi ugotovljenih neskladnosti v preteklih letih, namenjena nadzoru nad navedbami o kozmetičnih izdelkih. Kot vsako leto je inšpektorat tudi v letu 2014 izvajal poostren nadzor na sejmi in tržnicah v prednovoletnem času.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 494 ukrepov, od tega 324 upravnih ukrepov (13 odločb o odpravi nepravilnosti in 311 upravnih opozoril) in 170 prekrškovnih

¹⁸ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

sankcij/ukrepov (šest odločb, trije plačilni nalogi in 161 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 11 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP- 1	SKUPAJ	
1571	45	13	311	324	1	3	5	161	170	494

V letu 2014 so inšpektorji v okviru nadzora odgovornih oseb, proizvajalcev, ugotovili največ neskladnosti zaradi nepopolno izdelanih poročil o varnosti izdelkov, ker niso priglasili izdelkov na evropski portal CPNP in zaradi pomanjkljivih dokazil v zvezi z navedbami o učinkih izdelkov. Poročila o varnosti izdelkov so bila nepopolna zaradi pomanjkljivih podatkov glede toksikološkega profila snovi, izpostavljenosti snovem in kozmetičnemu izdelku, obravnavanih nečistot, sledi nevarnih snovi in pomanjkljivih podatkov o embalažnih materialih.

Nadalje je bilo ugotovljeno tudi neustrezno označevanje izdelkov. Ker je večina proizvajalcev oziroma odgovornih oseb iz tujine, se neskladnosti pojavljajo zlasti pri pomanjkljivih ali manjkajočih prevodih v slovenski jezik, pomanjkljivih opozorilih in navedbah sestavin v skladu z mednarodnim sistemom poimenovanja sestavin kozmetičnih proizvodov (t.i. INCI nomenklatura) ter označevanju izdelkov glede minimalnega roka trajanja.

Pri akcijskem nadzoru izdelkov za umetne nohte, ki je zajel celo paleto različnih izdelkov, večinoma namenjenih profesionalni uporabi, so inšpektorji ugotovili neskladnosti pri 12 odstotkih pregledanih izdelkov. V okviru omenjenega nadzora so inšpektorji obravnavali tudi izdelke, ki po podatkih RAPEX poročila, zaradi vsebnosti prostih akrilatnih monomerov, povzročajo pri mnogih potrošnikih kontaktno alergijo. Glede na informacije Evropske komisije se večina držav članic ni odločila za odpoklic omenjenih izdelkov, ampak je sprejela korektivne ukrepe proizvajalca, in sicer bolj natančna opozorila in navodila za uporabo izdelka. Pristopu Evropske komisije je sledil tudi Zdravstveni inšpektorat.

Pri akcijskem nadzoru barv za lase in trepalnic inšpektorji prepovedanih sestavin v izdelkih niso našli. Na tem področju inšpektorat že nekaj let sistematično spremlja upoštevanje predpisov, kar je verjetno tudi vplivalo na delež ugotovljenih neskladnosti, ki se zmanjšuje, neskladnosti pa se večinoma nanašajo na pomanjkljive prevode v slovenski jezik. Neskladnih barv za lase je bilo slabih 16 odstotkov (leta 2013 26%). Pri nadzoru barv za trepalnice so inšpektorji ugotavljali neskladnosti pri 21 odstotkih pregledanih izdelkov.

V povezavi z navedbami o kozmetičnih izdelkih so bile neskladnosti ugotovljene pri 36 odstotkih pregledanih izdelkov. Največ neskladnih navedb je bilo ugotovljenih na spletnih straneh zavezancev, sledile so navedbe na izdelkih. V primerjavi s preteklimi leti so inšpektorji v specializiranih trgovinah, lekarnah in ordinacijah našli manj reklamnih materialov, verjetno tudi zaradi večje usmerjenosti zavezancev v ekonomsko ugodnejše spletno predstavljane izdelkov.

Glavni namen nadzora na sejmi in tržnicah v prednovoletnem času je bilo najti nove zavezanke, saj je nadzor v preteklosti pokazal, da mnogo zavezancev začne s trženjem kozmetičnih izdelkov ravno v prednovoletnem času, ko so možnosti za zaslužek največje. V skladu s predvidevanji, so inšpektorji na sejmi in tržnicah zaznali večje število novih ponudnikov kozmetičnih izdelkov, med njimi je bilo največ ponudnikov naravnih trdih mil, zeliščnih mazil, masažnih olj, krem in eteričnih olj. Med pregledanimi izdelki je bilo osem odstotkov kozmetičnih izdelkov neskladnih, kar je bistveno manj kot v letu 2013, ko je bilo ugotovljenih 36 odstotkov neskladnih izdelkov. Neskladnosti so se večinoma nanašale na osnovne zahteve, ki jih morajo izpolnjevati kozmetični izdelki, in sicer navajanje odgovorne osebe in identifikacijskih podatkov.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje, v okviru katerega so inšpektorji odvzeli 45 vzorcev različnih kozmetičnih izdelkov. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v VI.19.2VI.19.2. poglavju poročila.

VI.12 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU IGRAČ

Igrača je izdelek, ki je namenjen otrokom od rojstva pa vse do starosti štirinajst let in je oblikovan tako, da je namenjen igri, ki je eno izmed ključnih orodij za njihov razvoj. Cilj predpisov na področju varnosti igrač je opredelitev zahtev za igrače z namenom zaščite otrok pred nevarnostmi, ki bi jim bili izpostavljeni zaradi uporabe igrače, ki bi imela neustrezno obliko, zgradbo, sestavo in/ali funkcijo. Osnovni predpis¹⁹, ki opredeljuje varnost igrač, je evropska Direktiva o varnosti igrač 2009/48/ES, ki jo v celoti vsebinsko povzema Uredba o varnosti igrač. Podrobne zahteve so opredeljene v harmoniziranih standardih.

Zakonodaja določa zahteve glede varnosti, ki jih morajo igrače izpolnjevati pred dajanjem na trg, ter opredeljuje obveznosti gospodarskih subjektov, postopke ugotavljanja skladnosti s predpisanimi zahtevami, določbe glede tehnične dokumentacije in listin, ki se prilagajajo igračam ob dajanju na trg, ter obveznosti in načine označevanja igrač. Vse igrače, ki se tržijo v Evropski uniji, morajo biti opremljene z oznako skladnosti (CE), ki jo proizvajalec lahko namesti le, če igrača izpolnjuje vse bistvene varnostne zahteve.

Usmerjenost nadzora nad igračami, ki je pred uveljavitvijo nove direktive potekala pretežno na osnovi nadzora izdelka, je prešla v nadzor obvladovanja sistema zagotavljanja kakovosti proizvodnje igrač in spremljanja njihove varnosti na trgu vse do potrošnika. V okviru inšpekcijskega nadzora zdravstveni inšpektorji lahko, glede na vlogo, ki jo ima gospodarski subjekt, pregledajo in ocenijo postopke zagotavljanja izpolnjevanja zahtev glede varnosti, izvedbe predpisanega postopka ugotavljanja skladnosti, izdelave in hranjenja tehnične dokumentacije v predpisanem obsegu in označevanja igrač s predpisanimi znaki skladnosti in drugimi oznakami. Poleg tega preverijo, če zavezanci obveščajo gospodarske subjekte in Zdravstveni inšpektorat o igračah, ki pomenijo tveganje, oziroma o sprejetih ukrepih za umik/odpoklic takih igrač s trga ter vodijo register pritožb.

Zdravstveni inšpektorji so prisotni tudi v vrtcih, kjer opozarjajo na nakup varnih igrač in njihovo varno uporabo.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014

Inšpekcijski nadzor na področju varnosti igrač vključuje tudi akcijski pristop. V letu 2014 so bile v akcijsko preverjanje vključene pustne igrače, tekstilne igrače, kolesa, skiroji, kotalke in podobni izdelki, električne igrače, knjige igrače ter gumice za izdelovanje zapestnic in obeski zanje. Nadzor je obsegal tudi nadzor nad ponudbo igrač na sejnih in preko spleta.

V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje kot tudi v objektih otroškega varstva opravili 1.373 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 84 vzorcev igrač za laboratorijske analize na kemijske oziroma fizikalne parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 275 ukrepov, od tega 190 upravnih ukrepov (46 odločb o odpravi nepravilnosti in 144 upravnih opozoril) in 85 prekrškovnih sankcij/ukrepov (devet odločb o prekršku, pet plačilnih nalogov in 71 opozoril za storjen

¹⁹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 12 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
1373	84	46	144	190	5	9	71	85	275

Pri proizvajalcih in uvozniki so inšpektorji v letu 2014 ugotovili največ pomanjkljivosti zaradi nepopolne tehnične dokumentacije, predvsem pomanjkljive ocene varnosti v povezavi z načrtovanjem in proizvodnjo igrač in postopki za ugotavljanje skladnosti proizvodne serije, pri distributerjih pa tudi neustrezno preverjanje dobaviteljev. V maloprodaji so inšpektorji še vedno našli igrače brez podatkov o proizvajalcu/uvozniku oziroma identifikacijske številke, največ neskladnosti pa so ugotavljali v zvezi z neustreznimi oziroma pomanjkljivimi prevodi opozoril in navodil.

V okviru inšpekcijskih pregledov, usmerjenih v nadzor pustnih igrač, so inšpektorji pregledali pustne maske, oblačila in kostume, naglavne okrasne dodatke, lasulje, imitacije čelad, barve za poslikavo obraza in odstranjevalce barv za poslikavo obraza. Manjše neskladnosti so bile ugotovljene pri 19 odstotkih izdelkov.

Nadzor pustnih barv za otroke, katerih skladnost na trgu Zdravstveni inšpektorat spremlja že nekaj let, je v letu 2014 pokazal, da se je število neskladnosti bistveno zmanjšalo, tiste, ki so jih inšpektorji ugotovili, pa so bile le manjše in so se nanašale večinoma na prevode opozoril. Hkrati so inšpektorji opazili, da so nekateri priznani proizvajalci opustili označevanje pustnih barv za otroke z oznako CE. Ker takšna opustitev označevanja pomeni kršitev zakonodaje, ki velja za igrače, hkrati pa se zadevne barve lahko uvrščajo tudi med kozmetične izdelke, saj morajo ustrezati tudi kozmetični zakonodaji, je inšpektorat za mnenje, kako v takih primerih ukrepati, vprašal ekspertno skupino za igrače, ki deluje v okviru Evropske komisije. Iz odgovora je razvidno, da večina držav članic EU dopušča, da se tovrstne izdelke lahko trži tudi brez oznake CE oziroma, da se jih obravnava samo v skladu s kozmetično zakonodajo, saj mehanskih tveganj praktično ni.

Pri nadzoru tekstilnih igrač so se najpogostejše neskladnosti nanašale na opozorila glede starostnih omejitev, saj se v izogib strožjim varnostnim zahtevam navaja na igračah, da niso primerne za otroke, mlajše od treh let, čeprav je, glede na smernice Evropske komisije, jasno da so primerne. V nekaterih primerih proizvajalec sam navaja, ne glede na funkcijo in videz igrače, napačna opozorila glede starostne omejitve, distributer pa le-ta samo prevede. V drugih primerih pa napačna opozorila navajajo distributerji ali uvozniki, in sicer v nasprotju z oznakami proizvajalca. Ker gre v obeh primerih za zlorabo opozoril, se je distributerje opozorilo, da so pri deklaraciji posameznih igrač bolj dosledni.

Nadzor na področju tekstilnih igrač je bil usmerjen tudi na domače proizvajalce, ki izdelujejo igrače ročno. Inšpektorji so ugotovili, da imajo ti proizvajalci težave pri izdelavi zakonsko predpisane dokumentacije, ki temelji tudi na rezultatih laboratorijskih testiranj.

Zato je program vzorčenja inšpektorata v letu 2014 zajel tudi nekaj teh izdelkov, rezultati analiz pa so bili proizvajalcem v pomoč pri pripravi celovite dokumentacije.

V letu 2014 se je nadaljeval nadzor, usmerjen na igrače kot so kotalke, rolerji, skiroji in kolesa. Pri teh izdelkih je včasih težko določiti mejo med igračo in športnim pripomočkom, zahteve, ki se nanašajo na označevanje teh dveh skupin izdelkov pa so različne. Od pregledanih izdelkov je bilo 25 odstotkov neskladnih.

Kljub že izvedenim akcijam na tem področju, inšpektorji še vedno ugotavljajo, da so na igračah in v njihovih embalažah pomanjkljive označbe oziroma prevodi.

V akcijskem nadzoru električnih igrač so bile ugotovljene neskladnosti pri 16 odstotkih pregledanih izdelkov. Inšpekcijski nadzor je pokazal, da so bile ugotovljene pomanjkljivosti večinoma napake distributerjev, ker so le-ti nenatančno ali pa samo delno prevajali proizvajalčeva opozorila oziroma navodila za uporabo.

V letu 2014 smo del inšpekcijskega nadzora na področju igrač usmerili tudi v skupino knjig, ki se v skladu s smernicami Evropske komisije uvrščajo med igrače. Namen nadzora je bil ugotoviti dejansko stanje na trgu in seznaniti zavezance z omenjenimi smernicami in zakonodajo za igrače. Inšpekcijski nadzor je pokazal, da je bila večina knjig, ki jih lahko razvrstimo v skupino igrač, skladnih z zahtevami zakonodaje za igrače, saj so nosile oznako CE. V veliko primerih na knjigah ni bilo naslova proizvajalca, večinoma se je navajala le država, kjer se je knjiga tiskala.

Zaradi problematike in aktualnosti so bili poostrenega nadzora v letu 2014 deležni tudi zavezanci, ki tržijo gumice za pletenje zapestnic in pripadajoče obeske. Ugotavlja se, da nekateri proizvajalci uvrščajo te izdelke med igrače, drugi pa med izdelke za izdelavo nakita za otroke. Ne glede na razvrstitev, morajo biti izdelki za otroke varni. Izvedenih je bilo 51 inšpekcijskih pregledov, v okviru katerih so inšpektorji obravnavali 161 izdelkov. Inšpektorji so neskladnosti ugotavljali pri 37 odstotkih pregledanih izdelkov, nanašale so se na pomanjkljive identifikacijske podatke, nečitljiva ali pomanjkljiva/neobstoječa navodila za uporabo.

Nadzor inšpektorjev je bil usmerjen v označevanje izdelkov in dokazila o vsebnosti ftalatov v obeskih za zapestnice, ki so se v analizah vzorcev, ki so jih odvzeli nadzorni organi članic Evropske unije, pokazali kot problematični. Odvzeli so štiri vzorce izdelkov z obeski, ki bi lahko predstavljali tveganje za zdravje otrok zaradi vsebnosti ftalatov, en analiziran izdelek ni bil skladen.

Nadzor na področju igrač je obsegal tudi inšpekcijske preglede na sejnih, tržnicah in v etničnih trgovinah. Neskladnosti so inšpektorji ugotovili pri 43 odstotkih pregledanih igrač. Nadzor na sejnih Zdravstveni inšpektorat izvaja že nekaj let zaporedoma, ker ugotavljamo, da na njih vsako leto naletimo na zavezance, ki ne poznajo zakonodaje, ki določa zahteve za izdelke, ki jih tržijo. Inšpekcijski pregledi na sejnih in tržnicah v prednovoletnem času so se zopet pokazali kot pomembni z vidika povečane ponudbe izdelkov in prepoznavanja novih zavezancev, saj marsikdo ravno na ta način in v tem času začne s trženjem izdelkov. Inšpektorji so našli 22 novih zavezancev, kar je v primerjavi z 2013, ko smo jih našli osem, bistveno večje število, vendar je bilo v letu 2014 izvedenih za 40 odstotkov več inšpekcijskih pregledov. Zavezanci, ki so jih inšpektorji odkrili so bili seznanjeni s predpisi, napovedan pa je bil tudi inšpekcijski nadzor v letu 2015.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje, v okviru katerega so inšpektorji odvzeli 80 vzorcev različnih igrac. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v VI.19.3. poglavju poročila.

VI.13 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MATERIALOV IN IZDELKOV, NAMENJENIH ZA STIK Z ŽIVILI

Materiali in izdelki, namenjeni za stik z živili, lahko v živila sproščajo sestavine v količinah, ki lahko škodljivo vplivajo na zdravje ljudi. Namen Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 z dne 27. oktobra 2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in razveljavitvi direktiv 80/590/ES in 89/109/EGS²⁰ je zagotoviti varnost materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili.

Zakonodaja zahteva, da je vsak material ali izdelek, ki prihaja z živili v neposreden ali posreden stik, dovolj inerten, da njegove sestavine ne prehajajo v živila v takih količinah, ki bi lahko ogrožale zdravje ljudi ali povzročale nesprejemljive spremembe v sestavi živil oziroma ki bi lahko poslabšale njihove organoleptične lastnosti. Poleg tega zakonodaja vsebuje določila v zvezi s sledljivostjo in označevanjem materialov in izdelkov ter daje podlago za izjavo o skladnosti, ki jo opredeljujejo nekateri vertikalni predpisi. Pri trženju je pomembno tudi določilo, da označevanje, oglaševanje in predstavitev materiala ali izdelka ne sme zavajati potrošnikov. Vsi nosilci, ki prvi dajejo na trg materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, morajo upoštevati določila zakonodaje glede dobre proizvodne prakse in se morajo pri zdravstvenem inšpektoratu registrirati.

Zdravstveni inšpektorji pri nadzoru preverjajo izvajanje dokumentiranega sistema za zagotavljanje kakovosti tako, da pregledajo dokumentacijo, ki zagotavlja skladnost materialov in izdelkov s predpisi ter dokazuje varnost končnih materialov in izdelkov. Inšpektorji se tudi prepričajo o delovanju sistema sledljivosti, preverijo vsebino izjave o skladnosti, ustreznost označevanja v posameznih stopnjah distribucijske verige ter ustreznost navodil za varno uporabo, priloženih h končnemu izdelku. Izvajajo se tudi inšpekcijski pregledi pošiljk iz tretjih držav. Z laboratorijskimi analizami odvzetih vzorcev se naključno preveri varnost materialov in izdelkov ter njihova primernost za uporabo za stik z živili.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014

V letu 2014 so inšpektorji pri proizvajalcih, veletrgovcih oziroma vseh tistih, ki na območju Republike Slovenije prvi dajejo materiale in izdelke na trg, v maloprodaji ter pri uporabnikih materialov in izdelkov, opravili 773 inšpekcijskih pregledov, od tega 43 pregledov pred sprostitvijo pošiljk iz tretjih držav. Inšpektorji so skupno odvzeli 162 vzorcev za laboratorijske analize na kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 454 ukrepov, od tega 275 upravnih ukrepov (38 odločb o odpravi nepravilnosti in 237 upravnih opozoril) in 176 prekrškovnih sankcij/ukrepov (30 odločb ter 146 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

²⁰ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Preglednica 13 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP- 1	SKUPAJ	
773	162	38	237	275	9	21	146	176	451

S 1. januarjem 2014 je nadzor pri izvajalcih gostinske dejavnosti ter v institucionalnih obratih in obratih za prehrano na delu začela izvajati Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. Posledično se je obseg nadzora Zdravstvenega inšpektorata na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, v primerjavi s prejšnjimi leti zmanjšal. V preteklosti je namreč del nadzora na tem področju potekal pri izvajalcih gostinske dejavnosti ter v institucionalnih obratih in obratih za prehrano na delu.

V letu 2014 je bil nadzor inšpektorata usmerjen na področje plastičnih materialov in izdelkov ter izdelkov iz kovin in zlitin, keramike, stekla, lesa, papirja in ostalih materialov. Največ pregledov je bilo na področju plastičnih materialov in izdelkov, ker so to izdelki z najvišjo oceno tveganja.

Največji delež kršitev so inšpektorji ugotavljali pri preverjanju izpolnjevanja zahtev glede izjave o skladnosti, zlasti za plastične in keramične materiale, za katere zakonodaja natančno predpisuje vsebino izjave. Uvozniki in distributerji se pogosto srečujejo s težavami pri pridobivanju tega dokumenta, zato je delež neskladnosti pri uvoznikih in distributerjih nekoliko večji kot pri proizvajalcih.

Pri preverjanju spoštovanja zahtev zakonodaje o dobri proizvodni praksi ugotavljamo, da podjetja večinoma poznajo in izvajajo ta sistem. Največji delež neskladnosti je bil ugotovljen pri nadzoru lesenih in keramičnih izdelkov, kjer se inšpektorji srečujejo z majhnimi proizvajalci in trgovci, ki svoje izdelke prodajajo predvsem na tržnicah in različnih sejmihi. Pri proizvodnji plastičnih, kovinskih in papirnih materialov je delež neskladnosti manjši, saj gre za tehnično zahtevnejšo proizvodnjo, ki jo izvajajo bolj usposobljeni izvajalci.

Delež ugotovljenih neskladnosti pri označevanju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, je bil v letu 2014 nizek, inšpektorji pa so pomanjkljivosti ugotavljali v vseh fazah proizvodnje in distribucije.

Še manj neskladnosti je bilo ugotovljenih na področju sledljivosti, registracije podjetij in umika izdelkov, ki niso varni. Ugotavljamo, da nosilci dejavnosti te zahteve zakonodaje večinoma dobro poznajo in jih ustrezno izvajajo. Neskladnosti ugotavljamo zlasti pri manjših proizvajalcih in uvoznikih, pri katerih naletimo na pomanjkanje poznavanja zakonodaje in zavedanja odgovornosti.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje, v okviru katerega so inšpektorji odvzeli 162 vzorcev različnih materialov in izdelkov. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v VI.19.4. poglavju poročila.

VI.14 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI OZIROMA VARNOSTI ŽIVIL IN HRANE

Oskrba z varno hrano, ki ne ogroža zdravja potrošnikov preko kemičnih, bioloških ali drugih vrst onesnaževal, je temelj zdrave prehrane in pomemben dejavnik varovanja zdravja kot javnega interesa. Preprečevanje bolezni, povezanih z žvili oziroma hrano, in varstvo interesov potrošnikov sta zato dva bistvena elementa žvilske zakonodaje²¹.

Žvilska zakonodaja opredeljuje splošne zahteve, biološko in kemijsko varnost žvil ter nosilec žvilske dejavnosti postavlja zahteve glede označevanja, predstavljanja in oglaševanja žvil, vključno z zdravstvenimi in prehranskimi trditvami na žvilih.

Zdravstveni inšpektorji opravljajo inšpekcijske preglede na področju prehranskih dopolnil in žvil za posebne prehranske namene. Do 1. januarja 2014 je Zdravstveni inšpektorat nadziral tudi varnost žvil v gostinstvu, institucionalnih obratih prehrane in obratih za prehrano na delu. Z omenjenim datumom je nadzor začela izvajati Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

Z inšpekcijskimi pregledi se inšpektorji prepričajo, da nosilci dejavnosti izpolnjujejo zahteve zakonodaje glede sestave in označevanja prehranskih dopolnil in žvil za posebne prehranske namene. Ustrezno predstavljanje oziroma oglaševanje se preverja s spremljanjem različnih medijev s poudarkom na spletu. V proizvodnji in pri skladiščenju inšpektorji preverijo, ali objekti izpolnjujejo higienske pogoje in so vzpostavljeni postopki, ki temeljijo na načelih HACCP. Izvajajo se tudi inšpekcijski pregledi pošiljk iz tretjih držav. Z laboratorijskimi analizami odvzetih vzorcev se preverja zdravstvena ustreznost prehranskih dopolnil in žvil za posebne prehranske namene.

V okviru inšpekcijskih pregledov se inšpektorat srečuje tudi z izdelki, ki bi se lahko zaradi svoje sestave ali predstavljanja uvrščali med zdravila. V takih primerih se inšpektorat poveže z Javno agencijo za zdravila in medicinske pripomočke, ki je v skladu z Zakonom o zdravilih pristojna za razvrstitev takih izdelkov, in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, ki v primeru odločitve agencije, da se izdelek ne razvršča med zdravila, za inšpektorat pripravi oceno tveganja za zdravje ljudi.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014

V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji opravili 913 inšpekcijskih pregledov, v okviru katerih so opravili 52 pregledov pred sprostitvijo pošiljk iz tretjih držav. Inšpektorji so odvzeli 128 vzorcev za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 345 ukrepov, od tega 162 upravnih ukrepov (45 odločb o odpravi nepravilnosti, 111 upravnih opozoril in šest sklepov o izrečenih denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 183 prekrškovnih sankcij/ukrepov (63 odločb, 14 plačilnih nalogov in 106 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

²¹Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Preglednica 14 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje ter ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
913	128	45	111	6	162	33	14	30	106	183	345

V letu 2014 so inšpektorji na področju prehranskih dopolnil opravili 471 pregledov, v okviru katerih so ugotavljali neskladnosti pri spoštovanju zakonodajnih zahtev glede sestave pri dveh odstotkih obravnav, označevanja izdelkov v devet odstotkih obravnav, glede predstavljanja pa v 16 odstotkih obravnav.

Neskladnosti pri označevanju praviloma niso vplivale na varnost izdelka, saj so se nanašale na način označevanja roka uporabe, seznama sestavin ali neto teže. Pri označevanju izdelkov na sami embalaži v glavnem ni bilo navedb neskladnih zdravstvenih trditev, so se pa le-te uporabljale pri drugih načinih predstavljanja, zlasti pri predstavitev na spletu.

V letu 2014 je nadzor nad predstavljanjem prehranskih dopolnil potekal v okviru akcij, ki so bile usmerjene v trditve, pri katerih smo že v preteklosti ugotavljali največ neskladnosti, in sicer trditve povezane s hujšanjem, povečano spolno močjo in močnejšim imunskim sistemom. Ker je na trgu veliko prehranskih dopolnil z minerali in vitamini, ki v oglaševanju uporabljajo širok spekter trditev, je bila ena akcija usmerjena v predstavljanje vitaminov in mineralov.

V okviru omenjenih akcij so inšpektorji izvajali nadzor z inšpekcijskimi pregledi pri nosilcih dejavnosti, ki prvi dajejo izdelke na trg, in v specializiranih prodajalnah in lekarnah. Oglaševanje so inšpektorji preverjali predvsem s pregledovanjem spleta, pa tudi drugih medijev, vključno z letaki in brošurami, ki so na voljo v trgovinah.

V okviru akcij so inšpektorji ugotavljali neskladnosti pri 25 odstotkih obravnavanih izdelkov za spolno moč, 19 odstotkih obravnavanih izdelkov, ki se jim pripisuje učinek hujšanja, 13 odstotkih obravnavanih izdelkov za imunski sistem in osmih odstotkih obravnavanih izdelkov z vitamini in minerali. Odstotek ugotovljenih neskladnosti je bil najnižji pri prehranskih dopolnilih z vitamini in minerali, kar je pričakovano, saj je bilo za vitamine in minerale odobrenih veliko število zdravstvenih trditev.

V navedenih akcijah so inšpektorji ugotavljali, da nosilci dejavnosti uporabljajo številne nedovoljene zdravstvene trditve, torej take, ki niso bile odobrene po zakonsko predpisanem postopku. Zasledili so tudi trditve, ki so izrecno prepovedane, na primer pripisovanje zdravilne lastnosti in navajanje stopnje ali količine izgubljene teže. Pri presoji zdravstvenih trditev so se inšpektorji srečevali s težavno presojo, ali so trditve, ki jih zavezanci uporabljajo pri oglaševanju prehranskih dopolnil v skladu s predpisi. Zavezanci pogosto uporabljajo trditve, ki niso navedene dobesedno v taki obliki, kot so bile odobrene, oziroma so trditve še v procesu obravnave pri pristojnih organih Evropske komisije. Inšpektorji so tako morali v okviru inšpekcijskega nadzora presoditi, ali imajo trditve, ki jih navaja zavezanec, za potrošnika enak pomen, kot trditve, ki so bile odobrene oziroma, v katerih primerih je zavezanec trditve preoblikoval v taki meri, da se je njihov pomen spremenil in so zato le-te postale nedovoljene.

Inšpektorji so ugotavljali tudi, da so na trgu prehranska dopolnila, ki vsebujejo več različnih osnovnih sestavin, katerim izvajalci dejavnosti pripisujejo določene učinke, čeprav vsebuje izdelek le eno sestavino, kateri se lahko pripisuje določen učinek. Izvajalci dejavnosti tako za namen predstavljanja prehranskih dopolnil, ki krepijo imunski sistem, pogosto med osnovne sestavine dodajajo vitamin C, saj je za ta vitamin dovoljeno trditi, da ima vlogo pri delovanju imunskega sistema.

Med nadzorom načina trženja prehranskih dopolnil na spletu so inšpektorji tudi v letu 2014 obravnavali več primerov trženja brez podatkov o odgovornem nosilcu dejavnosti. V nekaterih primerih odgovorne osebe na podlagi javno dostopnih podatkov ni bilo možno identificirati, v nekaj primerih pa je inšpektorat pridobil podatke s pomočjo poizvedbe pri ponudnikih registracije domen. Kadar se je izkazalo, da so odgovorne pravne osebe registrirane v tujini, smo o kršitvah predpisov obveščali pristojne organe v zadevnih državah.

Nadzor, povezan s sledljivostjo prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske namene je v letu 2014 potekal z inšpekcijskimi pregledi, ki so se izvajali predvsem v manjših trgovinah in lekarnah ter pri nosilcih dejavnosti, ki upravljajo spletne trgovine. Glavni namen nadzora je bilo preveriti izpolnjevanje zahteve, da so dobavitelji živil, ki jih nadzira inšpektorat, pri njemu tudi ustrezno registrirani. V okviru 144 pregledov so inšpektorji našli 28 neregistriranih nosilcev dejavnosti. Sicer pa je bilo ugotovljeno, da nosilci dejavnosti izpolnjujejo zahteve zakonodaje o sledljivosti živil, razpolagajo s podatki in jih na zahtevo inšpektorja posredujejo.

Pri nadzoru higiene v proizvodnji in skladiščenju in pripravljenosti zavezancev na izvedbo umika oziroma odpoklica prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske namene, ki niso varna, so inšpektorji tudi v letu 2014 ugotavljali, da nosilci dejavnosti večinoma izpolnjujejo zahteve zakonodaje.

Nadzor živil za posebne prehranske namene je v letu 2014 pokazal, da večjih neskladnosti na tem področju inšpektorji ne ugotavljajo, tudi zato, ker je število zavezancev majhno. Največ neskladnosti so inšpektorji ugotavljali pri zavezancih, ki tržijo živila namenjena športnikom. Manj neskladnosti so inšpektorji ugotavljali pri zavezancih, ki tržijo otroško hrano. Večina proizvodnje otroške hrane, ki se trži v Sloveniji, poteka v članicah Evropske unije, kjer je vzpostavljen ustrezen nadzor.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje, v okviru katerega so inšpektorji odvzeli 128 vzorcev različnih prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske namene. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v VI.19.5. poglavju poročila.

VI.15 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA PORABE ALKOHOLA

Alkohol velja v mednarodnem prostoru za enega najpomembnejših vzrokov za prezgodnjo umrljivost in obolevnost. Ker se v Sloveniji, podobno kot v evropskem prostoru, beleži visoka poraba alkohola ter izražena problematika, ki je povezana s škodljivim pitjem alkohola, so se ukrepi za preprečevanje škodljivih posledic rabe alkohola ter ukrepi in načini omejevanja porabe alkohola opredelili z Zakonom o omejevanju porabe alkohola²².

Zdravstveni inšpektorji v gostinskih obratih preverjajo spoštovanje prepovedi prodaje in ponudbe alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, osebam, mlajšim od 18 let, objavo prepovedi prodaje alkoholnih pijač in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač, ponudbo brezalkoholnih pijač glede cene ter prodajo žganih pijač, ki vključuje tudi dodajanje žganih pijač brezalkoholnim pijačam in drugim napitkom, od začetka dnevnega obratovalnega časa do 10. ure dopoldan.

V stavbah in na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih, kjer se opravlja dejavnost vzgoje, izobraževanja in zdravstvena dejavnost, preverjajo spoštovanje prepovedi prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač, na javnih mestih pa prepoved omogočanja pitja alkoholnih pijač osebam, mlajšim od 18 let.

Nadzor na področju omejevanja porabe alkohola vključuje tudi preverjanje izpolnjevanja zahtev, ki veljajo za živila, ki vsebujejo alkohol, ter ustreznost označb teh živil. Z laboratorijskimi analizami odvzetih vzorcev se preverja vsebnost alkohola v živilih, ki vsebujejo alkohol ter ustreznost označbe teh živil.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014

V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji opravili 4.296 inšpekcijskih pregledov in odvzeli 15 vzorcev živil, ki vsebujejo alkohol, za laboratorijske analize na vsebnost alkohola. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 306 ukrepov, od tega tri upravna opozorila in 303 prekrškovne sankcije/ukrepi (103 odločbami, 49 plačilnih nalogov in 151 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 15 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
		Upravni ukrepi		Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
4296	15	3	3	19	49	84	151	303	306

V letu 2014 se je strategija inšpekcijskega nadzora na področju alkohola, zaradi prenosa pristojnosti na področju nadzora živil v gostinskih objektih na Upravo RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, spremenila, in sicer se je nadzor v gostinskih objektih usmeril v objekte, ki so bili ocenjeni kot objekti z višjim tveganjem. To so objekti, kjer so

²² Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

inšpektorji v preteklosti že ugotavljali kršitve oziroma so obravnavali prijavo na sum kršenja Zakona o omejevanju porabe alkohola ter objekti, v katerih se zbirajo mladi.

V letu 2014 so inšpektorji v okviru inšpekcijskega nadzora po vprašanju omejevanja porabe alkohola izrekli za 11 odstotkov več ukrepov kot leta 2013. Tudi v letu 2014 so inšpektorji največ neskladnosti, pri sedmih odstotkih pregledov po tem vprašanju, ugotovili zaradi kršitev določb zakona, ki zahtevajo objavo prepovedi nudenja, prodaje in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač na vidnem mestu.

Delež neskladnosti, ki so se nanašale na kršitve prepovedi prodaje žganih pijač pred 10. uro dopoldan, je ostal enak kot v letu 2013. Kršitve smo ugotovili pri dveh odstotkih pregledov.

Delež neskladnosti, ki se nanašajo na prodajo vsaj dveh različnih vrst brezalkoholnih pijač, ki sta cenovno enaki ali cenejši od najcenejše alkoholne pijače, je bil v letu 2014 rahlo višji v primerjavi z letom 2013. Neskladnosti so inšpektorji ugotovili pri manj kot dveh odstotkih pregledov, opravljenih po tem vprašanju.

Ugotovitev prekrška, storjenega zaradi prodaje ali ponudbe alkoholnih pijač mladostnim osebam oziroma omogočanja pitja alkoholnih pijač mlajšim od 18. let na javnem mestu, je odvisna od prisotnosti inšpektorja v času takšne kršitve na mestu kršitve. V letu 2014 so inšpektorji v okviru nadzora po tem vprašanju ugotovili kršitve pri skoraj enem odstotku pregledov, kar je malo več kot v letu 2013. Inšpektorji še vedno opažajo, da mladi alkohola v gostinstvu ne kupujejo pogosto, alkohol največkrat kupijo v trgovinah in ga prinesejo s seboj na mesto druženja. Vedno več je zabav na prostem, kar je verjetno posledica zmanjševanja kupne moči mladih. V zimskem času se mladina zbira v domačem okolju pri prijateljih ali v počitniških objektih, kot so vikendi, brunarice ipd.

Še vedno velja, da se največ kršitev ugotovi v okviru usmerjenih akcij s policijo ali z drugimi inšpekcijskimi organi ter v okviru nadzora, ki poteka v okolici šol ob odmorih in zaključkih pouka, na prireditvah in v okolici prireditvenih mest, ob praznikih, praznovanjih, začetku počitnic in valetah.

Zdravstveni inšpektorat je tudi v letu 2014 sodeloval v preventivni akciji "0,0 šofer" trezna odločitev, ki jo organizira Ministrstvo za zdravje. Zdravstveni inšpektorji so v okviru akcije izvajali poostren nadzor, pri katerem so skupaj opravili več kot 800 pregledov. Namen akcije je bil povečati varnost v cestnem prometu. Akcija je potekala maja, junija, oktobra, novembra in decembra, mesecih, ki so bili ocenjeni kot najbolj kritični glede incidentov, povezanih z alkoholom.

Zdravstveni inšpektorji se pri svojem delu na področju omejevanja porabe alkohola srečujejo s številnimi izzivi. Eden od izzivov je dejstvo, da je ugotovitev prekrška odvisna od prisotnosti inšpektorja v času kršitve na mestu kršitve, število inšpektorjev pa je omejeno. V času uveljavitve zakona je imel inšpektorat zaposlenih 138 inšpektorjev, medtem ko jih imamo danes 87. Prav zaradi omejenega števila inšpektorjev izvajalci gostinske dejavnosti in obiskovalci lokalov inšpektorje prepoznajo in v času pregleda ne kršijo zakona. To problematiko poskušamo reševati z rotacijo inšpektorjev in nadzorom, usmerjenim v obdobja z največjim tveganjem (konec in začetek šolskega leta, prireditve ipd.).

Izziv za ugotavljanje kršitev je tudi prikrita ponudba alkoholnih pijač mladostnim osebam oziroma prikrito uživanje alkoholnih pijač mladostnikov. Kršitve se namreč dogajajo s soglasjem mladostnikov in tistih, ki ponujajo alkoholne pijače. Inšpektorji se srečujejo z

zahtevnim dokaznim postopkom oziroma morajo kršitev osebno zaznati, prepovedan pa je prikrit nadzor (npr. sodelovanje mladoletne osebe z inšpektorjem pri odkrivanju kršiteljev). Glede te problematike smo Ministrstvo za pravosodje in Ministrstvo za delo zaprosili za ureditev pravnih podlag, ki nam bi omogočile prikrit nadzor. Žal je bila naša pobuda zavrnjena.

Veliko oviro pri nadzoru predstavlja tudi združena sodba Vrhovnega sodišča, ki je inšpektorjem onemogočila sankcioniranje samostojnih podjetnikov, ker zakon sankcij za te gospodarske subjekte ne določa. Zdravstveni inšpektorji so pri svojem nadzoru poleg osnovnega predpisa Zakona o omejevanju porabe alkohola namreč dolžni sproti spremljati in spoštovati tudi sodno prakso, ki izhaja iz odločitev sodišč, ki so pristojna za reševanje »pritožb« kršiteljev na sankcije inšpektorjev. Dokaj pogosto s temi sodbami sodišča ne potrjuje sankcij inšpektorjev.

Zaradi omejitev pri sankcioniranju samostojnih podjetnikov je inšpektorat na Ministrstvo za zdravje naslovil že nekaj pobud za spremembo zakona, s katerimi bi se uredilo vprašanje opredelitve glob za samostojne podjetnike.

Glede zahtev za živila, ki vsebujejo alkohol, so inšpektorji izvajali nadzor v maloprodaji in v okviru letnega programa vzorčenja. Naredili so 52 inšpekcijskih pregledov in odvzeli 15 vzorcev različnih živil z namenom ugotavljanja skladnosti glede označevanja alkohola. Deset vzorcev je bilo slovenskega porekla, štirje vzorci iz držav članic EU in en vzorec iz tretjih držav.

Analize vzorcev so pokazale, da so bili vsi odvzeti vzorci, skladni z zahtevo Zakona o omejevanju porabe alkohola, da morajo imeti živila, ki so predpakirana in vsebujejo več kot 0,5 odstotka alkohola, na embalaži označeno vsebnost alkohola in opozorilo, da živilo ni primerno za otroke. To opozorilo mora biti natiskano s tiskanimi črkami, ki so jasno vidne, čitljive in se razločno barvno razlikujejo od podlage.

VI.16 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA UPORABE TOBAČNIH IZDELKOV

Cilji Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov²³ so med drugim tudi popolna zaščita vseh oseb pred izpostavljenostjo za zdravje škodljivim vplivom tobačnega dima v javnih prostorih ter zmanjšanje dostopnosti do tobačnih izdelkov mladoletnim osebam.

Zdravstveni inšpektorji opravljajo nadzor nad zagotavljanjem in spoštovanjem prepovedi kajenja v zaprtih javnih prostorih in, kjer so kadihnice, ustreznostjo kadihnic. Inšpektorji preverjajo, če prepoved kajenja spoštujejo lastnik, najemnik ali upravitelj prostorov ter posamezniki.

Vsebnost katrana, nikotina in ogljikovega monoksida v cigaretah inšpektorji preverjajo pri proizvajalcih in uvoznikih, ki morajo dokazati ustreznost izdelkov, ki jih dajejo na trg. Inšpektorji lahko trditve proizvajalca/uvoznika preverijo z odvzemom vzorcev za laboratorijske analize.

V obdobju 2008 - 2011 so bili vsi odvzeti vzorci cigaret ocenjeni kot skladni. Poleg tega je večina cigaret na slovenskem trgu iz držav članic Evropske unije, kjer se nadzor izvaja že na začetku distribucijske verige - pri proizvajalcih. Skladnost tobačnih izdelkov se zato z vzorčenjem praviloma ne preverja.

Inšpektorji izvajajo nadzor tudi nad ognjevarnostjo cigaret in varnostjo kadilskih izdelkov. Nadzor obsega preverjanje spoštovanja Zakona o splošni varnosti proizvodov, izvaja pa se v glavnem na podlagi prijav in obvestil iz evropskega sistema RAPEX. V primeru, da obstaja sum na prisotnost neskladnih izdelkov na slovenskem trgu, se nadzor lahko izvede tudi v okviru usmerjenih akcij.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2014

V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji opravili 4.551 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 534 ukrepov, od tega 14 upravnih ukrepov (devet odločb o odpravi nepravilnosti in pet upravnih opozoril) in 520 prekrškovnih sankcij/ukrepov (223 odločb, 227 plačilnih nalogov in 70 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 16 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
4551	9	5	14	137	227	86	70	520	534

V letu 2014 se je strategija inšpekcijskega nadzora na področju tobaka, zaradi prenosa pristojnosti na področju nadzora živil v gostinskih objektih na Upravo RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, spremenila, in sicer se je nadzor v gostinskih objektih

²³ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

usmeril v objekte, ki so bili ocenjeni kot objekti z višjim tveganjem. To so objekti, kjer so inšpektorji v preteklosti že ugotavljali kršitve oziroma obravnavali prijavo na sum kršenja Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov ter objekti z zimskimi vrtovi in terasami.

V letu 2014 so inšpektorji ponovno največ neskladnosti ugotovili pri nadzoru kadih, kjer je najpogostejša kršena zahteva, da se v kadih ne sme uživati hrane in pijače. Neskladnosti so ugotovili pri skoraj polovici vseh pregledov kadih.

Od začetka uveljavitve zakona se največ kršitev prepovedi kajenja v javnih prostorih ugotavlja v gostinstvu, kjer smo v letu 2014 ugotavljali kršitve pri devetih odstotkih gostincev. Sicer pa se kršitve prepovedi kajenja v zaprtih javnih prostorih ugotavljajo pri približno treh odstotkih pregledov v javnih zaprtih prostorih.

Inšpektorji največ kršitev prepovedi kajenja v javnih prostorih ugotavljajo v mrzlih mesecih, ko izvajalci gostinske dejavnosti za ograditev vrtov uporabljajo različne prepustne materiale, kot na primer blago, različnečasne konstrukcije z žaluzijami, roloji ipd. Pri obravnavi teh prostorov se inšpektorji srečujejo s težavnim ugotovitvenim postopkom. Ker zakon pri definiciji zaprtega prostora ni dovolj natančen, morajo inšpektorji izvajati presoje o deležu zaprtega prostora za vsak primer posebej, pri tem se srečujejo s pogostimi zahtevami za sodno varstvo, v okviru le-tega pa z zelo različnimi pristopi sodnikov pri obravnavi primerov kršitev v zaprtih prostorih.

Inšpektorji imajo še vedno težave s pridobivanjem osebnih podatkov posameznikov, ki kršijo prepovedi kajenja, pogosto je ogrožena tudi varnost inšpektorjev.

V letu 2014 so inšpektorji izvedli inšpekcijski nadzor na področju varnosti kadih izdelkov na podlagi obvestila RAPEX, da so nemški nadzorni organi v Nemčiji našli polnilo za šiške s preseženimi vrednostmi mehčalcev. Inšpektorji zadevnih izdelkov na slovenskem trgu niso našli.

VI.17 AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU PREPREČEVANJA DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO

Aktivnosti Zdravstvenega inšpektorata na področju preprečevanja dela in zaposlovanja na črno so potekale na različne načine; preko postopkov registracije zavezancev pri inšpektoratu, ugotovitev inšpektorjev na terenu, preko prijav, ter ob izvajanju aktivnosti inšpektorata na podlagi področne zakonodaje, ki deloma pokriva problematiko dela na črno. Na podlagi Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno²⁴ je inšpektorat do sprejema novega zakona izvajal posreden nadzor tako, da je o sumih in ugotovitvah kršitev določb tega zakona obvestil pristojne organe. Z uveljavitvijo novega zakona, ki se je začel uporabljati 18. avgusta 2014, pa je dobil inšpektorat pravno podlago, da neposredno ukrepa za kršitve prepovedi dela na črno v zvezi s kršitvami določb, ki se nanašajo na izpolnjevanje posebnih pogojev za opravljanje dejavnosti. Posebni pogoji za opravljanje dejavnosti so določeni s specialnimi predpisi, ki jih nadzira Zdravstveni inšpektorat, zlasti na področju zdravniške službe.

V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti opravili 1.554 pregledov. Preverjali so, ali zdravniki razpolagajo z veljavnimi licencami na strokovnem področju, na katerem opravljajo delo. Kjer zdravstvene ustanove zaposlujejo zdravnike iz tretjih držav, so inšpektorji v skladu z Zakonom o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist preverjali obstoj odločbe o priznanju poklicne kvalifikacije. Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti, zlasti pri zdravnikih zasebnikih, pa so ob preverjanju minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev za opravljanje zdravstvene dejavnosti preverjali tudi obstoj dovoljenj v skladu z Zakonom o zdravstveni dejavnosti. Zdravstveni inšpektorji so izdali štiri upravne odločbe, s katerimi se je onemogočilo nadaljnje opravljanje dejavnosti. Na terenu se je preventivno ukrepalo tudi z opozorili. V prekrškovnem postopku pa so bile izdane štiri odločbe o prekršku.

Pri izvajalcih dejavnosti higienske nege so inšpektorji preverjali, ali imajo izvajalci dejavnosti higienske nege pridobljeno obrtno dovoljenje kot pogoj za opravljanje obrtne dejavnosti ter ali je bil izvajalec vpisan v Ajpes register. Po tem vprašanju je bilo na področju higienske nege v preteklem letu opravljenih 44 pregledov. Večjih nepravilnosti inšpektorji niso ugotovili.

²⁴ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

VI.18 AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU MALIH KURILNIH NAPRAV OZIROMA DIMNIKARSKE SLUŽBE

Male kurilne naprave vključujejo kurišča, dimnike oziroma dimne vode ter zračnike.

Predpisi, ki urejajo to področje²⁵ določajo, da je za zagotavljanje varnosti malih kurilnih naprav in njihove uporabe zadolženih sedem različnih služb oziroma institucij, in sicer poleg nosilcev dejavnosti dimnikarske službe (koncesionarjev) in ministrstva, pristojnega za okolje, tudi pet različnih inšpekcijskih služb, med njimi od leta 2007 dalje tudi zdravstvena inšpekcija, kateri je bil dodeljen del nalog, ki jih je pred tem opravljala inšpekcija, pristojna za okolje.

Podlaga za izvedbo postopkov zdravstvene inšpekcije so poročila koncesionarjev z ocenami, da kurilne naprave ogrožajo zdravje uporabnikov teh naprav zaradi zastrupitve z dimnimi plini.

Na področju malih kurilnih naprav oziroma dimnikarske službe so zdravstveni inšpektorji v letu 2014 nenačrtovano obravnavali 202 zadevi in izdali 185 upravnih odločb.

Na problematiko obstoječe ureditve navedenega področja, ki je bila predmet revizij Računskega sodišča RS in nekajkrat obravnavana tudi v okviru Državnega sveta RS, in potrebo po sistematični reorganizaciji na tem področju Zdravstveni inšpektorat opozarja pristojne že od leta 2007 dalje.

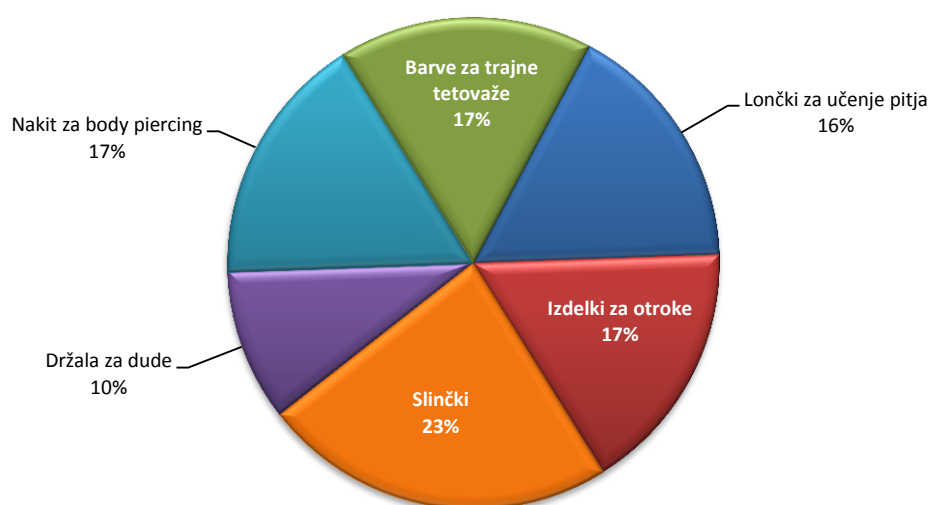
²⁵ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del VIII. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

VI.19 IZVAJANJE PROGRAMOV VZORČENJA

VI.19.1 PROGRAM VZORČENJA NA PODROČJU SPLOŠNE VARNOSTI PROIZVODOV

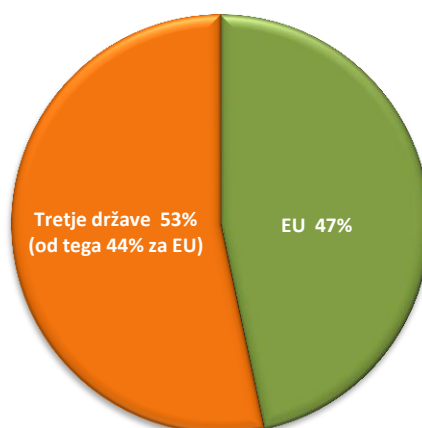
V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji v okviru nadzora odvzeli skupaj 30 vzorcev, od tega pet lončkov za učenje pitja, pet izdelkov za nego otroka (dva vzorca stolčka za kopanje in zobne ščetke ter ena vzorec blazine za previjanje), sedem slinčkov, tri držala za dudo, pet vzorcev nakita za *body piercing* in pet vzorcev barv za trajne tetovaže. Program vzorčenja glede na tip izdelka prikazuje graf spodaj.

Graf 2 – Program vzorčenja glede na tip izdelka

Vzorcev, porekla iz držav članic Evropske unije in slovenskega porekla je bilo skupaj 14, 16 vzorcev pa je izviralo iz tretjih držav (Kitajske in ZDA), od tega jih je bilo sedem izdelanih za evropskega proizvajalca. Delež analiziranih vzorcev po poreklu je prikazan v grafu spodaj.

Graf 3 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

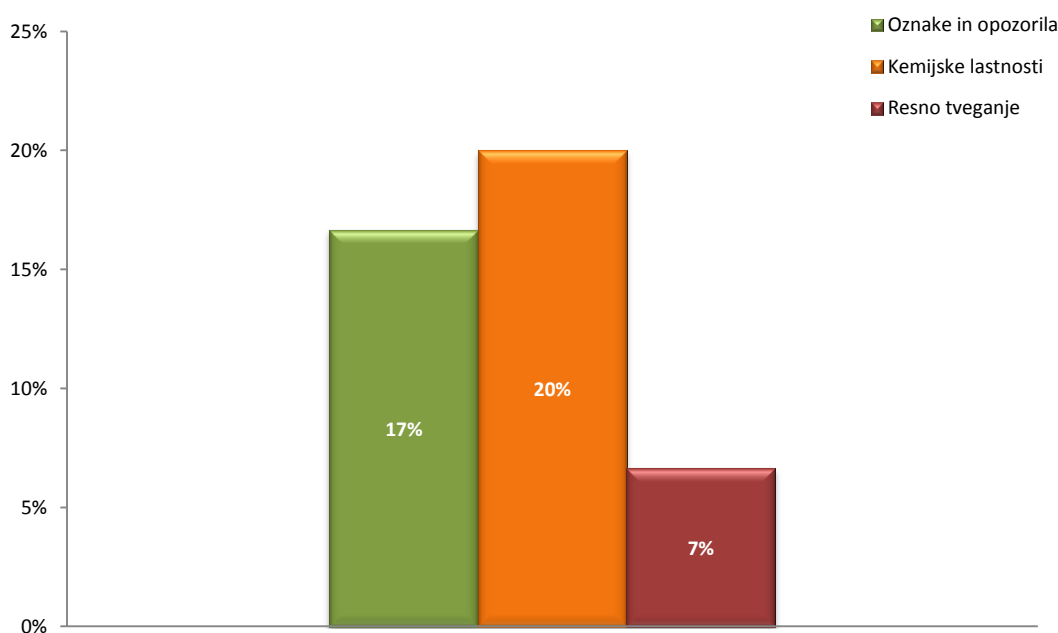
Vzorci so bili analizirani in ocenjeni glede na različne mehanske in/ali kemijske in/ali mikrobiološke parametre, kot so migracija oziroma vsebnost kovin, ftalatov, primarnih in sekundarnih aromatskih aminov, poliaromatskih cikličnih ogljikovodikov (PAH), v odvisnosti od specifičnih tveganj za določen proizvod. Ocenjena je bila tudi skladnost njihovih oznak in varnostnih opozoril.

Rezultati analiz vzorcev izdelkov so pokazali 11 neskladnih vzorcev (37%), od tega je bilo pet neskladnih vzorcev samo zaradi opozoril in oznak ter šest vzorcev zaradi kemijskih lastnosti. Pri analizah lončkov za učenje pitja (60% vzorcev) so bile ugotovljene le manjše neskladnosti glede označevanja. Prav tako so bile ugotovljene manjše neskladnosti pri preverjanju označevanja izdelkov za nego otrok (40%), ki so bili ovrednoteni glede na evropska priporočila za izdelke za kopanje majhnih otrok, ker standarda za tovrstne izdelke še ni. Neskladnosti pri označevanju so bile ugotovljene tudi pri barvah za trajno tetovažo (60%). Neskladnosti glede kemijskih lastnosti so bile ugotovljene pri dveh vzorcih slinčkov (29%), zaradi vsebnosti ftalatov, in štirih vzorcih barv za trajno tetovažo (80%), ki so vsebovali prekoračene mejne vrednosti kovin, predvsem cinka, bakra, barija.

Analize lončkov za učenje pitja, izdelkov za nego otroka, držal za dudo in nakita za *body piercing* so pokazale dokaj dosledno izpolnjevanje zahtev glede varnosti. Vsi vzorci, ki so bili pregledani glede mikrobioloških zahtev in mehanskih lastnosti, so bili skladni.

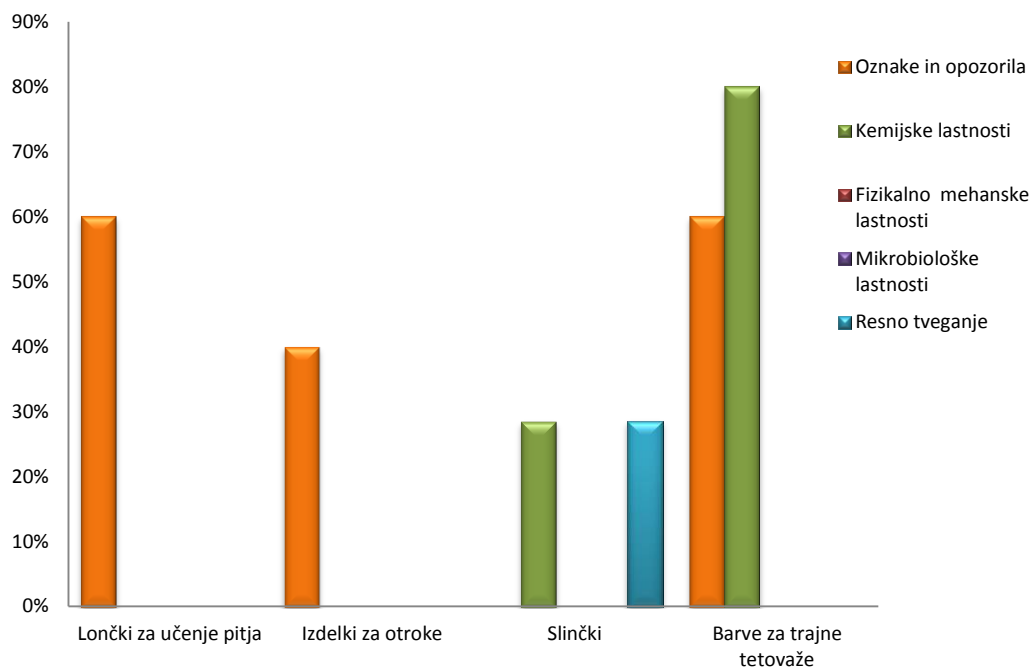
Glede ugotovljenih neskladnosti je bilo izdelanih šest ocen tveganja. Pri dveh vzorcih slinčkov je zaradi vsebnosti ftalatov ugotovljeno resno tveganje, pri ostalih vzorcih je tveganje ustrezno nadzorovano oziroma sprejemljivo. Neskladni vzorci glede na analizni parameter in pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti so prikazani v grafih spodaj.

Graf 4 – Pregled vzorcev glede na neskladne parametre

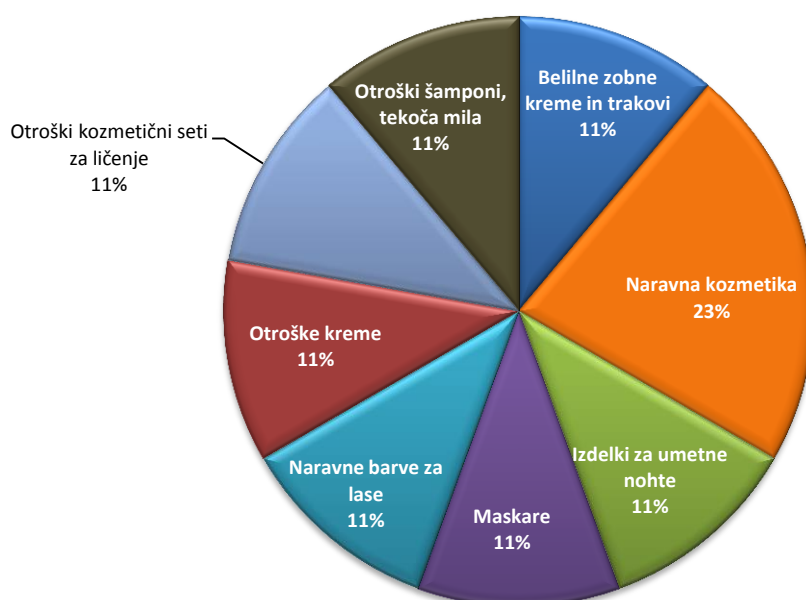
Graf 5 – Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

VI.19.2 PROGRAM VZORČENJA NA PODROČJU KOZMETIČNIH PROIZVODOV

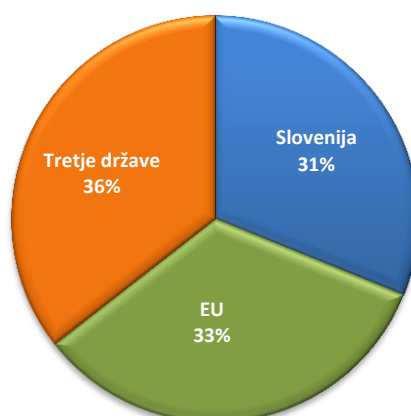
Letni program nadzora kozmetičnih izdelkov je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji odvzeli skupaj 45 vzorcev, med njimi pet vzorcev belilnih zobnih krem, deset vzorcev naravne kozmetike, pet vzorcev izdelkov za umetne nohte, pet vzorcev maskar, pet vzorcev naravnih barv za lase, pet vzorcev otroške kozmetike – krem, deklariranih kot ne odišavljene, pet vzorcev otroških kozmetičnih setov za ličenje in pet vzorcev otroških šamponov in tekočih mil. Program vzorčenja glede na kozmetični proizvod je prikazan v grafu spodaj.

Graf 6 – Program vzorčenja glede na kozmetični proizvod

Slovenskega porekla je bilo 14 vzorcev, porekla iz držav članic Evropske unije je bilo 15 vzorcev, 16 vzorcev pa je izviralo iz tretjih držav. Deleži analiziranih vzorcev po poreklu so prikazani spodaj.

Graf 7 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

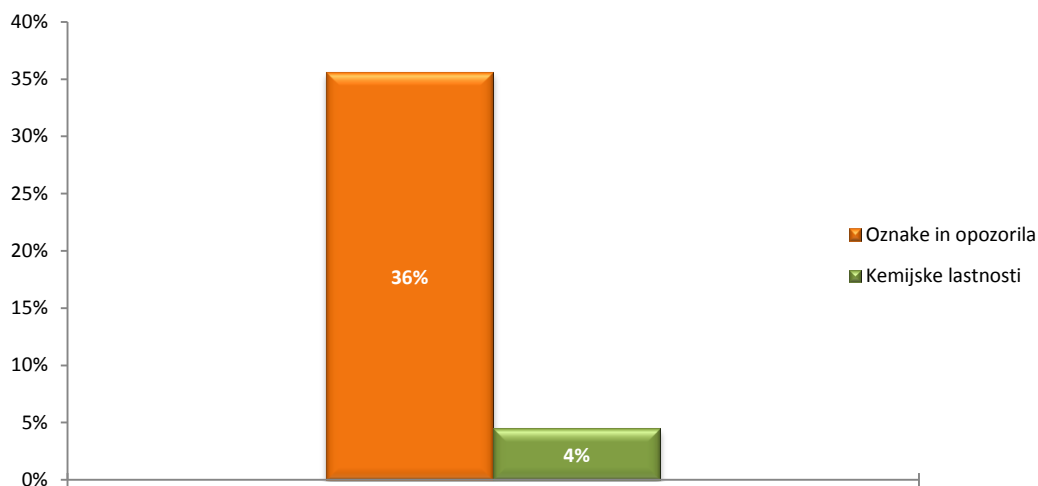
V kozmetičnih proizvodih so bile s kemijsko analizo analizirane koncentracije sestavin, ki so v zakonodaji omejene (konzervansi, vodikov peroksid, PPD (p-fenilendiamin)), in snovi, ki jih je treba, če so prisotne v določenih koncentracijah, navajati med sestavinami izdelka (alergene snovi). Preverila se je tudi vsebnost prepovedanih snovi, in sicer vsebnost kovin, N-nitrozodietanolamina (NDELA), di(2-etilheksil) ftalata (DEHP), dibutil ftalata (DBP) in benzil butil ftalata (BBP). V okviru analize je laboratorij pregledal tudi skladnost označevanja deklariranih sestavin in drugih označb ter navedbe na izdelkih.

Rezultati analiz v letu 2014, kažejo, da sta bila glede kemijskih parametrov neskladna dva vzorca otroških setov za ličenje, ki predstavljata štiri odstotke vseh vzorcev. V obeh primerih sta bili, zaradi povišane vsebnosti kroma, izdelani oceni tveganja, ki sta pokazali, da izdelka nista predstavljala tveganja za zdravje otrok.

Ocena skladnosti označevanja z zakonodajo je bila narejena za vse odvzete vzorce. Neskladnosti so bile ugotovljene pri šestnajstih vzorcih (36%). Največ neskladnosti je bilo ugotovljenih zaradi pomanjkljivih opozoril, seznamov sestavin in navedb proizvajalca oziroma odgovorne osebe. Druge neskladnosti so se nanašale na navedbe v zvezi z namenom uporabe in učinkovanjem (za zdravljenje bolezni, motenj v delovanju organov), ki jih kozmetični izdelki ne smejo vsebovati in pomanjkljiva opozorila.

Analize na mikrobiološke lastnosti v odvzetih vzorcih neskladnosti niso ugotovile. Neskladni vzorci glede na parameter, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, so prikazani v grafu spodaj.

Graf 8 - Neskladni vzorci glede na parameter in ocena tveganja

Kemijske analize koncentracij vodikovega peroksida v belilnih zobnih kremah in setih so pokazale, da so bili vsi vzorci skladni z zahtevami zakonodaje. Pri enem od vzorcev so bile ugotovljene neskladnosti glede označevanja, ker na embalaži ni bil viden seznam sestavin. En vzorec ni bil skladen, zato ker bi lahko iz navedbe na izdelku uporabnik razumel, da ima izdelek posebne lastnosti, dejansko pa je šlo za izpolnjevanje minimalnih zahtev zakonodaje.

Kemijska analiza konzervansov in alergenov ter mikrobiološka analiza vzorcev naravne kozmetike sta pokazali, da so bili vsi vzorci skladni s predpisi. Pri dveh vzorcih so bile

ugotovljene neskladnosti, povezane z označevanjem, dva vzorca pa sta imela navedbe, povezane z namenom uporabe in učinki izdelka (zdravljenje bolezni in motenj v delovanju organov), ki jih kozmetični izdelki ne smejo vsebovati.

V okviru vzorčenja izdelkov za umetne nohte so bili analizirani trije laki za nohte in dve lepili za umetne nohte. Kemijske analize vzorcev so pokazale, da so bili vsi vzorci skladni z zakonodajo, saj nobeden od njih ni vseboval prepovedanih ftalatov. En vzorec laka je imel navedeno sestavino "ethyl tosyamide", za katero pa še ni razjasnjeno, kako jo glede na obstoječe predpise obravnavati. En vzorec laka za nohte je bil neskladno označen, ker seznam sestavin na embalaži ni bil čitljiv. Lepili za nohte sta bili, glede ustrezne označenosti, obravnavani kot kemikaliji, čeprav sodita med izdelke, ki se lahko zaradi načina uporabe in predstavljanja, glede na evropsko prakso, obravnavajo kot kemikalije ali kozmetični izdelki. Zaradi pomanjkljivih opozoril in navodil sta bila vzorca ocenjena kot neskladna.

Kemijska analiza na vsebnost p-fenilendiamina in mikrobiološke analize naravnih barv za lase so pokazale, da so bili vsi vzorci skladni z zahtevami zakonodaje. Dva vzorca nista bila skladna glede označevanja, ker nista imela navedenih vseh potrebnih opozoril o prisotnosti določenih barvil, na enem od omenjenih vzorcev pa je manjkal tudi rok uporabe.

Kemijska analiza konzervansov in alergenov v vzorcih otroške kozmetike, deklarirane kot neodišavljene, je pokazala, da so bili vsi vzorci skladni z zahtevami zakonodaje. En vzorec je bil neskladen glede označevanja, ker je imel navedbe, povezane z namenom uporabe in učinki izdelka (zdravljenje bolezni in motenj v delovanju organov), ki jih kozmetični izdelki ne smejo vsebovati.

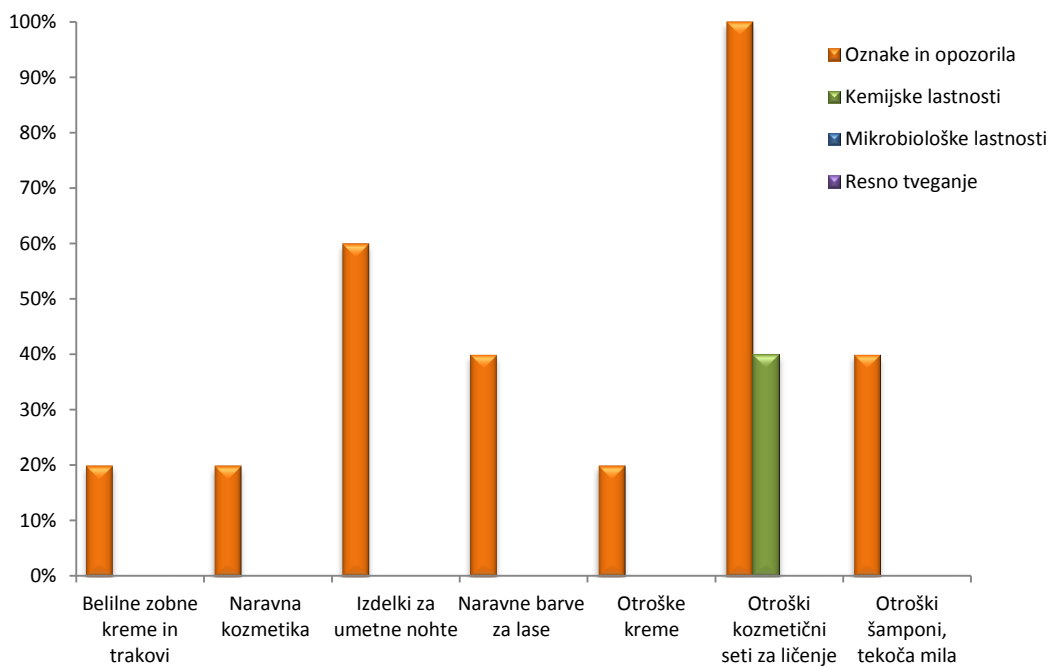
V okviru vzorčenja izdelkov otroške dekorativne kozmetike je bil analiziran en set barv za obraz in štirje seti za ličenje, ki so vsebovali senčila, rdečila, šminke, bleščice za ustnice ipd. različnih barvnih odtenkov. S kemijsko analizo se je preverjala koncentracija konzervansov, alergenov in elementov Pb, Cd, Hg, As, Sb in skupnega Cr. V vzorcih, kjer je analiza vsebovala preverjanje skupnega kroma, se je naredila še dodatna analiza kroma(VI), ki je toksikološko bolj pomembna oblika kroma. Analiza kemijskih parametrov je pokazala, da so bili trije vzorci skladni z zahtevami zakonodaje. Za dva vzorca je ocena tveganja pokazala, da povišana koncentracija skupnega kroma ne predstavlja tveganja za zdravje otrok. Ustreznost označevanja je bila presojana tako z vidika zakonodaje za kozmetiko kot za igrače. Ugotovljenih je bilo pet neskladnosti, od tega so bile štiri vezane na zakonodajo o kozmetiki in ena na zakonodajo o igračah. Dva vzorca v seznamu sestavin nista imela navedenih vseh prisotnih konzervansov, en vzorec ni imel navedenih vseh opozoril v zvezi z varno uporabo, en vzorec pa ni imel popolnih podatkov o odgovorni osebi. Na enem vzorcu varnostna opozorila niso bila navedena v skladu z zakonodajo o igračah.

Kemijske analize konzervansov, alergenov in N-nitrozodietanolamina v vzorcih otroških šamponov in mil so pokazale, da so bili vsi vzorci skladni z zahtevami zakonodaje. V dveh vzorcih so bile ugotovljene neskladnosti pri označevanju: pri enem vzorcu v seznamu sestavin niso bili ustrezno navedeni alergeni, pri drugem pa niso bila navedena vsa potrebna varnostna opozorila.

Kemijska analiza na vsebnost N-nitrozodietanolamina v vzorcih maskar je pokazala, da so bili vsi vzorci skladni z zahtevami zakonodaje. Prav tako ni bilo ugotovljenih neskladnosti v zvezi z označevanjem. Neskladni vzorci po skupinah izdelkov glede na parameter, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, so prikazani v grafih spodaj.

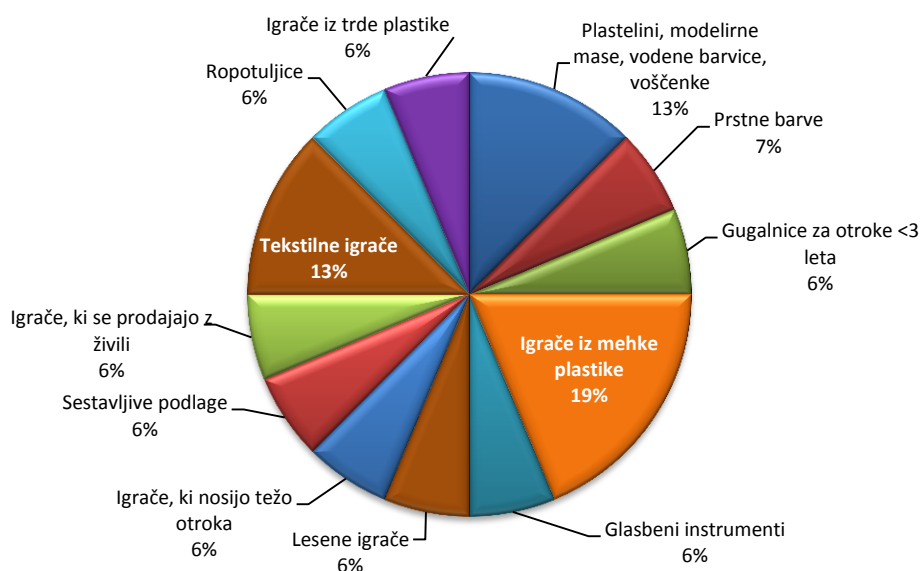
Graf 9 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

VI.19.3 PROGRAM VZORČENJA NA PODROČJU IGRAČ

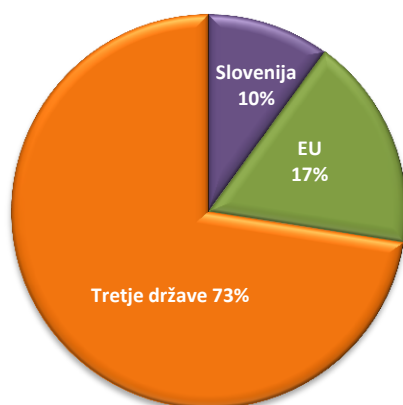
Letni program nadzora je vključeval tudi vzorčenje. V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji v okviru rednega nadzora odvzeli skupaj 80 vzorcev igrač, in sicer deset vzorcev plastelinov, modelirnih mas, vodenih barvic in voščenk, pet vzorcev prstnih barv, pet vzorcev gugalnic za otroke, mlajše od treh let, 15 vzorcev igrač iz mehke plastike, pet vzorcev glasbenih instrumentov, pet vzorcev lesenih igrač, pet vzorcev igrač, ki nosijo težo otroka, pet vzorcev sestavljivih podlag, pet vzorcev igrač, ki se prodajajo z živili, deset vzorcev tekstilnih igrač, pet vzorcev ropotuljic in pet vzorcev igrač iz trde plastike. Pregled vzorcev glede na tip igrače prikazuje graf spodaj.

Graf 10 – Pregled vzorcev glede na tip igrače

Po izvoru so prevladovala igrača izdelana za evropskega proizvajalca po poreklu iz Kitajske (56% vseh vzorcev). Manjši delež so predstavljale igrače evropskega porekla (17%) in slovenskega porekla (10%). Ostali vzorci igrač so bili s poreklom iz Kitajske in drugih držav izven Evropske unije. Deleži analiziranih vzorcev po poreklu so prikazani v grafu spodaj.

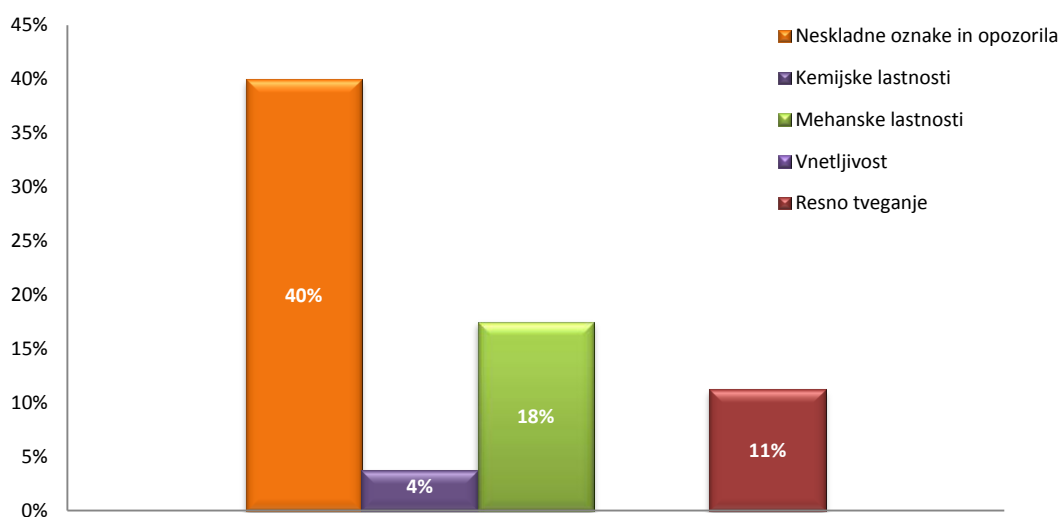
Graf 11 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

Vzorci so bili analizirani na različne mehanske in/ali kemijske parametre, kot so migracija oziroma vsebnost kovin, organokositrnih spojin, formaldehida, ftalatov, aromatskih aminov, kroma 6+, formamida, acetofenona, 2-fenil-2-propanola, N-nitrozo-dietanolamina, nekaterih izbranih konzervansov in na vnetljivost, v odvisnosti od specifičnih tveganj za določen proizvod. Ocenjena je bila tudi skladnost njihovih oznak in varnostnih opozoril.

Pri 32 vzorcih so bile ugotovljene neskladnosti zaradi označevanja, pri 14 neskladnosti zaradi mehanskih lastnosti, trije vzorci so bili kemijsko neskladni. Devet vzorcev je predstavljalo resno tveganje Pregled parametrov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, in ocena resnega tveganja, prikazuje graf spodaj.

Graf 12 – Pregled parametrov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti in ocena tveganja

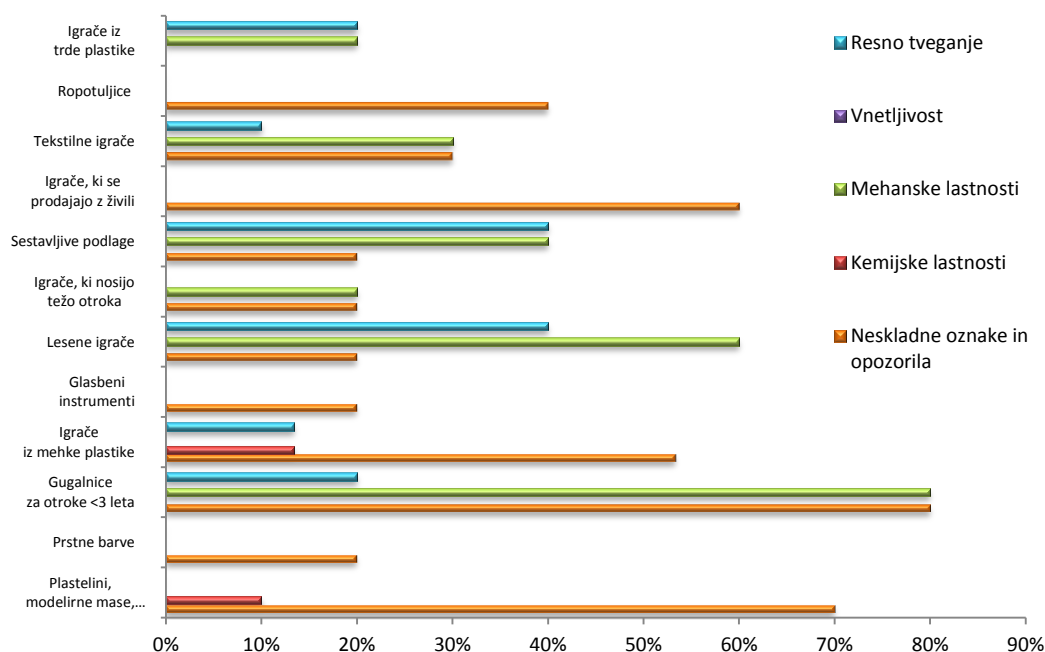
Rezultati laboratorijskih preskušanj igrač, izvedenih v okviru programa uradnega nadzora igrač v letu 2014, so pokazali na pomemben delež neskladnosti na področju mehanskih lastnosti igrač, ki so namenjene otrokom, mlajšim od treh let (sestavljive podloge, tekstilne igrače, lesene in plastične igrače ter gugalnice). Pri treh vzorcih lesenih igrač je bila ugotovljena neskladnost zaradi prisotnosti majhnih delcev in ostrih konic po obremenitvenih preskusih. Ena od igrač, ki nosijo težo otroka, je bila neskladna zaradi deformacije dela igrače pri preskusu z bremenom in prevelike jakosti zvoka na delu, ki oddaja zvok. Pri dveh vzorcih sestavljivih podlog so bili prisotni ali pa je prišlo do ločitve majhnih delov. Pri treh vzorcih tekstilnih igrač so se ugotovljene neskladnosti nanašale na natezni preskus, kjer so popustili šivi ali pa se je odtrgala plastificirana všita oznaka. En vzorec igrače iz trde plastike je bil neskladen zaradi prisotnosti ostrih konic in male kroglice. Zaradi zloma gugalnice pri določeni obremenitvi, neustrezne debeline vrvi in možnosti ujetja prstkov so bile neskladne štiri gugalnice.

Glede kemijske varnosti je bila ugotovljena neskladnost pri enem vzorcu plastelina zaradi migracije šestvalentnega kroma nad mejno vrednostjo. Pri dveh vzorcih igrač iz mehke plastike je bila ugotovljena vsebnost ftalatov v koncentracijah, ki kažejo na namerno uporabo teh mehčal.

V zvezi z ugotovljenimi neskladnostmi je bilo izdelanih 13 ocen tveganja, pri čemer je bilo ob upoštevanju najbolj strogih kriterijev ter predvidenega namena uporabe igrače ugotovljeno resno tveganje pri devetih vzorcih. Vzrok za resno tveganje so pri dveh vzorcih predstavljale neskladnosti zaradi kemijskih lastnosti (vsebnosti ftalatov), pri preostalih sedmih vzorcih (pri dveh vzorcih sestavljivih podlog, dveh vzorcih lesenih igrač ter pri po enem vzorcu tekstilne igrače, igrače iz trde plastike in gugalnice) pa je vzrok za resno tveganje izhajal iz neskladnosti zaradi mehanskih lastnosti.

V primerih, ko je bilo ugotovljeno resno tveganje, je bil izveden umik in odpoklic teh izdelkov. Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, je prikazan v grafu spodaj.

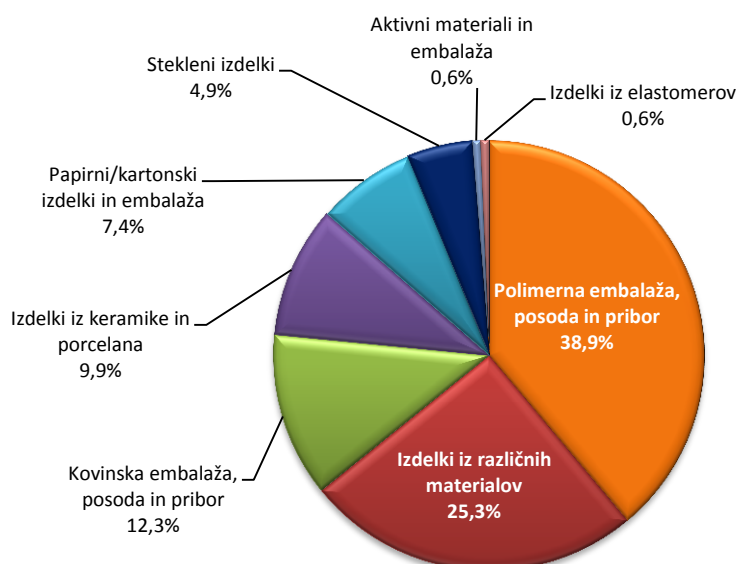
Graf 13 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

VI.19.4 PROGRAM VZORČENJA NA PODROČJU MATERIALOV IN IZDELKOV, NAMENJENIH ZA STIK Z ŽIVILI

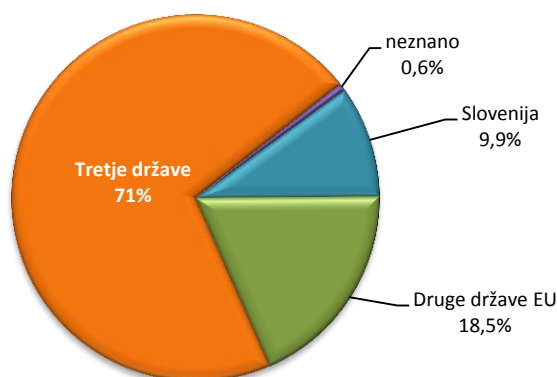
Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji v okviru nadzora odvzeli skupaj 162 vzorcev materialov in izdelkov iz naslednjih skupin: 63 vzorcev polimerne embalaže, posode in pribora, 41 vzorcev izdelkov, sestavljenih iz različnih materialov, 20 vzorcev kovinske embalaže, posode in pribora, 16 vzorcev izdelkov iz keramike in porcelana, 12 vzorcev kartonskih/papirnih izdelkov in embalaže, osem vzorcev izdelkov iz stekla, en vzorec izdelka iz elastomerov in en vzorec iz skupine aktivnih materialov in embalaže. Število vzorcev je ostalo na približno enakem nivoju kot v letu 2013. Skupine odvzetih vzorcev so prikazane spodaj.

Graf 14 – Vzorci glede na material in izdelke

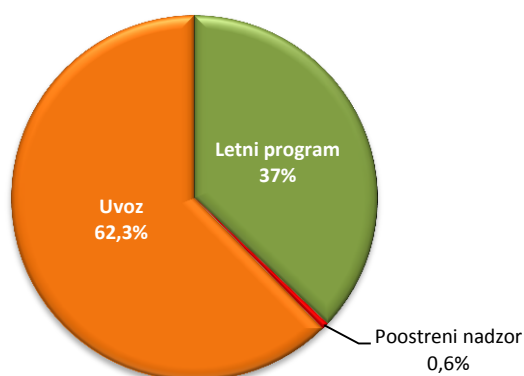
Slovenskega porekla je bilo 16 vzorcev, porekla iz držav članic Evropske unije je bilo 30 vzorcev, 115 vzorcev je izviralo iz tretjih držav za en vzorec pa poreklo ni bilo znano. Deleži analiziranih vzorcev po poreklu so prikazani v grafu spodaj.

Graf 15 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

Od skupno 162 vzorcev jih je bilo 60 odvzetih v okviru letnega programa vzorčenja, eden v okviru poostrenega nadzora, 101 pa v okviru uradnega nadzora ob vnosu (uvoz). Delež analiziranih vzorcev po povodu vzorčenja je prikazan v grafu spodaj.

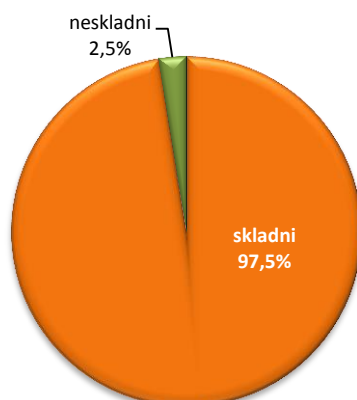
Graf 16 – Delež analiziranih vzorcev po povodu vzorčenja

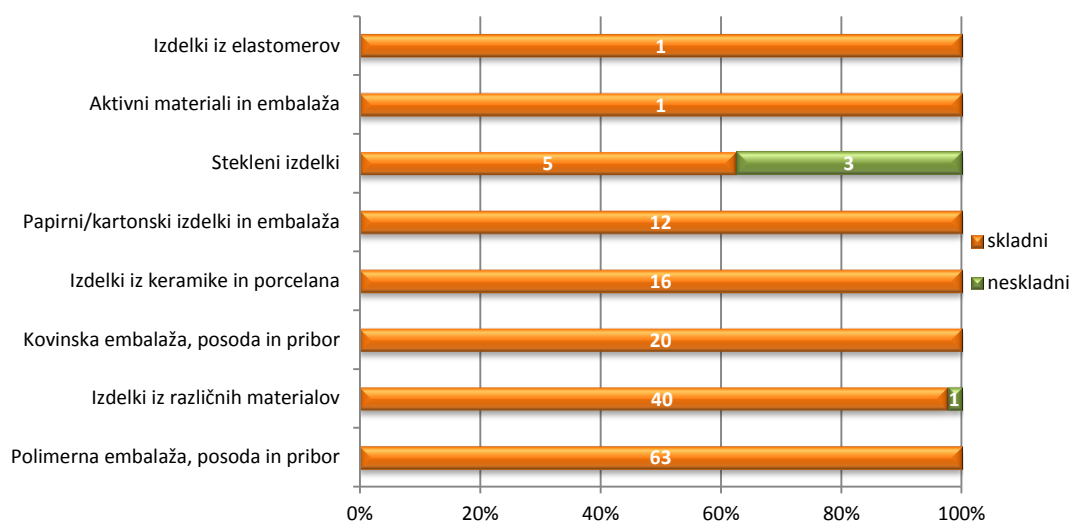
Od skupnega števila odvzetih vzorcev so bili kot neskladni ocenjeni štirje, in sicer trije iz skupine steklenih izdelkov in eden iz skupine izdelkov, sestavljenih iz različnih materialov. Pri neskladnih vzorcih iz skupine steklenih izdelkov je bil razlog za neskladje previsoka specifična migracija kovin, in sicer svinca oz. svinca in kadmija iz območja dvocentimetrskega obarvanega roba kozarca, ki pri pitju pride v stik z usti. Pri vzorcu iz skupine izdelkov, sestavljenih iz različnih materialov, pa je bil vzrok neskladnosti odstopanje in luščenje polimerne prevleke, do katerega je prišlo med preskušanjem vzorca.

Trije vzorci, ki so bili ocenjeni kot neskladni, so bili po izvoru iz tretjih držav, za enega pa poreklo ni bilo znano. Vsi štirje so bili odvzeti v okviru letnega programa vzorčenja. Deleži neskladnih vzorcev glede na celotno število odvzetih vzorcev in glede na skupine materialov so prikazani v grafih spodaj.

Graf 17 – Delež neskladnih vzorcev glede na celotno število odvzetih vzorcev in glede na skupine materialov

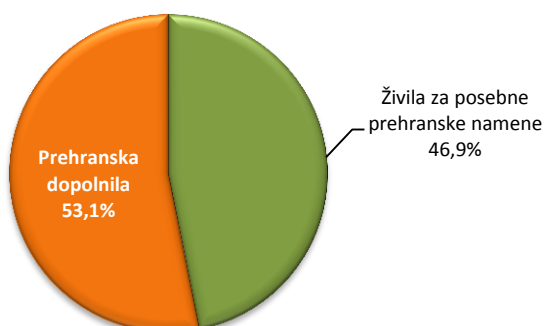
Graf 18 – Število in delež neskladnih vzorcev glede na material in izdelke

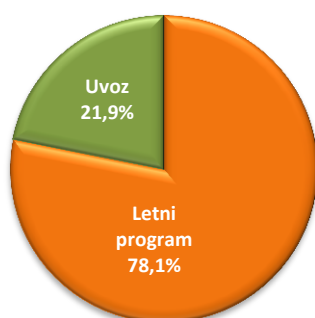
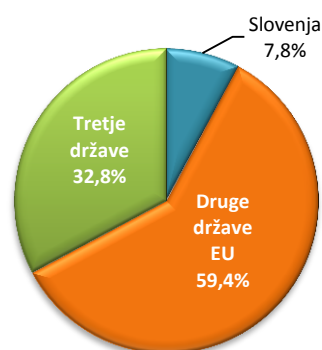
V letu 2014 se je delež neskladnih vzorcev v primerjavi z letom 2013 nekoliko povečal, vendar ni dosegel vrednosti, kakršne so bile pred letom 2013. Visok delež neskladnih izdelkov je bil ugotovljen pri steklenih izdelkih z obarvanim robom, katerih uporaba sicer ni zelo razširjena.

VI.19.5 PROGRAM VZORČENJA NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI OZIROMA VARNOSTI ŽIVIL IN HRANE

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. V letu 2014 so zdravstveni inšpektorji v okviru uradnega nadzora odvzeli skupaj 128 vzorcev prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske namene; in sicer 68 vzorcev prehranskih dopolnil in 60 vzorcev živil za posebne prehranske namene: otroška hrana, živila za posebne zdravstvene namene, dietetična živila brez glutena, živila za uporabo v energijsko omejenih dietah in živila namenjena športnikom. Vzorci po skupinah živil so prikazani v grafu spodaj.

Graf 19 – Vzorci po skupinah živil

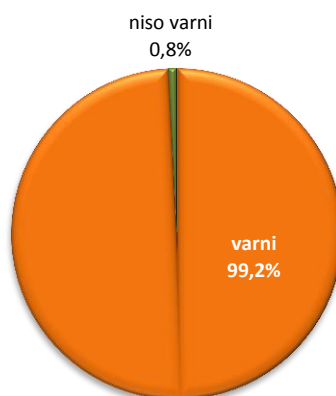
Od skupnega števila vzorcev jih je bilo 100, odvzetih v okviru letnega programa vzorčenja, in 28 v okviru uradnega nadzora ob uvozu. Slovenskega porekla je bilo 10 vzorcev, porekla iz držav članic Evropske unije je bilo 76 vzorcev, 42 vzorcev je izviralo iz tretjih držav. Deleži analiziranih vzorcev po povodu in poreklu so prikazani v grafih spodaj.

Graf 20 – Delež vzorcev glede na povod vzorčenja**Graf 21 - Delež vzorcev glede na poreklo**

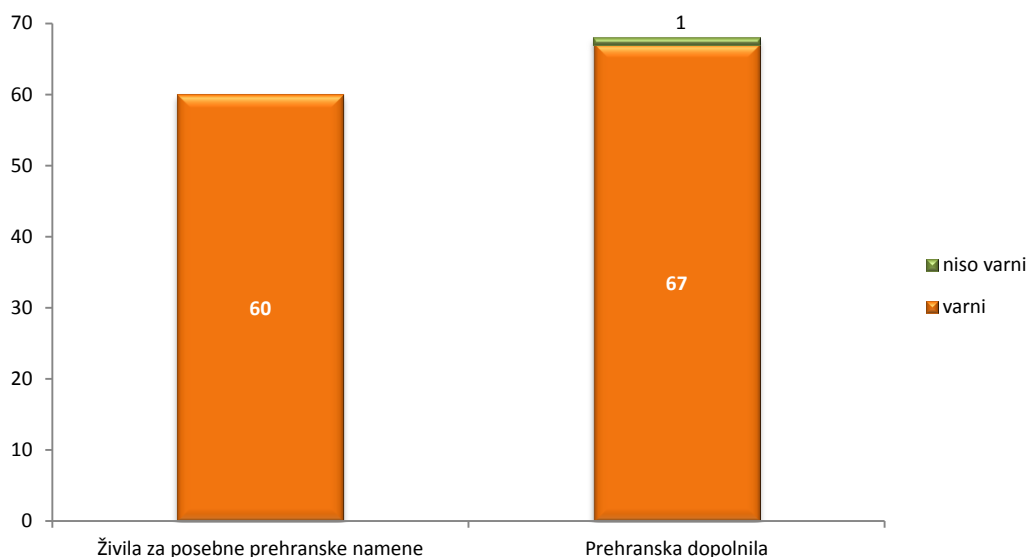
Od skupaj 128 odvzetih vzorcev živil jih je bilo 127 ocenjenih kot varnih, za en vzorec pa je bilo ocenjeno, da ni skladen s 14. členom Uredbe (ES) št. 178/2002 oziroma, da ni varen. Razlog je bila presežena vsebnost težke kovine (živo srebro), ki sodi med onesnaževala (graf spodaj).

Graf 22 - Deleži vzorcev glede na oceno varnosti

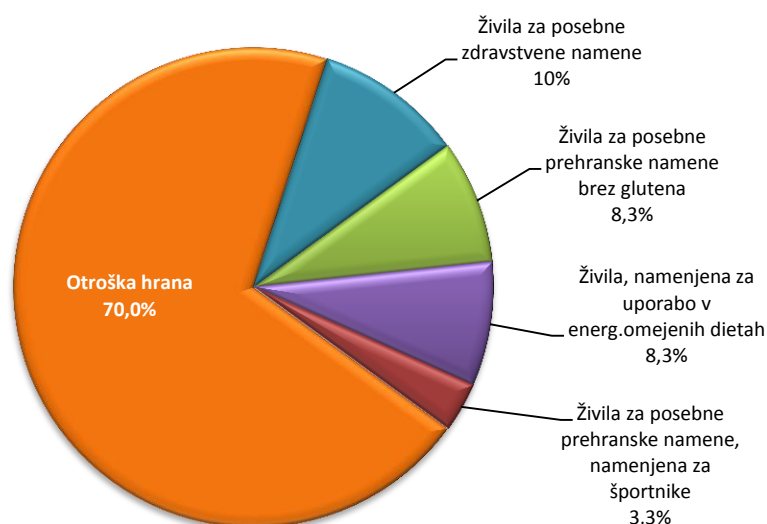

Iz skupine živil za posebne prehranske namene so bili varni vsi vzorci. Od skupno 68 vzorcev prehranskih dopolnil pa je bil en vzorec, zaradi presežene vsebnosti težkih kovin, ocenjen, da ni varen (graf spodaj).

Graf 23 – Število vzorcev po posameznih skupinah glede na oceno varnosti

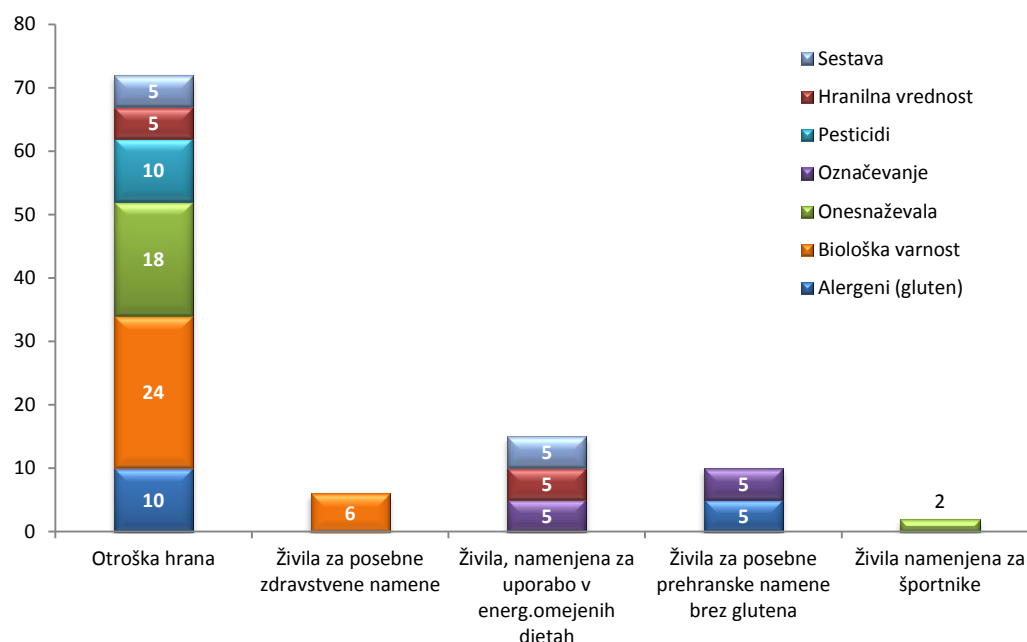
Od 60 vzorcev živil za posebne prehranske namene je bilo 42 vzorcev otroške hrane, šest vzorcev živil za posebne zdravstvene namene, pet vzorcev dietetičnih živil brez glutena, pet vzorcev živil, namenjenih za uporabo v energijsko omejenih dietah in dva vzorca živil za posebne prehranske namene, namenjenih za športnike. Število vzorcev po posameznih skupinah živil za posebne prehranske namene je prikazano v grafu spodaj.

Graf 24 – Število vzorcev po posameznih skupinah živil za posebne prehranske namene

Vzorci otroške hrane so bili analizirani glede biološke varnosti (24 vzorcev), vsebnosti onesnaževal (18 vzorcev), vsebnosti ostankov pesticidov (10 vzorcev), vsebnosti alergena glutena (10 vzorcev), hranilne vrednosti in sestave (5 vzorcev). V šestih vzorcih živil za posebne zdravstvene namene so bili analizirani mikrobiološki parametri, ki opredeljujejo mikrobiološko varnost živil. Pet vzorcev živil, namenjenih za energijsko omejene diete, je bilo preskušanih glede prehranske vrednosti in sestave ter označevanja v povezavi z analiziranimi parametri. Pet vzorcev dietetičnih živil brez glutena, ki so bili označeni kot taki, je bilo preskušanih glede vsebnosti tega alergena in s tem skladnosti navedbe na označbi. Dva vzorca živil za posebne prehranske namene, namenjenih športnikom, sta bila analizirana glede vsebnosti onesnaževal. Vsi vzorci so bili ocenjeni kot varni.

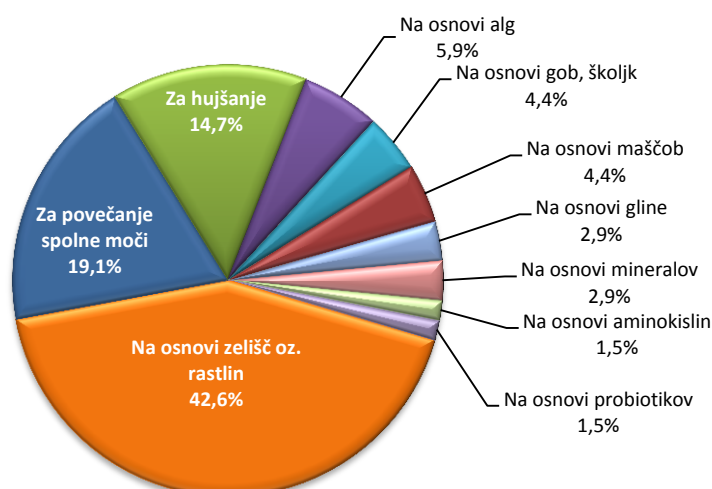
Pri živilih, namenjenih za uporabo v energijsko omejenih dietah, se je poleg skladnosti hranilne vrednosti z zahtevami zakonodaje preverjala tudi skladnost označbe hranilne vrednosti v skladu z zahtevami dokumenta Smernice za pristojne organe za nadzor skladnosti z zakonodajo EU glede Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom ter Direktive Sveta 90/496/EGS z dne 24. septembra 1990 o označevanju hranilne vrednosti živil in Direktive 2002/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. junija 2002 o približevanju zakonodaj držav članic o prehranskih dopolnilih v zvezi z določitvijo dovoljenih odstopanj za hranilne vrednosti, navedene na oznaki. Pri treh vzorcih od skupaj petih so bila odstopanja med analiziranimi in deklariranimi vrednostmi večja od dovoljenih. Število vzorcev, ki so bili preskušani na posamezne skupine parametrov, je prikazano v grafu spodaj.

Graf 25 – Število vzorcev živil za posebne prehranske namene glede na skupine vzorcev in parametrov preskušanja

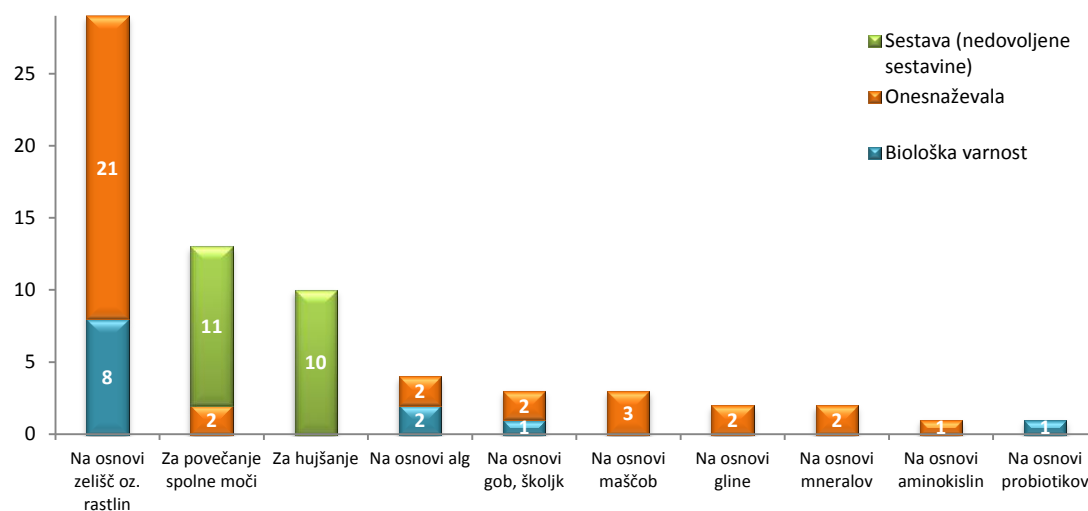
V letu 2014 je bilo preskušanih 68 vzorcev prehranskih dopolnil, in sicer od tega prehranskih dopolnil na osnovi zelišč oziroma rastlin 29 vzorcev, na osnovi alg štirje, na osnovi gob in školjk trije, na osnovi maščob trije, na osnovi gline dva, na osnovi mineralov dva, na osnovi aminokislin in probiotikov po eden, za povečanje spolne moči 13 in hujšanje 10. Glede na sestavo oziroma namen uporabe so bili vzorci razdeljeni v več skupin, kar je prikazano v grafu spodaj.

Graf 26 – Skupine preskušanih vzorcev prehranskih dopolnil glede na sestavo oziroma namen uporabe

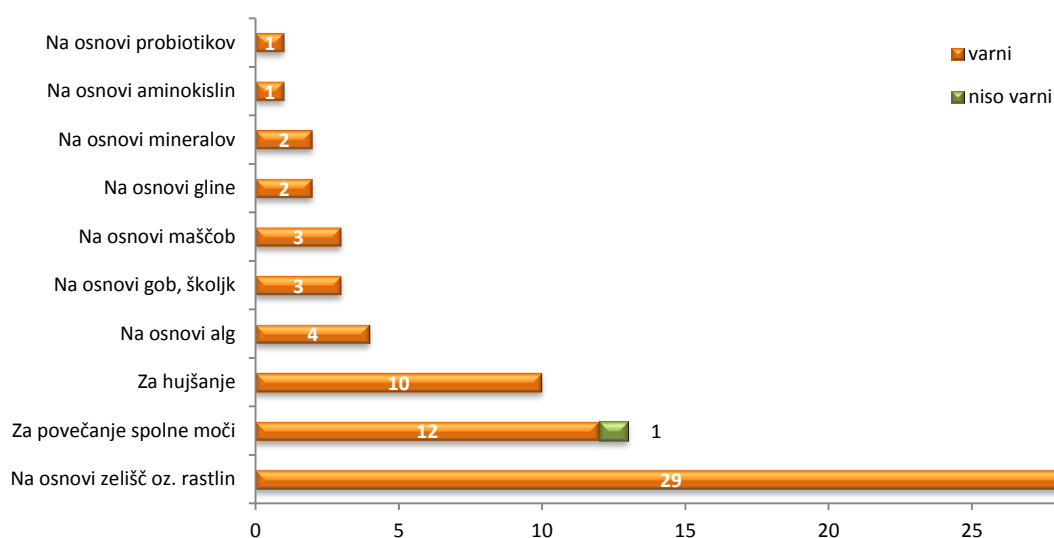
Pri vzorcih se je preverjala vsebnost onesnaževal (težke kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki, dioksini in PCB), biološka varnost in prisotnost nedovoljenih sestavin, učinkovin zdravil (sibutramin, sildenafil, tadalafil). Število vzorcev, ki so bili preskušani na posamezne skupine parametrov, je prikazano v grafu spodaj.

Graf 27 – Število vzorcev prehranskih dopolnil glede na skupine vzorcev in skupine preskušanj

Vsi vzorci, ki so bili preskušani glede biološke varnosti in sestave (prisotnost nedovoljenih sestavin), so bili ocenjeni kot skladni in varni. Od vzorcev, ki so bili preskušani glede vsebnosti onesnaževal, pa je en vzorec presegal mejno vrednost glede vsebnosti živega srebra, zato je bilo ocenjeno, da ni varen. Vzorec glede na sestavo in namen sodi v skupino prehranskih dopolnil za povečanje spolne moči. Odvzet je bil v okviru uradnega nadzora ob vnosu, po poreklu pa je bil iz Kitajske.

Graf 28 - Pregled števila odvzetih vzorcev po parametrih preskušanja

V skupini živil za posebne prehranske namene, predvsem v skupini otroške hrane in živil za posebne zdravstvene namene, kjer gre v večini primerov za izdelke, ki so izdelani v Evropski Uniji, neskladnosti, ki bi predstavljala tveganje za zdravje, nismo zabeležili že nekaj let. Ker gre za živila, ki so namenjena najbolj občutljivi populaciji, so redno vključena v letni program vzorčenja. Konec leta 2014 so se v tej skupini pojavila nekatera nova tveganja, ki bodo predmet rednega nadzora v naslednjih letih (tropanski alkaloidi, klorat, perklorat ipd.).

V skupini prehranskih dopolnil se srečujemo z vzorci izdelkov, ki v precejšnjem deležu (57,4%) prihajajo iz tretjih držav (ZDA, Kitajska in Indija). Zaradi razlik v zakonodaji in manj stabilne baze nosilcev dejavnosti, je tveganje za neskladnosti, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje, večje. Vsako leto se tako srečamo z enim ali več vzorci, za katere je ocenjeno, da niso varni. V letu 2014 je bil tak en vzorec (1,5%), kar je manj kot v letu 2013, ko so bili ocenjeni, da niso varni trije vzorci oziroma 5,2 odstotkov vzorcev.

VII. OBVEŠČANJE IN SODELOVANJE

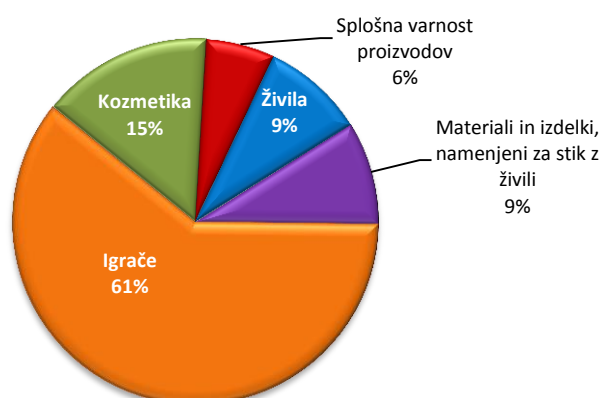
VII.1 OBVEŠČANJE JAVNOSTI IN ČLANIC EVROPSKE UNIJE O NEVARNIH IZDELKIH

Zdravstveni inšpektorat je o tistih neskladnih proizvodih, ki so predstavljali tveganje za zdravje ljudi, obveščal javnosti z objavami podatkov na svojih spletnih straneh.

Obvestila potrošnikom so za lažjo prepoznavo izdelkov v maloprodaji vsebovala sliko izdelka ter podatke o nevarnem izdelku (npr. koda EAN in serijska številka). Dodatno so obvestila vsebovala ugotovitve analiz oziroma podatek o razlogu za neskladnost in priporočila potrošnikom, kako ravnati v primeru, ko so izdelek že kupili. Primer obvestila je prikazan na sliki spodaj.

Na svojih spletnih straneh je inšpektorat v letu 2014 objavil 33 obvestil o nevarnih proizvodih. Med obvestili je bilo največ (20) obvestil o neskladnih igračah, ki so jim sledila obvestila s področja kozmetike, živil ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili. Dve obvestili sta bili s področja splošne varnosti proizvodov. Delež obvestil potrošnikom po področjih je prikazan v grafu spodaj.

Graf 29 – Delež obvestil potrošnikom po področjih

VII.2 SISTEM HITREGA OBVEŠČANJA ZA ŽIVILA IN KRMO - RASFF

Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF) je sistem hitrega obveščanja za živila in krmo. V RASFF je vključenih vseh 28 držav članic Evropske unije, Evropska komisija in Evropska agencija za varnost hrane (EFSA). Polnopravne članice RASFF so tudi Islandija, Liechtenstein in Norveška.

RASFF je glavno orodje za hiter odziv na nevarnost v zvezi z živili in krmo v Evropski uniji. Če se ugotovi nevarnost za zdravje, se s sistemom RASFF informacije med Evropsko komisijo, EFSA in organi za nadzor živil in krme v državah, ki so vključene v sistem, širijo hitro in učinkovito.

Tako se lahko države hitro in usklajeno odzovejo ter s tem preprečijo, da bi tveganje, povezano z varnostjo živil, ogrozilo potrošnike. Sistem sestavljajo kontaktne točke v vseh državah članicah RASFF, članskih organizacijah in pri Evropski komisiji, ki si izmenjujejo informacije o vsakršnem tveganju za zdravje. Sistem deluje nepretrgoma, s čimer se

zagotavlja, da so nujna obvestila poslana in sprejeta v čim krajšem času ter se pristojni organi nanje čim prej odzovejo.

Država članica RASFF, ki ima kakršen koli podatek o resnem tveganju za zdravje v zvezi s hrano ali krmo, mora preko sistema RASFF nemudoma obvestiti Evropsko komisijo. Evropska komisija nato takoj obvesti druge članice, da sprejmejo ustrezne ukrepe. To lahko pomeni tudi, da se izdelek umakne s trga, da se zaščiti zdravje potrošnikov. Komisija oceni vsa prejeta obvestila in jih z eno od štirih vrst obveščanja (opozorilo, informacija, zavrnitev na meji, novica) posreduje vsem članicam RASFF. Članice ukrepajo glede na vrsto obvestila in o sprejetih ukrepih takoj obvestijo Komisijo. Članice lahko na primer umaknejo ali odpokličejo izdelek s trga. Zavrnitev na meji se poleg tega prenese na vse mejne kontrolne točke, tj. prehode vseh 28 držav članic EU, Liechtensteina, Norveške in Švice. S tem se prepreči, da bi se zavrtni izdelek znova vnesel v EU prek druge mejne kontrolne točke.

Zdravstveni inšpektorat je do 15. aprila 2010 sodeloval v sistemu RASFF kot nacionalna kontaktna točka, od takrat dalje sodeluje kot kontaktna točka.

V letu 2014 je Zdravstveni inšpektorat obravnaval skupaj 394 obvestil, ki jih je prejel iz sistema RASFF, od tega se je 28 obvestil nanašalo na nevarne izdelke, posredovane na slovensko tržišče (24 obvestil na področju živil in štiri obvestila na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili). Na podlagi analiz odvzetih vzorcev je inšpektorat v sistem RASFF na področju živil posredoval eno obvestilo (živo srebro v prehranskem dopolnilu), na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili pa štiri obvestila o ugotovljenih nevarnih izdelkih, najdenih na slovenskem tržišču (v enem primeru odstopanje prevleke proti sprijemanju v modelu za torte, v treh primerih pa migracija svinca in kadmija iz obarvanih steklenih kozarcev).

VII.3 EVROPSKI SISTEM IZMENJAVE INFORMACIJ - RAPEX

Rapid Alert System for Non-Food Consumer Products (RAPEX) je sistem za hitro izmenjavo informacij med nadzornimi organi držav članic in Evropsko komisijo o ukrepih za preprečitev ali omejitev trženja ali uporabe proizvodov, namenjenih potrošnikom, ki ogrožajo zdravje in varnost potrošnika v Evropski Uniji (izjema so hrana, zdravila in medicinski pripomočki, za katere obstajajo drugi sistemi izmenjave informacij).

Pravna podlaga za vzpostavitev sistema RAPEX je Direktiva o splošni varnosti proizvodov 2001/95/ES.

Sistem RAPEX zajema tako informacije o prisilnih ukrepih, ki jih odredi pristojni nadzorni organ, kot tudi o ukrepih, ki jih prostovoljno izvedejo gospodarski subjekti.

Zdravstveni inšpektorat v sistemu RAPEX sodeluje v okviru nacionalne mreže, ki vključuje Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in organe, pristojne za nadzor izvajanja zakona o splošni varnosti proizvodov, in sicer Finančno upravo RS, Urad RS za kemikalije in Tržni inšpektorat RS, kjer je tudi nacionalna kontaktna točka. Vloga nacionalne kontaktne točke je pošiljanje informacij Evropski komisiji in prejemanje le-teh od nje.

V letu 2014 je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 824 obvestil o različnih vrstah proizvodov. Obvestila so se nanašala na proizvode, ki so predstavljali resno tveganje za zdravje, ter proizvode, ki so bili neskladni z veljavno zakonodajo, niso pa predstavljali

resnega tveganja. Inšpektorji so pri preverjanju prisotnosti teh proizvodov na slovenskem trgu identificirali 20 takih proizvodov.

Na področju splošne varnosti proizvodov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 62 obvestil, na podlagi katerih je bil na slovenskem trgu najden en izdelek, in sicer barva za permanentno ličenje, zaradi vsebnosti niklja.

Na področju kozmetičnih proizvodov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 92 obvestil. Pri nadzoru na podlagi obvestil je bilo na slovenskem trgu najdenih sedem izdelkov. Obvestila so se nanašala na različne vrste kozmetičnih izdelkov in različne vrste neskladnosti. Tri obvestila so se nanašala na vsebnost posameznih prepovedanih poliaromatskih ogljikovodikov (PAH), po eno obvestilo pa na vsebnost kortikosteroidov, monomerov akrilatov, ftalatov in presežene vsebnosti konzervansov.

Na področju igrac je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 668 obvestil. Pri nadzoru na podlagi obvestil je bilo na slovenskem trgu najdenih 12 igrac, ocenjenih za neskladne zaradi majhnih delcev, prevelike glasnosti izdelka, dostopnosti baterije v igrači, prevelike kinetične energije, neustrezne zaščite pred gorljivostjo, neustrezne mikrobiologije ali presežene vsebnosti ftalatov, formaldehida, svinca in niklja.

Na področju varnosti kadilskih izdelkov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval eno obvestilo, ki se je nanašalo na vsebnost vlažilcev v polnilih za šiške. Na slovenskem trgu izdelka iz obvestila nismo našli.

Na podlagi rezultatov analiz vzorcev proizvodov iz programa vzorčenja je inšpektorat v sistem RAPEX posredoval 11 obvestil o različnih vrstah izdelkov z resnim tveganjem. Dve obvestili sta se nanašali na otroška slinčka, ki sta vsebovala presežene vsebnosti ftalatov. Devet obvestil se je nanašalo na različne vrste igrac in neskladnosti, predvsem na nevarnost majhnih delcev, ki glede na izvedene analize lahko nastanejo pri poškodbi igrače, ostrih konic, rezultate testa obremenitve in vsebnost ftalatov.

VII.4 SPLETNE STRANI INŠPEKTORATA (WWW.ZI.GOV.SI)

Namen spletnih strani inšpektorata je obveščati javnost o nevarnih izdelkih in drugih ugotovitvah inšpektorata, posredovati informacije o organiziranosti in delu inšpektorata ter omogočiti hiter dostop do informacij javnega značaja. Spletne strani sproti spreminjamo in dopolnjujemo.

VII.5 SODELOVANJE PRI PRIPRAVI PREDPISOV

Zdravstveni inšpektorat je z Ministrstvom za zdravje sodeloval pri pripravi nekaterih novih predpisov, prav tako pa je tudi podajal pripombe in predlagal spremembe že obstoječih predpisov z namenom povečanja učinkovitosti inšpekcijskega nadzora, in sicer predvsem pri naslednjih:

- Zakon o zdravilstvu,
- Zakon o zdravstveni dejavnosti,
- Zakon o zdravniški službi,
- Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist,

- Zakon o nalezljivih boleznih,
- Zakon o pacientovih pravicah,
- Zakon o duševnem zdravju,
- Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov,
- Zakon o omejevanju porabe alkohola,
- Uredba o pitni vodi in
- Pravilnik o opremi in sredstvih, usposabljanju in preizkusih iz prve pomoči ter zdravniških pregledih za osebe, ki rešujejo iz vode.

Sodelovanje je potekalo tudi z Ministrstvom za kmetijstvo in okolje, Ministrstvom za javno upravo, Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstvom za notranje zadeve.

Z Ministrstvom za kmetijstvo in okolje je inšpektorat sodeloval pri pripravi Uredbe o dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, Pravilnika o posebnih zahtevah glede označevanja in predstavljanja predpakiranih živil ter Pravilnika o registraciji in odobritvi obratov na področju živil.

Ministrstvu za javno upravo smo preko Ministrstva za zdravje podajali pripombe na predlog Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o državni upravi, na predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o splošnem upravnem postopku in odgovorili na predlog Pravilnika o strokovnem izpitu za inšpektorja.

Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti smo podajali pripombe na predlog Pravilnika o osebnem dopolnilnem delu.

Ministrstvu za notranje zadeve smo preko Ministrstva za zdravje odgovorili glede predloga Pravilnika o službeni izkaznici inšpektorja.

VII.6 SODELOVANJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI, SLUŽBAMI IN ORGANI

Zdravstveni inšpektorat je pri opravljanju svojih nalog sodeloval z različnimi državnimi organi in strokovnimi institucijami.

Inšpektorat je bil vključen v delo Posvetovalnega odbora za splošno varnost proizvodov in sodeluje v medresorskem odboru za delovanje notranjega trga, ki delujeta v okviru Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Sodeloval je na področju standardizacije, in sicer v dveh tehničnih odborih SIST/TC KDS Kozmetična, dezinfekcijska sredstva in površinsko aktivne snovi in SIST/TC OTR Izdelki za otroke.

V skladu z Uredbo (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93 je inšpektorat sodeloval s Finančno upravo RS na področju igráč, kozmetike in proizvodov splošne varnosti.

Sodelovanje je potekalo tudi v okviru Odbora za obravnavo Nacionalnega večletnega nadzornega programa za ostanke pesticidov, delovne skupine za pripravo programa monitoringa zoonoz in delovne skupine za prehranske in zdravstvene trditve in nova živila.

Skladno s programom dela Zdravstvenega inšpektorata in strategijo delovanja inšpekcijskih služb je inšpektorat tudi v letu 2014 aktivno sodeloval z različnimi drugimi inšpekcijskimi službami predvsem z aktivno udeležbo v Inšpekcijskem svetu, načrtovanjem in izvedbo skupnih inšpekcijskih nadzorov v okviru regijskih koordinacij inšpekcijskih služb, ki so omogočile hitrejšo izmenjavo informacij, odstopom pobud, ki ne sodijo v stvarno pristojnost inšpektorata, ter posvetovanjem o predmetnih zadevah z drugimi inšpekcijskimi organi in službami.

Inšpektorat je pri svojem delu sodeloval z IRSKO, UVHVVR, JAZMP, Inšpektoratom za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Inšpekcijo za kemikalije pri URSK, TIRS, IRSD, Inšpektoratom za šolstvo in šport.

Področja, na katerih je potekal nadzor v sodelovanju z drugimi inšpekcijami, so vključevala živila: UVHVVR, JAZMP; pitno vodo: IRSKO; kopalne vode, kopališča: IRSKO, Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami; kozmetične proizvode, igrače in druge proizvode z vidika varnosti: Inšpekcija za kemikalije pri URSK, TIRS; preprečevanje pojava in širjenja nalezljivih bolezni: UVHVVR, IRSKO; omejevanje uporabe tobaknih izdelkov in porabe alkohola: TIRS, IRSD, Inšpektorat za šolstvo in šport; zdravniško službo: IRSD.

V okviru skupnih inšpekcijskih nadzorov smo izvajali nadzor, usmerjen v določeno problematiko (npr. prodaja in ponudba alkoholnih pijač mladostnikom) ali/in določeno območje. Največkrat smo sodelovali v akcijah, usmerjenih na omejevanje porabe alkohola in uporabe tobaknih izdelkov v gostinskih objektih, kjer že več let dobro sodelujemo s policijo. Z davčno in tržno inšpekcijo ter Upravo RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin smo izvajali poostren nadzor na prazničnih sejnih, kjer so zdravstveni inšpektorji preverjali spoštovanje zakonodaje na področju igrac, kozmetike in materialov in izdelkov, ki prihajajo v stik z žvili. S tržno inšpekcijo smo sodelovali tudi pri nadzoru izvajalcev dejavnosti higijenske nege telesa, ki ponujajo sončenje v solariju, pridružili smo se ji tudi v akcijah poostrenega inšpekcijskega nadzora na sejmski prodaji v prednovoletnem času ter v gostinskih obratih z mehansko ali živo glasbo. Z drugimi inšpekcijami smo sodelovali tudi pri poostrenem nadzoru na javnih prireditvah, kampih in društvih.

Pri obravnavi izdelkov, ki bi se lahko zaradi svoje sestave ali predstavitve, razvrščali med zdravila oziroma medicinske pripomočke (t.i. mejni izdelki), smo tudi v letu 2014 sodelovali z Javno agencijo za zdravila in medicinske pripomočke.

Ker se je izkazalo, da je problematika oglaševanja izdelkov (zlasti v povezavi s spletno prodajo) zelo široka, smo se sestali s predstavniki Tržnega inšpektorata in Javno agencijo za zdravila in medicinske pripomočke z namenom pristopiti k sistemskemu reševanju primerov oglaševanja izdelkov in iskanju načinov izvedbe nadzora.

Tudi v letu 2014 smo sodelovali v Akciji "0,0 šofer" trezna odločitev, katere nosilec je Ministrstvo za zdravje in v okviru katere poleg Zdravstvenega inšpektorata sodelujejo tržna inšpekcija, inšpekcija za delo, Javna agencija RS za varnost prometa, MNZ - Policija, Nacionalni inštitut za javno zdravje in razne nevladne organizacije. Namen akcije je zlasti zmanjšati škodljivo in tvegano rabo alkohola v povezavi z varnostjo v cestnem prometu.

Sodelovali smo tudi v aktivnostih na dan ulične maturantske četvorke, v okviru katerih so inšpekcijske službe in policija izvajale poostren nadzor nad spoštovanjem prepovedi prodaje alkoholnih pijač mladostnikom.

VII.7 SODELOVANJE Z ORGANI EVROPSKE UNIJE

V okviru EU je inšpektorat sodeloval v skupinah predstavnikov nadzornih organov držav članic za nadzor notranjega trga, ekspertnih skupinah na področju kozmetičnih proizvodov in varnosti igrac (PEMSAC, ADCO in Toys Expert Group on Toys Safety) in v komitološkem odboru, ustanovljenem v skladu z novo direktivo o varnosti igrac.

V teh skupinah je potekala obravnava problematike nadzora, metod, ukrepov. Navedene skupine so sicer zadolžene tudi za pripravo smernic in usklajevanje nadzora. Cilj njihovega delovanja je pospeševanje sodelovanja med članicami, koordinacija dejavnosti, izmenjava podatkov ter razvoj in izvedba skupnih projektov, vključno z izmenjavo mnenj in izkušenj.

Inšpektorat je vključen v skupne projekte nadzora v okviru organizacije PROSAFE, tako na področju igrac kot tudi kozmetike. V letu 2014 so potekale aktivnosti na projektu PROSAFE Joint Market Surveillance Actions 2012 on GPSD Products: Nanotechnology and Cosmetics.

VII.8 SODELOVANJE Z JAVNOSTMI

Tako kot drugi organi državne uprave tudi Zdravstveni inšpektorat sodeluje z različnimi javnostmi, med katerimi so tudi občani, nosilci dejavnosti, združenja, strokovne organizacije in mediji. Sodelovanje z omenjenimi javnostmi poteka preko zahtev do informacij javnega značaja in vprašanj, posredovanih na glavno pisarno inšpektorata ali neposredno inšpektorjem oziroma zaposlenim na inšpektoratu. V letu 2014 je bilo v inšpektoratu zabeleženih več kot 500 zadev, povezanih s sodelovanjem z javnostmi.

V skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja je inšpektorat v letu 2014 rešil 16 zahtev za dostop do omenjenih informacij. Ugodili smo 14 zahtevam. V enem primeru smo zahtevo celotno zavrnil, eno zadevo pa samo delno. V obeh primerih zato, ker nismo razpolagali z zahtevanimi informacijami.

Na podlagi Zakona o medijih je inšpektorat prejel in odgovoril na 105 vprašanj novinarjev, sodelovali pa smo tudi v raznih radijskih in televizijskih oddajah, tako informativnih kot izobraževalnih. Na spletnih straneh smo objavili 12 sporočil za javnost.

VIII. ZAKONODAJA IN PREDPISI V PRISTOJNOSTI ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA

1 NALEZLJIVE BOLEZNI

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-UPB1,
- Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb, Ur. l. RS, št. 74/99, 92/06, 10/11,
- Pravilnik o cepljenju, zaščiti z zdravili in varstvu pred vnosom in razširjanjem nalezljivih bolezni, Ur. l. RS, št. 16/99, 58/01, 50/05, 92/06,
- Program imunoprofilakse in kemoprofilakse - za tekoče leto,
- Pravilnik o prijavi nalezljivih bolezni in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje, Ur. l. RS, št. 16/99,
- Pravilnik o prevozu, pokopu, izkopu in prekopu posmrtnih ostankov, Ur. l. RS, št. 70/97,
- Pravilnik o pogojih, načinu in sredstvih za izvajanje dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije, Ur. l. RS, št. 88/00,
- Odredba o preventivnih ukrepih v zvezi s transmisivnimi spongiformnimi encefalopatijami, Ur. l. RS, št. 48/02,
- Pravilnik o posebnih ukrepih pri zastrupitvah in infekcijah oseb s hrano in o njihovem preprečevanju, Ur. l. RS, št. 24/81, 35/85,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09,
- Pravilnik o prezračevanju in klimatizaciji stavb, Ur. l. RS, št. 42/02, 105/02.

2 MINIMALNI SANITARNO- ZDRAVSTVENI POGOJI

Javni zdravstveni in socialni zavodi

- Pravilnik o pogojih za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti, Ur. l. RS, št. 24/92, 98/99-ZZdrS,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za izvajanje preiskav na področju laboratorijske medicine, Ur. l. RS, št. 64/04,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za pregledovanje brisov materničnega vratu, Ur. l. RS, št. 68/2001, 28/04,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati primarni centri za dojke, Ur. l. RS, št. 110/04,
- Prostorska tehnična smernica TSG-12640-001:2008, Ur. l. RS, št. 83/08,
- Pravilnik o kadrovske, tehnične in prostorske pogoje izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije, Ur. l. RS št. 63/09.

Higienska nega

- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (ZTZPUS), Ur. l. RS, št. 99/04, 17/11-ZTZPUS-1,

- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur. l. RS, št. 101/03,
- Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, Ur.l. RS, št. 104/09, 17/11-ZTZPUS-1,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09.

Dejavnost otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja

- Zakon o vrtcih (ZVrt), Ur.l. RS, št. 100/05-UPB2, 25/08, 98/09-ZIUZGK, 36/10, 62/10-ZUPJS,
- Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, Ur.l. RS, št. 73/00, 75/05, 33/08, 126/08, 47/10,
- Pravilnik o zdravstveno higienskih zahtevah, katerim morajo ustrezati poslopja in prostori osnovne šole, Ur.l. SRS, št. 20/69,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09.

Nastanitveni in javni objekti

- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09,
- Pravilnik o prezračevanju in klimatizaciji stavb Ur. l. RS, št. 42/02, 105/02.

3 RAVNANJE Z ODPADKI, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI

- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1), Ur. l. RS, št. 39/06-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06 Odl.US: U-I-51/06-10, 112/06 Odl.US: U-I-40/06-10, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09,
- Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene in veterinarske dejavnosti in z njima povezanimi raziskavami, Ur. l. RS, št. 89/08,
- Uredba o ravnanju z amalgamskimi odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti in z njo povezanih raziskavah, Ur. l. RS, št. 89/08.

4 PACIENTOVE PRAVICE

- Zakon o pacientovih pravicah (ZPacP), Ur.l. RS, št. 15/08.

5 DUŠEVNO ZDRAVJE

- Zakon o duševnem zdravju (ZDZdr), Ur.l. RS, št. 77/08,
- Pravilnik o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije, Ur.l. RS, št. 63/09.

6 ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

- Zakon o zdravniški službi (ZZdrS), Ur.l. RS, št. 72/06-UPB3, 15/08-ZPacP, 58/08, 49/10 Odl.US: U-I-270/08-10, 107/10-ZPPKZ,
- Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist (ZPPKZ), Ur.l. RS, št. 107/10,
- Pravilnik o vrstah, vsebini in poteku specializacij zdravnikov, Ur. l. RS, št. 59/03, 51/04, 15/05, 20/07, 22/09, 42/09,
- Program pripravništva in strokovnega izpita za poklic zobozdravnik-zobozdravnica, Ur. l. RS, št. 74/01, 35/04,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati zdravstveni zavodi in zasebne ordinacije za izvajanje programov pripravništva, sekundarijata in specializacij zdravnikov in zobozdravnikov, Ur. l. RS, št. 110/00, 112/07,
- Pravilnik o zdravniškem registru, Ur. l. RS, št. 35/00, 57/00, 43/04, 31/10,
- Pravilnik o pogojih, pod katerimi zdravniku ni treba opravljati dežurstva, Ur. l. RS, št. 44/09,
- Program pripravništva za poklic zdravnika, Ur. l. RS, št. 33/95, 60/95, 59/96, 62/96, 98/99-ZZdrS,
- Pravilnik o vsebini in poteku sekundarijata, Ur. l. RS, št. 83/97, 98/99-ZZdrS, 39/00, 50/01, 61/02, 43/04, 57/06.

7 ZDRAVILSTVO

- Zakon o zdravilstvu, Ur. l. RS, št. 94/07, 87/11,
- Pravilnik o opredelitvi zdravilskih sistemov in zdravilskih metod ter o postopku evidentiranja, priznavanja in nadzora zdravilskih sistemov in zdravilskih metod, ki se uvajajo v zdravilsko dejavnost, Ur. l. RS, št. 79/08.

8 HIGIENSKA USTREZNOST KOPALNIH VOD IN ZDRAVSTVENA USTREZNOST MINERALNIH VOD TER MINIMALNI SANITARNO-ZDRAVSTVENI POGOJI KOPALIŠČ

- Zakon o varstvu pred utopitvami (ZVU), Ur.l. RS, št. 42/07-UPB1, 9/11,
- Pravilnik o minimalnih higienskih in drugih zahtevah za kopalne vode, Ur.l. RS, št. 73/03, 96/06,
- Pravilnik o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, Ur.l. RS, št. 39/11,
- Pravilnik o oprepi in sredstvih za dajanje prve pomoči, usposabljanju in preizkusih iz prve pomoči ter zdravniških pregledih reševalcev iz vode, Ur.l. RS, št. 70/03, 34/04,
- Pravilnik o tehničnih ukrepih in zahtevah za varno obratovanje kopališč in za varstvo pred utopitvami na kopališčih, Ur.l. RS, št. 88/03, 56/06, 84/07,
- Pravilnik o ukrepih za varstvo pred utopitvami na kopališčih, Ur.l. RS, št. 84/07.

9 ZDRAVSTVENA USTREZNOST PITNE VODE TER OBJEKTI IN NAPRAVE ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO

- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom (ZZUZIS), Ur.l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Zakon o vodah (ZV-1), Ur.l. RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdl-A, 41/04-ZVO-1, 57/08,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 25/09,
- Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja, Ur.l. RS, št. 64/04, 5/06,
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živilom prihajajo v stik z živilom, Ur.l. RS, št. 82/03, 25/09.

10 SPLOŠNA VARNOST PROIZVODOV

- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur.l. RS, št. 101/03,
- Odredba o seznamu standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov Ur.l. RS, št. 72/14,
- Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES s spremembami,
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), Ur.l. RS, št. 23/08,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, Ur.l. RS, št. 104/09.

11 KOZMETIČNI PROIZVODI

- Uredba (ES) št. 1223/2009/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o kozmetičnih izdelkih s spremembami,
- Uredba Komisije (EU) št. 655/2013 z dne 10. julija 2013 o določitvi skupnih meril za utemeljitev navedb, uporabljenih v zvezi s kozmetičnimi izdelki,
- Izvedbeni Sklep Komisije z dne 25. novembra 2013 o Smernicah v zvezi s Prilogo I k Uredbi (ES) št. 1223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o kozmetičnih izdelkih,
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) 1223/2009 o kozmetičnih izdelkih Ur.l. RS št. 61/13,
- Pravilnik o načinu vzorčenja ter metodah za laboratorijske analize kozmetičnih proizvodov, Ur.l. RS, št. 59/06,

- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 9. Julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur. l. RS, št. 101/03.

12 IGRAČE

- Uredba o varnosti igrač, Ur.l. RS, št. 34/11 (84/11 popr.), 102/12,
- Uredba (EU) 681/2013 o spremembi dela III Priloge II k direktivi 2009/48/ES o varnosti igrač,
- Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti z Uredbo o varnosti igrač (objava na spletni strani Ministrstva za zdravje),
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (ZTZPUS-1), Ur.l. RS, št. 17/11,
- Pravilnik o varnosti igrač, Ur.l. RS, št. 62/03, 35/04, 47/07, 24/10,
- Seznam standardov - pravilnik, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti s pravilnikom o varnosti igrač (objava na spletni strani Ministrstva za zdravje),
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES s popravki in dopolnitvami,
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), Ur.l. RS, št. 23/08,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur.l. RS, št. 101/03.

13 MATERIALI IN IZDELKI, NAMENJENI ZA STIK Z ŽIVILI

- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 z dne 27. oktobra 2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in o razveljavitvi direktiv 80/590/EGS in 89/109/EGS (z vsemi spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 2023/2006 z dne 22. decembra 2006 o dobri proizvodni praksi za materiale in izdelke, namenjene za stik z živili (z vsemi spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 282/2008 z dne 27. marca 2008 o recikliranih polimernih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in spremembi Uredbe (ES) št. 2023/2006,
- Uredba Komisije (EU) št. 10/2011 o polimernih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili (z vsemi spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 1895/2005 z dne 18. novembra 2005 o omejitvi uporabe nekaterih epoksi derivatov v materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili,

- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (ZZUZIS), Ur. l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04,
- Pravilnik o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur.l. RS, št. 36/05, 38/06, 100/06, 65/08,
- Pravilnik o keramičnih izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur.l. RS, št. 38/06,
- Pravilnik o preskušanju izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živili, Ur.l. RS, št. 131/03, 65/08,
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in o razveljavitvi direktiv 80/590/EGS in 89/109/EGS, Ur. l. RS, št. 53/05, 66/06, 31/08,
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1895/2005 o omejitvi uporabe nekaterih epoksi derivatov v materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur.l. RS, št. 121/06,
- Uredba o izvajanju uredbe Komisije (ES) o dobri proizvodni praksi za materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, Ur.l. RS, št. 119/07,
- Uredba o obvezni registraciji in ravnanju podjetij, ki izvajajo, predelujejo in prva dajejo v promet materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, Ur.l. RS, št. 57/08,
- Uredba Komisije (ES) št. 450/2009 z dne 29. maja 2009 o aktivnih in inteligentnih materialih in izdelkih namenjenih za stik z živili (z vsemi spremembami),
- Uredba Komisije (EU) št. 284/2011 z dne 22. marca 2011 o posebnih pogojih in podrobnih postopkih za uvoz polimerne kuhinjske posode iz poliamida in melamina, ki je po poreklu ali je bila poslana iz Ljudske republike Kitajske in Kitajskega posebnega upravnega območja Hongkong.

14 ZDRAVSTVENA USTREZNOST OZIROMA VARNOST ŽIVIL IN HRANE

- Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (z vsemi spremembami),
- Uredba (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali (z vsemi spremembami),
- Uredba (ES) št. 852/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o higieni živil (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju delov določenih uredb Skupnosti glede živil, higiene živil in uradnega nadzora nad živili, Ur.l. RS, št. 72/10,
- Uredba Komisije (ES) št. 1170/2009 z dne 30. novembra 2009 o spremembi Direktive 2002/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta glede seznamov vitaminov in mineralov ter njihovih oblik, ki se lahko dodajo živilom, vključno s prehranskimi dopolnili,

- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom (ZZUZIS), Ur.l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-UPB1,
- Pravilnik o prehranskih dopolnilih, Ur.l. RS, št. 66/13,
- Uredba Komisije (ES) št. 953/2009 z dne 13. oktobra 2009 o snoveh, ki so za posebne prehranske namene lahko dodane živilom za posebne prehranske namene (z vsemi spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 41/2009 z dne 20. januarja 2009 o sestavi in označevanju živil, primernih za ljudi s preobčutljivostjo na gluten (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Komisije (ES) o sestavi in označevanju živil, primernih za ljudi s preobčutljivostjo na gluten, Ur.l. RS, št. 35/09, 50/10,
- Pravilnik o živilih za posebne zdravstvene namene, Ur.l. RS, št. 46/02, 54/07, 2/09, 38/14,
- Pravilnik o živilih za posebne prehranske namene, Ur.l. RS, št. 46/02, 117/02, 41/04, 65/06, 57/07, 22/10,
- Pravilnik o začetnih formulah za dojenčke in nadaljevalnih formulah za dojenčke in majhne otroke, Ur.l. RS, št. 54/07, 2/08 - popr., 8/10, 38/14),
- Pravilnik o žitnih kašicah ter hrani za dojenčke in majhne otroke, Ur.l. RS, št. 25/09,
- Pravilnik o živilih, namenjenih za uporabo v energijsko omejenih dietah za zmanjšanje telesne teže, Ur.l. RS, št. 90/00, 142/04, 70/07,
- Uredba (ES) št. 1925/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom, Ur.l. RS, št. 80/07, 38/10,
- Uredba Komisije (ES) št. 37/2005 z dne 12. januarja 2005 o spremljanju temperature v prevoznih sredstvih, skladiščih in pri shranjevanju hitro zamrznjenih živil, namenjenih za prehrano ljudi,
- Pravilnik o varnosti zamrznjenih živil, Ur. l. RS, št. 63/02, 117/02, 46/06, 53/07,
- Pravilnik o uradnem nadzoru temperature zamrznjenih živil, Ur.l. RS, št. 63/02, 117/02, 46/06,
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živilom prihajajo v stik z živilom, Ur. l. RS, št. 82/03, 25/09,
- Uredba Komisije (ES) št. 2073/2005 z dne 15. novembra 2005 o mikrobioloških merilih za živila (z vsemi spremembami),
- Pravilnik o monitoringu zoonoz in povzročiteljev zoonoz, Ur.l. RS, št. 114/13,
- Uredba sveta (EGS) št. 315/93 z dne 8. februarja 1993 o določitvi postopkov Skupnosti za kontaminante v hrani,
- Uredba Komisije (ES) št. 1881/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi mejnih vrednosti nekaterih onesnaževal v živilih (z vsemi spremembami),

- Uredba o izvajanju uredb Sveta in Komisije (ES) o onesnaževalih v živilih, Ur.l. RS, št. 27/07, 38/10, 57/11,
- Uredba Komisije (ES) št. 1882/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi metod vzorčenja in analiz za uradni nadzor vsebnosti nitratov v nekaterih živilih,
- Uredba Komisije (ES) št. 1883/2006 z dne 19. decembra 2006 o metodah vzorčenja in analitskih metodah za uradni nadzor vrednosti dioksinov in dioksinom podobnih PCB v nekaterih živilih,
- Uredba Komisije (EU) št. 252/2012 z dne 21. marca 2012 o metodah vzorčenja in analitskih metodah za uradni nadzor vsebnosti dioksinov, dioksinom podobnih PCB in dioksin nepodobnih PCB v nekaterih živilih ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1883/2006,
- Uredba Komisije (ES) št. 333/2007 z dne 28. marca 2007 o določitvi metod vzorčenja in analitskih metod za uradni nadzor vsebnosti svinca, kadmija, živega srebra, anorganskega kositra, 3-MPCD in benzo(a)pirena v živilih (z vsemi spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 401/2006 z dne 23. februarja 2006 o določitvi metod vzorčenja in analiz za uradni nadzor vsebnosti mikotoksinov v živilih (z vsemi spremembami),
- Odločba Komisije št. 2008/47/ES z dne 20. december 2007 o odobritvi predizvoznih pregledov zemeljskih oreškov in iz zemeljskih oreškov pridobljenih proizvodov glede prisotnosti aflatoksinov, ki jih izvajajo Združene države Amerike,
- Uredba Komisije (ES) št. 1135/2009 z dne 25.11.2009 o uvedbi posebnih pogojev za uvoz nekaterih izdelkov s poreklom ali poslanih s Kitajske ter o razveljavitvi Odločbe Komisije 2008/798/ES,
- Uredba Komisije (ES) št. 669/2009 z dne 24. julija 2009 o izvajanju Uredbe (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta glede poostrenega uradnega nadzora pri uvozu nekatere krme in nekaterih živil neživalskega izvora ter spremembi Odločbe 2006/504/ES (z vsemi spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 1152/2009 z dne 27. novembra 2009 o uvedbi posebnih pogojev, ki urejajo uvoz nekaterih živil iz nekaterih tretjih držav, zaradi nevarnosti onesnaženja z aflatoksini in o razveljavitvi Odločbe 2006/504/ES,
- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005 z dne 23. februarja 2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS z dopolnitvami,
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora, Ur.l. RS, št. 16/09, 40/10,
- Pravilnik o ostankih pesticidov v oziroma na živilih in kmetijskih pridelkih, Ur.l. RS, št. 84/04, 108/07, 16/09,
- Uredba (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aditivih za živila (z vsemi spremembami),
- Pravilnik o aditivih za živila, Ur.l. RS, št. 100/10, 17/11, 84/11, 87/12,

- Uredba Komisije (ES) št. 884/2007 z dne 26. julija 2007 o nujnih ukrepih za začasno prekinitev uporabe barvila za živila E 128 rdeče (Red 2G),
- Uredba (ES) št. 1332/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o encimih za živila in spremembi Direktive Sveta 83/417/EGS, Uredbe Sveta (ES) št. 1493/1999, Direktive 2000/13/ES, Direktive Sveta 2001/112/ES in Uredbe (ES) št. 258/97 (z vsemi spremembami),
- Uredba (ES) št. 1334/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aromah in nekaterih sestavinah živil z aromatičnimi lastnostmi za uporabo v in na živilih ter spremembi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91, uredb (ES) št. 2232/96 in (ES) št. 110/2008 ter Direktive 2000/13/ES,
- Pravilnik o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem, Ur.l. RS, št. 71/02, 86/03, 51/04,
- Uredba o izvajanju Uredb Sveta in Komisije (ES) o radioaktivnem onesnaženju živil in krme, Ur.l. RS, št. 52/2006, 38/10,
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 297/2011 z dne 25. marca 2011 o uvedbi posebnih pogojev za uvoz krme in živil, ki izvirajo iz Japonske ali so od tam poslani, po nesreči v jedrski elektrarni Fukushima (z vsemi spremembami),
- Uredba (ES) št. 258/97 Evropskega Parlamenta in sveta z dne 27. januarja 1997 v zvezi z novimi živilimi in novimi živilskimi sestavinami (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o novih živilih, Ur.l. RS, št. 71/06, 38/10,
- Uredba (ES) št. 1829/2003 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 o gensko spremenjenih živilih in krmi (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o gensko spremenjenih živilih in krmi in uredbe (ES) o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti živil in krme, izdelanih iz gensko spremenjenih organizmov, Ur.l. RS, št. 84/05, 38/10,
- Uredba (ES) št. 1924/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih (z vsemi spremembami),
- Uredba Komisije (EU) št. 432/2012 z dne 16. maja 2012 o seznamih dovoljenih zdravstvenih trditev na živilih, razen trditev, ki se nanašajo na zmanjšanje tveganja za nastanek bolezni ter na razvoj in zdravje otrok,
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih, Ur.l. RS, št. 80/07, 38/10,
- Pravilnik o označevanju hranilne vrednosti živil, Ur.l. RS, št. 60/02, 117/02, 42/03, 121/04, 81/07, 87/09,
- Pravilnik o splošnem označevanju predpakiranih živil, Ur.l. RS, št. 50/04, (58/04 popr.), 43/05, (64/05 popr.), 83/05, 115/05, 118/07, 45/08.

15 OMEJEVANJE PORABE ALKOHOLA

- Zakon o omejevanju porabe alkohola (ZOPA), Ur.l. RS, št. 15/03.

16 OMEJEVANJE UPORABE TOBAČNIH IZDELKOV

- Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (uradno prečiščeno besedilo) (ZOUTI-UPB3), Ur. l. RS, št. 93/07,
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kadilnica, Ur. l. RS, št. 80/07 in 90/10,
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu, Ur. l. RS, št. 100/01, 39/05, 53/07, 102/10, 43/11,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur. l. RS, št. 101/03,
- Standard SIST EN 16156:2011 Cigarete – Ocenjevanje nagnjenosti k vžigu – Varnostne zahteve,
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu, Ur. l. RS, št. 33/05.

17 DELO IN ZAPOSLOVANJE NA ČRNO

- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Ur. l. RS, št. 12/07 - uradno prečiščeno besedilo, 29/10, 21/13 – ZUTD-A in 32/14- ZPDZC-1,
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC-1), Ur. l. 32/14,
- Zakon o zdravstveni dejavnosti, Ur. l. RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF in 14/13,
- Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist, Ur. l. RS, št. 107/10,
- Zakon o zdravniški službi, Ur. l. RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ in 40/12 – ZUJF.

18 MALE KURILNE NAPRAVE – DIMNIKARSKA SLUŽBA

- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1), Ur. l. RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12 in 92/13),
- Uredba o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom, Ur. l. RS, št. 129/04, 57/06, 105/07, 102/08 in 94/13,
- Pravilnik o oskrbi malih kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov pri opravljanju javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov, Ur. l. RS, št. 101/03.